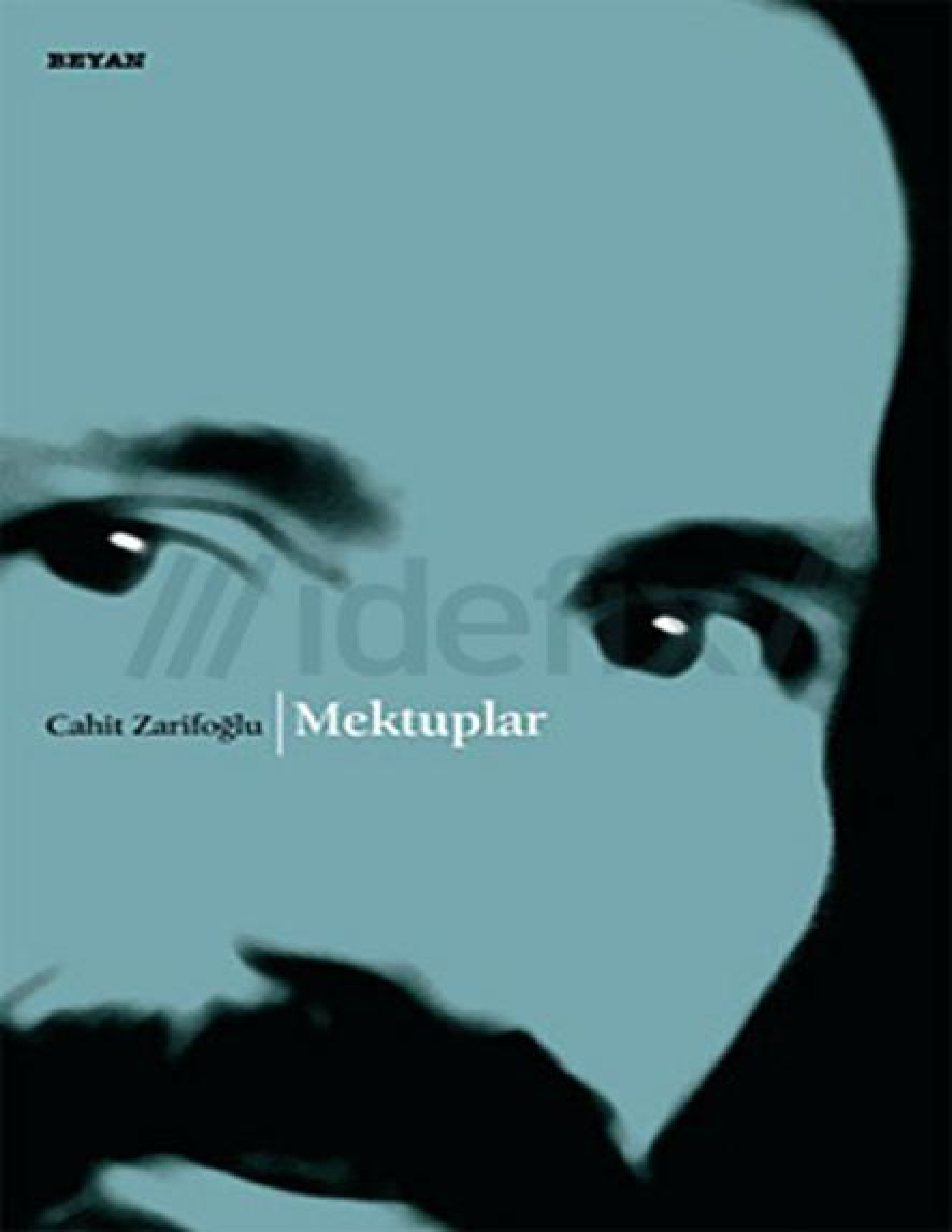

BEYAN
Cahit Zarifoğlu
Mektuplar

Cahit Zarifoğlu

Mektuplar

Yayına Hazırlayan:

Mustafa Özçelik

BEYAN

Mektuplar
, Beyan Yayınları’nın 528. kitabı olarak yayına hazırlandı;
dizgi ve sayfa düzeni
Osman Arpaçukuru, kapak düzeni Yazıevi tarafından gerçekleştirildi
ve Mart 2012’de İstanbul’da yayımlandı.

Ankara Cad. 21 • 34112 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: +90.212. 512 76 97 - Tel-Faks: 526 50 10
www.beyanyayinlari.com • beyanyayinlari@gmail.com
www.facebook.com/beyanyayinlari
www.twitter.com/beyanyayinlari

Cahit Zarifoğlu,

Kronolojik Biyografi

1.7.1940 : Ankara'da doğdu.

1947-1961 : İlkokul'a Siverek'te başladı. Kızılcahamam, Ankara, K. Maraş'ta ilkokul, ortaokul ve liseyi okudu.

1959 : K. Maraş'ta bir ders yılı ilkokul öğretmen vekilliği yaptı.

1961 : İ. Ü. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydoldu.

1962 : Açı dergisini çıkardı (1 sayı).

1964 : Yol dergisinde musahhihlik yaptı.

1967 : Bâb-ı Âli'de Sabah gazetesinde teknik sekreterlik yaptı. Dil kursu için Almanya'ya gitti (2 ay).

1968 : Migros teşkilatında kısa bir süre tercümanlık yaptı.

1969 : Hakimiyet gazetesinde teknik sekreterlik yaptı.

1970 : Turing Otomobil Kurumu'nda muhasebe yardımcılığı yaptı.

1971 : İ. Ü. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi.

1972-1973 : İstanbul'da Özel Bilir Koleji'nde Almanca öğretmenliği yaptı. Dil kursu için yeniden Almanya'ya gitti (2 ay).

1973-1975 : Askerlik hizmetini tamamladı.

1975 : MKEK Eğitim şubesinde memur oldu.

1976 : TRT Gn. Müdürlüğü'nde mütercim sekreter olarak görev aldı.

1976 : Mavera dergisinin kuruluş çalışmalarında yer aldı.

1983 : TRT-İstanbul Radyosu'na atandı.

1984 : Türkiye Yazarlar Birliği Çocuk Edebiyatı Ödülü'nü aldı.

1986 : Suffe Yıllığı tarafından yılın sanatçısı seçildi.

7.6.1987 : İstanbul'da öldü.

Eserleri:

(İlk yayınlanış tarihlerine göre)

Şiir: İşaret Çocukları, Yedi Güzel Adam, Menziller, Korku ve Yakarış.

Hikâye: İns.

Çocuk Hikâyeleri: Serçekuş, Katıraslan, Ağaçkakanlar, Yürekdede ile Padişah, Gülücük, Ağaç Okul (Çocuklara Afganistan Şiirleri), Küçük Şehzade, Motorlu Kuş, Kuşların Dili. (Tamamı toplu olarak: Çocuklarımızla Atlara Biniyorduk)

Roman: Savaş Ritimleri, Anne.

Günlük: Yaşamak.
Deneme: Bir Değirmendir Bu Dünya, Zengin Hayâller Peşinde.
Tiyatro: Sütçü İmam.

Hakkında Çıkan Eserler:

1) Mavera, Cahit Zarifoğlu Özel Sayısı, Sayı: 129, Eylül 1987.
2) Yedi İklim, Sayı 5-6, Temmuz-Ağustos 1987.
3) Okuntu, Cahit Zarifoğlu Özel Sayısı, Sayı: 10, 2003.
4) Yürek Safında Bir Şair, Âlim Kahraman, Kaknüs Yayınları, 2003.

Teşekkür

Bu kitabın oluşması aşamasında; kitapla ilgili duyuruyu yayımlayan gazete, dergi ve haber sitelerinin kültür sanat editörlerine, böyle bir kitabın yayımlanmasından hoşnut olacağını belirterek bu çalışmaya izin veren Zarifoğlu ailesinin fertlerine, değişik katkılarla bize destek olan Alişan Demirci, Nurettin Durman, Hüseyin Akın, Âdem Turan ve Asım Gültekin'e, dergilerindeki mektupları bu kitaba almamıza izin veren A.Haydar Haksal'a, İbrahim Çelik'e, Mustafa Aydoğan'a, Ali Ural'a, özellikle mektupları bizimle paylaşan Zarifoğlu dostlarına ve Cahit Zarifoğlu külliyatına bir eser daha kazandıran Beyan yayınları sahibi A. Kemal Temizer'e teşekkür ederim.

Mustafa Özçelik

1. Bölüm/Giriş

Bu Kitabın Hikayesi

“Mektuplar” adını taşıyan böyle bir kitapta okuyucunun daha çok sayıda mektup görme beklentisi içinde olacağı muhakkaktır. Çünkü; Zarifoğlu’nun çok sayıda kişiyle mektuplaştığı biliniyor. Ne var ki, biz bütün çabamıza rağmen ancak bu kadarını toplayıp bir araya getirebildik. Meselenin neden böyle olduğunu açıklamayı da doğrusu bir gereklilik olarak gördük.

Önce, bu teşebbüsün başlangıcına dönelim. Rahmetli Zarifoğlu’nu bilindiği üzere 1987’de ötelere uğurladık. Son dönem Türk şiirinin bu müstesna isminin yazdığı her şiir ve yazı şüphesiz ki çok önemliydi. İşte bu noktada Beyan yayınları çok önemli bir girişime imza atarak Zarifoğlu’nun bütün eserlerini yayımlamaya başladı.

Yayımlanan bu eserlerden bir bölümü rahmetlinin sağlığında basılmış eserlerinin yeni baskılarıydı. Bir bölümü ise önceden kitaplaşmamış çalışmalarıydı. Sonuç olarak ortaya bir “külliyat” çıkmaya başladı. Bu külliyat, sürekli olarak yeni eserlerle zenginleşti.

Cahit Zarifoğlu külliyatının son eseri Selçuk Azmanoğlu ve rahmetlinin oğlu Ahmet Zarifoğlu’nun birlikte hazırladıkları Okuyucularla kitabı oldu. Bu kitap, Zarifoğlu’nun Mavera dergisinde okurlarına yazdığı “açık” mektuplarından oluşmaktaydı. Bu çalışma haklı olarak büyük bir ilgi gördü. Bu, son derece doğaldı. Zarifoğlu’nun okurlarıyla ve müstakbel yazar/şair adaylarıyla kurduğu sıcak iletişimin ürünleriydi yazdıkları.. Her cümlesi, hem onun sanat, kültür, medeniyet anlayışına ilişkin zengin ipuçlarını barındırıyor hem de yazar-okur ilişkilerine edebiyat dünyamızda örneği pek de sık görülmeyen bir boyut getiriyordu.

İşte tam da bu kitabın çıktığı günlerde kitabı temin için Beyan yayınlarına uğradığımda A. Kemal Temizer Bey’le konuşurken Zarifoğlu’nun “özel mektupları”nın da yayınlanmasının iyi olacağını konuştuk. Bunu kim yapmalı sorusu etrafında kafa yorarken A. Kemal Temizer Bey, Zarifoğlu’nun mektuplarına muhatap olan biri olarak bu işi benim yapmamın uygun olacağı fikrini öne sürdü. Haksız sayılmazdı. Şiir hayatına Mavera dergisinde başlamıştım. Zarifoğlu, bana da mektuplar yazmış, yol göstermiş, destek olmuştu. Üstelik, onun çevresini tanıyordum. Kimlerle mektuplaşmış olabileceği konusunda bir fikir sahibiydim. Böylesine onur verici bu görevden kaçamazdım.

Fakat; ortada ciddi bir zorluk vardı. Cahit Zarifoğlu, aramızdan ayrılalı neredeyse çeyrek asır olmuştu. Kendilerine mektup yazılan kişiler bu

mektupları muhafaza etmişler miydi? Daha da önemlisi bu mektupları paylaşırlar mıydı? Ortaya ortalama bir kitap hacmini oluşturacak kadar mektup çıkar mıydı? Ve bu isimlerin hepsine ulaşma imkânı bulabilir miydik?

İşte bu noktada A. Kemal Bey'in "nisyandan ne kadarını kurtarabilirsek kârdır" sözü beni rahatlattı ve cesaretlendirdi ve hemen bir plân yaparak çalışmaya başladım.

İlk iş olarak Zarifoğlu'nun kendileriyle mektuplaşmış olabileceğini düşündüğüm yüz civarında isim tespit ettim. Rasim Özdenören'den Mustafa İslamoğlu'na; Atasoy Müftüoğlu'ndan Ebubekir Eroğlu'na; Nazif Gürdoğan'dan M. Ruhi Şirin'e; Nurettin Durman'dan Hasan Aycın'a…. kadar uzayan bu listedeki isimler, Cahit Zarifoğlu ile yakınlığı bulunan ve Mavera dergisiyle irtibatı olan isimlerdi. Zaman içinde bu isimlerin adres ve telefonlarına ulaşarak kendilerini konu ile ilgili olarak bilgilendirip ellerinde bulunan mektupları paylaşmalarını rica ettim.

Zarifoğlu'nun, bugün edebiyat dünyamızda ismi bilinmeyen pek çok kişiyle de mektuplaşmış olması kuvvetle muhtemeldi. Onlara ulaşabilmek için de girişimimizi bir haber metni haline getirerek muhtelif gazetelere, edebiyat dergilerine ve haber sitelerine gönderdim. Gazetelerin, dergilerin ve haber sitelerinin kültür sanat editörleri konuya ilgi göstererek bu duyurumuzu yayımladılar.

Artık konuyla ilgili kişilerle tekrar tekrar görüşüp onları harekete geçirmekten ve gelmesini umut ettiğimiz mektupları beklemekten başka çaremiz yoktu. Öyle de yaptık. Bir şey daha yapmamız gerekiyordu. Zarifoğlu'nun bazı mektupları o güne kadar çeşitli dergilerde yayınlanmıştı. Bunları derlemeye başladık.

Bu çalışmaya başlayalı yaklaşık bir yıl oldu. Bu süreçte başta da "zorluk" olarak belirttiğimiz husus, ne yazık ki etkili oldu ve tahmin ettiğimiz sayıda mektuba ulaşamadık. İrtibat kurduğumuz kişilerin bir kısmı, Zarifoğlu ile böyle bir münasebetlerinin olmadığını dolayısıyla ellerinde mektup bulunmadığını söylediler. Bir kısmı, arşivlerinin karışık olduğunu ve bu mektupları bulamayacaklarını belirttiler. Bir kısmı da "kayboldu, yandı..." gibi gerekçeler ortaya koydular. Bir bölümü de ne yazık ki söz verdikleri halde bu mektupları ısrarlı çabalarımıza rağmen bize ulaştırmadılar, bizimle paylaşmadılar. Bir kısmı daha önce dergilerde yayımlanan mektupları kitaba alabileceğimizi, bunların dışındakileri

paylaşamayacaklarını söylediler. Bir kısmı ise talebimize olumlu ya da olumsuz bir cevap verme gereği bile duymadılar.

Dergilerdeki mektup taramasını bitirmiştim. Gelen mektupları da düzenlemiştim. Daha fazla beklemenin bir anlamı olmayacaktı. Artık, elimizde bulunan mektupları sayısı ne olursa olsun kitaplaştırmanın dolayısıyla Cahit Zarifoğlu külliyatına bir eser daha kazandırmanın vakti gelmişti. Öyle de yaptık ve ortaya işte bu kitap çıktı. Umudum odur ki kitap yayımlandıktan sonra ortaya yeni mektuplar çıkar ya da bu baskı için mektuplarını vermeyenlerde bir fikir değişikliği olur ve yeni baskılarda yeni mektuplarla bu kitap daha da zenginleşir.

Bu kitabın ortaya çıkmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Umarım bu vesile ile Cahit Zarifoğlu'nun bir de bu yönünü daha yakından görür ve onun hakkında yeniden düşüme imkânı buluruz.

Mustafa ÖZÇELİK

Ekim 2010

Gayrettepe/İstanbul

Edebiyatımızda Mektup Türü

Bu nâme o yâr-ı cânâ gitsin

Bir âhtır asumâne gitsin

Gerçi gâm-ı dil beyan olunmaz

Ateş gibi nihân olunmaz

Şeyh Galip

İnsanlararası haberleşmenin, bilgi, görüş ve düşünce paylaşımının dolayısıyla iletişimin en sıcak dili olan “mektup” türünün, Farsça ifadesiyle “nâme”nin, başlangıcı ilk çağa kadar uzanır. Mısır ve Mezapotomya uygarlıklarında kil tabletlere ve papirüslere yazılmış mektuplar vardır. Bunlar, daha çok haberleşme amaçlı metinlerdir. Latin uygarlığında da mektup türü çok önemsenmiştir. Mesela İtalyan Tasso nerdeyse sadece mektuplarıyla tanınır. Yine Machiavelli bu türde hâlâ adı anılan bir isimdir.

Mektubun bir edebiyat türü olarak gelişmesi ise XVII. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanır. XIX. yüzyılda ise daha çok önem kazanmaya başlar. Bu gelişmede okur-yazar oranının artmasının payı elbette çok büyüktür. 1820 yılında mektup zarfının ve arkasından da posta pulunun kullanılmaya başlanmasının ve posta hizmetlerinin gelişmesinin rolü ise daha çok olmuştur.

Mektup türü Türk edebiyatında da son derece önemli görülmüştür. İlk örneklerine Uygur çağında rastlanan bu metinler Anadolu çağında daha bir önem kazanmış bilhassa Divan edebiyatında mektup türü, inşa adı verilen düz yazının bir çeşidi sayılmıştır. Bundan dolayı Türk edebiyatında tanınmış yazar ve şairlerin sadece mektuplarının toplandığı müstakil eserler de yer almıştır. Bu müstakil eserlerin yanında çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmış mektuplar da bulunmaktadır. Ali Şir Nevai, Lamii Çelebi, Nabi, Akif Paşa, Namık Kemal…mektuplarıyla da tanınmış isimlerdir.

Sonraki dönemlerde de mektup türü ilgi gören bir tür olmuştur. Mesela Voltaire’nin yirmi bin, Mozart’ın üç bin, Ziya Gökalp’in beş yüz civarında mektubu olduğu bilinmektedir. Bu durum gerek dünya gerekse Türk edebiyatında pek çok sanatçının mektup türüne büyük ölçüde rağbet ettiğini göstermektedir.

Mektup türü zaman içinde bir üslup meselesi olarak algılanmış ve ortaya edebi nitelikli ürünler çıkmıştır. Edebiyatımızda Mehmet Âkif Ersoy’un, Cahit Sıtkı Tarancı’nın, Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Nazım Hikmet’in Yahya Kemal Beyatlı’nın, Mehmet Kaplan’ın, Cemil Meriç’in mektupları bu niteliktedir.

Türk edebiyatında olduğu gibi Arap edebiyatında da önemli olan mektup türünün bizi ilgilendiren örnekleri ise Hz. Peygamberin İslamiyet'in ilk yıllarında Rum kayserine, Mısır melikine, İran hükümdarına yazdığı İslam'a davet mektuplarıdır. Hz. Ali'nin de bu meyanda mektupları bulunmaktadır. Bu gelenek sonradan bilhassa tasavvuf muhitlerinde "sûfî bir gelenek" olarak algılanmış ve pek çok tasavvuf önderi yakın ve uzak çevresine irşad amaçlı mektuplar yazmışlar hatta bunların büyük bir kısmı "mektubat" adıyla bir araya getirilmiştir. İmam-ı Rabbani'nin Mevlâna Celaleddin-i Rumî'nin, Niyazi Mısrî'nin, Bediüzzaman Said Nursî'nin "Mektubatları" bu anlamda akla ilk gelen örneklerdir.

Mektup, öncelikle bir haberleşme aracıdır ama muhtevası itibariyle bakıldığında birkaç türe ayrılır. Özel, iş, siyasi, dini ve seyahat mektupları….Yine mekatup türünde yazılmış hikaye ve roman, eleştiri türünde eserlerin bulunduğunu da söylemek gerekecektir. Mesela Ömer Seyfettin'in "Bahar ve Kelebekler", Halide Edip Adıvar'ın "Handan" isimli eserleri mektup türünde yazılmıştır.

Doğaldır ki bu mektup türleri içinde en çok önem taşıyanı ve özel bir yeri olanı özel mektuplardır. Çünkü bunlar eş dost, arkadaş, sevgili… gibi mektup yazanla çok yakın ve samimi bağı bulunan kişilere yazılırlar. Dolayısıyla içten, teklifsiz bir üslup taşırlar. Yazan kişilerin en mahrem sayılabilecek duygu ve düşüncelerine yer verirler. Öte yandan bilhassa sufi mürşitlerin, yazarların, fikir adamlarının mektupları muhataplarını özel bir çerçevede, din tasavvuf, edebiyat hayat sanat..konularında yetiştiricilik görevi de yapan eserlerdir. Edebiyatçıların özel mektupları da bu anlamda düşünülmelidir. Onlar da bilhassa genç yazar/şair adaylarına yazdıkları mektuplarda hem kendi sanat anlayışlarının ipuçlarını vermişler hem de yetiştiricilik görevi yapmışlardır.

Mektup bir nesir tür olmakla beraber tarih içine manzum şekilde yazılanları da vardır. Klasik edebiyatta Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Beyazıt'a; Şehzade Beyazıt'ın da babası Kanuni'ye yazdığı mektuplar, yakın dönemde Necip Fazıl Kısakürek'in "Anneme Mektup", "Zindandan Mehmet'e Mektup", Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "Birinci, İkinci Mektup ve diğerleri", Orhan Veli Kanık'ın "Oktay'a Mektupları"… edebiyatımızdaki belli başlı manzum mektuplardır.

Bugüne geldiğimizde ise ne yazık ki mektup türü hakkında olumlu şeyler söyleyemiyoruz. Bu postmodern dönemde faks, e-posta, telefon; mektup türünü unutturdu. Artık, mektup denilince yaşanan bir olgudan

değil bir hatıradan söz etmiş oluyoruz. Bu durum, zaman içindeki tutum, anlayış ve iletişim araçlarındaki değişikliğin bir sonucu olarak “makul” görülebilir ama kesinlikle “mazur” görülemez. Çünkü mektupsuzluk, yalnızlığın adıdır. Çağdaş insan, onca kalabalık içinde yalnızlığı yaşıyorsa bu durum, mektubun hayatımızdan çıkıp gitmesiyle de ilgilidir. İşte mektup, tam da bu anlamda önemini bize bir kere daha hatırlatıyor. Umulur ki, dünyamıza yeniden girer.

Zarifoğlu'nun Mektupları

Yakın dönem edebiyatımızda mektup türünün ilginç örneklerini veren şairlerimizden bir de Cahit Zarifoğlu'dur. Onun bilhassa gençlik yıllarında pek çok kişiye mektup yazdığı hatta bunların yüzlerle, binlerle ifade edilebileceği bilinmektedir. Ne yazık ki onun bu dönemine ait mektuplarına ulaşamadık.

Cahit Zarifoğlu'nun bu kitapta yer alan mektupları daha çok Mavera dergisinin çıktığı yıllara aittir. Ve hemen hepsi bu dergiyle münasebeti olan kişilere yazılmıştır. Bunlardan bir bölümü onun beraber yola çıktıkları yazar-şair dostlarına, bir bölümü de dergiye ürün gönderen yazar-şair adaylarına yazılmıştır. İçlerinde çok azı da ailesine yazdıklarıdır.

Mavera'nın çıkmaya başladığı yıllarda iletişim daha çok mektupla sağlandığı için yurt içi ve dışından dergiye yüzlerce mektup gelmektedir. Bunlara bir şekilde cevap verilmesi gerekmektedir. Böyle bir zorunlulukla önce dergide "Okuyucularla" başlıklı bir bölüm açılır ve gönderilen mektuplara açık mektup şeklinde cevap verilir. Böylece Nisan 1978'den 1981 yılına kadar 43 sayı boyunca okuyucular tarafından çokça ilgi gören bu açık mektuplar yayımlanır.

Bu mektuplarda öne çıkan husus şudur. Zarifoğlu, kendine has sıcak üslubuyla dergiye gönderilen şiir, öykü, deneme türündeki ürünleri incelemekte ve onlar hakkında değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bunu yaparken samimi sıcak üslubunun yanında son derece nesnel değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bu açık mektuplar, pek çok kişi için önemli ölçüde yetiştiricilik görevi görmüştür.

Cahit Zarifoğlu bir yandan dergide bu açık mektupları yayımlarken bir yandan da belki de kendine daha yakın bulduğu ve kendilerinde daha bir yetenek gördüğü gençlere de aynı tarihlerde özel mektuplar yazmaktadır. Bu mektupların muhtevaları da aynıdır. Gönderilen eserler değerlendirilmekte ve gençlere yol gösterilmektedir.

Bu iki mektup türünde de önemli sayılması gereken bir husus da şudur: Mektup sahiplerine Mavera konusunda abone ve okur bulmaları konusunda gayret istenmektedir. Böylece Mavera okurları bu tavırla bu dergi ailesinin birer üyesi haline gelmişler, dergiyle münasebetlerini ürün göndermenin yanı sıra bu tür gayretlerle de pekiştirerek Mavera'nın Anadolu'da ve

edebiyat dünyasında oldukça ilgi gören bir dergi haline gelmesini sağlamışlardır.

Zarifoğlu’nun mektuplarında onun sanat edebiyat anlayışını da çok özel bir dille anlatılmış görürüz. Sanat ve edebiyata nasıl bakıyor, nasıl bakmamız gerektiğini söylüyor? Bu mektuplardan bütün bu soruların cevabını bulabiliyoruz. Bu bakımdan bu metinler tıpkı açık mektupları gibi onun poetik anlayışını da yansıtırlar ki asıl önemleri de belki burada aranmalıdır. Yine onun yazdıklarında kişiliğine ve dünya görüşüne dair ipuçları da yer alır. Bütün bunları birlikte düşündüğümüzde bu mektuplar onun şahsiyet ve sanat tutumunu anlaşılması konusunda bize önemli imkânlar sunmaktadır.

O, her şeyden önce Müslüman bir sanatçı duyarlığına sahiptir. Bu duyarlılığı mektup yazdığı gençlere de aşılama gayretindedir. Bu yüzden onlara yerli bir sanat anlayışı nasıl olmalıdır ve bu anlayışa göre nasıl eserler vermelidir gibi temel sorulara ilişkin düşüncelerini yazmaktadır. Sadece bununla da yetinmemekte Müslüman bir kişiliğe sahip olmadan Müslümanca bir duyarlılığa da sahip olunamayacağının bilincinde olarak çeşitli ahlaki öğütler de vermektedir. Zarifoğlu, bu tavrıyla bir yandan gençlere “edebiyat öğretmenliği” yaparken bir yandan da gerçek bir “ağabeylik” ve “yol göstericilik” yapmaktadır.

Muhteva olarak bakıldığında, kitaba aldığımız mektupların genel özellikleri bu şekildedir. Ancak biz bu kitaba iki farklı mektubu daha aldık. Bunlardan biri, şahsi bir meselesinin halli için bir dostuna, Nevzat Çeliker’e; diğeri de Mavera’ya abone bulması konusunda Şeref Akbaba’ya yazdığı mektuptur. Bu iki mektubu da onun dostlarıyla sanat, edebiyat, düşünce bağlamı dışındaki münasebetlerine ışık tutuyor olması açısından önem taşımaktadır.

Burada Zarifoğlu mektuplarının muhataplarının dışında genel okuyucunun da bunlardan haberdar oluş şekline de değinmek isterim. Zarifoğlu ile ilgili ilk mektup yayımlama girişimi Yedi İklim dergisinden geldi. Derginin Temmuz-Ağustos 1987 tarihli 5-6. sayılarında Cahit Zarifoğlu’nın mektuplarından bir kısmı yer aldı. Yine Yedi İklim dergisi Haziran 1992’deki 3. sayısında ondan iki mektup daha yayımladı. Bu sayıda ayrıca Âlim Kahraman’ın “Zarifoğlu’yla Mektuplaşmamızın Şahsi Olanı Aşan Boyutu” başlıklı bir yazısı da yer almaktadır.

Mektuplarla ilgili çalışmaların bir diğeri ise İlim Sanat dergisinde gerçekleşti. Derginin Haziran 1991 tarihli 29. sayısında Abdülhak ve Meral

Maruf kardeşlere yazılan iki mektubu yayımlandı. Derginin bu sayısında yine Seyfettin Ünlü'nün "Vefatının 4. Yılında Mektuplarda Cahit Zarifoğlu" başlıklı bir yazısı yer aldı.

Zarifoğlu'nun mektupları konusunda sözü edeceğimiz bir diğer dergi Endülüs dergisidir. Endülüs'ün Mayıs 1997 tarihli ilk sayısının arka kapağında Cahit Zarifoğlu'nun Ahmet Yalçınkaya'ya gönderdiği bir mektubu yayımlandı.

Cahit Zarifoğlu'nun mektuplarına rastladığımız bir başka dergi ise Düşçınarı'dır. Mart-Nisan 1998 tarihli 9. sayısını "Mektup özel sayısı" olarak çıkaran derginin bu nüshasında Zarifoğlu'nun eşi Berat Hanım'a yazdığı ve "Şairi Garipcan" imzasını taşıyan manzum bir mektubu yayımlandı.

Bu girişimlere 2003 yılında bir yenisi eklendi ve Kitap Haber dergisi Şubat-Mart 2003 tarihli 15. sayısını Cahit Zarifoğlu'na ayırdı ve biri Ali Ural'a diğeri de Berat Zarifoğlu'na yazılmış iki mektubu yer aldı.

2007 yılında ise Hece dergisi yayımladığı "Yedi Güzel Adamdan Biri: Cahit Zarifoğlu" özel sayısında Zarifoğlu'nun daha önce herhangi bir yerde yayımlanmayan mektuplarından bir bölümüne yer verdi.

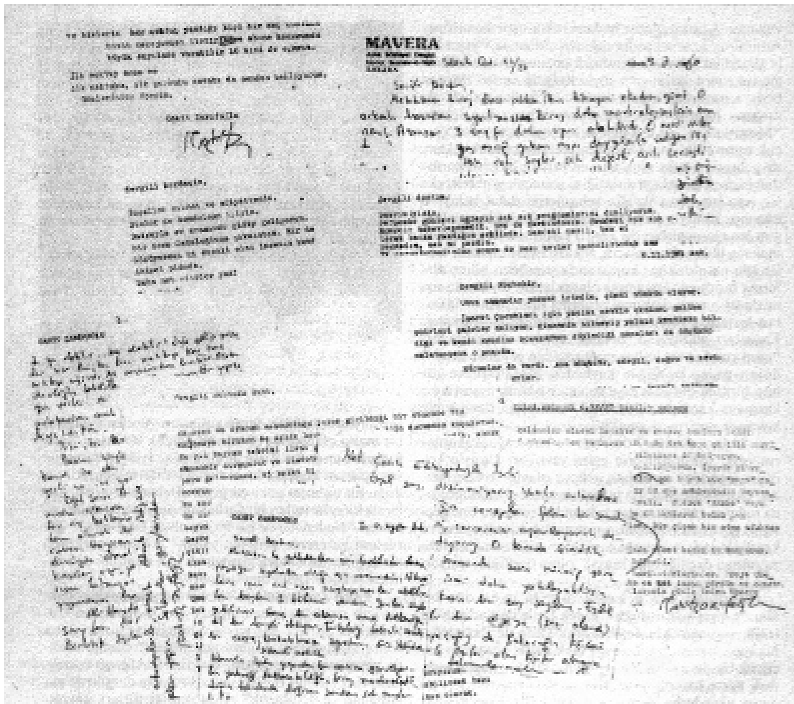
2008 yılına geldiğimizde ise Edebiyat Ortamı dergisi, Zarifoğlu'na ait, o yıllarda Almanya'da yüksek öğrenim gören ve şu anda Çankırı Karatekin Üniversitesi rektörü olan Prof. Dr. Ali İbrahim Savaş'a yazılmış mektupları yayımladı. Derginin çabası bununla sınırlı değildi. Cahit Zarifoğlu'nun mektuplarını "kitaplaştırma" niyeti taşımaktaydı ve bu konuda ilgililere açık bir çağrı yayımladı. Şöyle deniliyordu bu çağrıda:

"Cahit Zarifoğlu'nun çok sayıda kişiye mektup yazdığını biliyoruz. Yüzlerce, binlerce mektup. Bir kısmı daktiloyla bir kısmı el yazısı ile. Yazık ki çoğundan haberimiz yok. Belki de hiçbir zaman olmayacak. Bir kısmı kaybolmuştur. Bir kısmı yırtılmıştır. Enikonu bir mektup işte. Okunduktan sonra işinin bittiği düşünülmüştür. Olabilir yani. Olmuştur. Ya da bir kargaşa anında, bir taşınma gününde, bir kitaplık/dosya temizleme girişiminin sabırsızlığında kaybolup gitmişlerdir. Talihi yaver gidenler ise bir gün şu an bizim yaptığımız gibi bir derginin sayfaları arasında ya da bir kitap bütünlüğü içerisinde okurun önüne çıkacağı günü bekliyordur. Yıllar sonra 'yeni bulunmuş mektuplar' olarak edebiyat okurlarının merakına karşılık gelmek ve edebi dimağlarına bir tat vermek üzere. Ama biz, Edebiyat Ortamı dergisi olarak şöyle bir teklifte bulunuyoruz: Bu mektuplar kıyıda-köşede keşfedileceği günleri beklemesin; bize gönderilsin, biz de bir

kitap bütünlüğüne kavuşturalım, Edebiyat Ortamı Yayınlarının ilk kitabı olarak yayınlayalım. Açık bir teklif bu."

Edebiyat Ortamı Dergisi yayın yönetmeni Mustafa Aydoğan'ın bu çabası da ne yazık ki sonuçsuz kaldı. Daha sonra bizim girişimiz başladı. Kitaplaştırma konusunda ilk adımı kendisi attığı için Mustafa Aydoğan'la da görüşerek bu çabayı bizim sürdürmek istediğimizi belirttik. Sağ olsun, bu konuda bize anlayış gösterdi. Başarılar diledi ve kendisine yazılmış bir mektubu da bu kitapta yayımlanması için bize gönderdi. Bu arada Mustafa Aydoğan, bu işin zorluklarından bahsetti. İşin bu noktasında şunu söyleyebilirim. Aydoğan'ın belirttiği zorlukları çok az aşabildik. Ama sevincimiz şudur. En azından, dergilerde yayımlanan mektuplar, bizim temin ettiğimiz yeni mektuplarla birlikte bir kitap bütünlüğünde bir araya getirilmiş oldu. Sonuç itibariyle bu kitapta yer alan 66 mektup işte böyle bir sürecin ve çabanın ürünü olarak sizlere sunuluyor.

2. Bölüm/Mektuplar

MAVERA

Abdülhak Maruf'a

22 Nisan 1981

Muhterem Efendim,

Kerimeniz saygıdeğer Meral Hanım'ın mektubunu almakla memnun, mesrur ve mahzun oldum.

Başınızdaki büyük musibetin idraki içindeyiz. Türkiyeli Müslümanlar dünyada olup bitenlerin şuurundadır. Afganistanlı din kardeşlerimizin acılarını bütün kalbimizle bölüşüyor, mücadelelerinin yanında bulunuyoruz. Yıllardan beri yaptığımız yayınlarla Türkiye Müslümanları arasında Afganistan cihadımızı destekleyen duyarlı bir kamuoyu oluşturmaya muvaffak olduk. Milli Gazete'de Ahmet Sağlam ismi müstearı ile yazdığım yazılardan sadece bir kısmını bulup geçtiğimiz günlerden itibaren sizlere yollamaya başladım. Bunun gibi gerek Milli Gazete'de, gerekse Yeni Devir gazetesinde ve gerekse Mavera'da bu konu üzerinde bilinçli şekilde durduk.

Fakat ne yazık ki devlet olarak mücadelenize gösteremediğimiz ilgiden dolayı mahcup ve ezik durumdayız. Açıkçası utanç içindeyiz. Hem kendi adımıza, hem de bütün dünya Müslümanları adına...

Türkiye'de askeri idareden önceki zamanlarda Afganistanlı göçmenlere hiç olmazsa gıda ve yiyecek yardımı yapabilmek için Müslümanlar çok gayret sarf ettiler. Bilebildiğim kadarı ile iki kere gemi ile (Pakistan bandıralı gemilerle) yardım yollandı, bunların encamı hakkında hiçbir bilgi edinemedik. Sizlere ulaşıp ulaşmadığını öğrenemedik. Bizim Mavera dergisinin, yine bizim yönettiğimiz Akabe yayınlarının bürosunda bir hayli ilâç toplamıştık ve bunlar da aynı gemilerle yollanmıştı. Fakat dediğim gibi bunların encamını öğrenemedik. Bahsettiğim faaliyetin dışında ise maalesef herhangi bir katkımız olamadı. Bu tür teşebbüslere devlet müzahir olmadığı takdirde fertlerin yapabilecekleri şeyler son derece sınırlı. Allah başımızdakilere hidayet nasip etsin ve Türk halkının temayülü ve arzuları doğrultusunda hareket edebilsinler.

Türkiye'de Hizbi İslâmî Teşkilatının bir siyasi bürosunun veya en azından bir İrtibat Bürosu'nun açılması için muhterem Hüseyin Mangal ve Rıdvan Muhammed kardeşlerim teşrif ettiklerinde, onlarla uzun uzun görüşmek, onları tanımak bahtiyarlığına erişmiştik. Teşebbüslerinde maalesef, burada anlayış görmedikleri için, muvaffak olamadılar. Fakat

bunu bir kere daha tecrübe etmekte fayda mülahaza ediyorum. Biliyorsunuz Taif İslâm Zirvesi'nden sonra Türkiye'nin Afganistanlı Müslümanlara karşı tutumunda küçük bir değişiklik oldu. İlk defa Türkiye'ye Afganistanlı göçmenler gelebilmeye başladı. Bu kabul sanıyorum Taif Toplantısı sırasında, bizim mahiyetini bilmediğimiz, alınan kararlar veya bir karar sonucu gerçekleşiyor. Tahminen 700 civarında Afganistanlı geldi. Bunların büyük bir bölümü Müslüman halkımız tarafından çeşitli köylere ve kasabalara alınarak yerleştirildiler. Halkımız bunlara bir kabul gösterdi, onları sevdi.

Sözü şu noktaya getirmek arzusundayım:

Türkiye'de yönetimi elinde bulunduran Milli Birlik Konseyi'ne Afganistan'daki Müslümanların durumu anlatılabilirse önemli gelişmeler olabilir. (Türkiye Filistin Kurtuluş Örgütü'ne burada siyasi büro açma izni tanımıştı.)

Şunu teklif ediyorum. Sizin başkanlığınızda yeni bir heyet, muhterem Gülbeddin Hikmetyar'ın bir mesajı ile birlikte yeniden Türk yetkililerine başvurmak üzere Türkiye'ye gelebilir. Türkçe bilmenizin bu teşebbüste büyük katkısı olacaktır umudundayım. Yalnız Türk Dış ve İç İşleri'nin tutumunu peşinen bilmek bakımından Hüseyin ve Rıdvan kardeşlerimin düşüncelerini, tecrübelerini dinleyip istişare etmek faydalı olacaktır.

Sizi misafir etmekten şeref duyacağız. Bu konuda haberinizi beklemekteyim. Biliyorsunuz maalesef haber ajanslarımız mevcut değil. Gazetemizin orada devamlı bir muhabiri de yok. Hüseyin Mangal kardeşimin ve diğer kardeşlerimin yolladıkları haber bültenlerini tercüme ederek gazeteye haber hazırlamaya ve köşe yazılarımızla da birleştirerek Afgan davamızı burada gündemde tutmaya çalışıyoruz. Bu konuda daha da yardımlaşmamız gerekiyor. Sizlerin ne kadar yoğun bir mesai içerisinde bulunduğunuzu bilmekteyim. Ancak Meral Hanım yüksek izninizle bize bu konuda büyük yardımlarda bulunabilir. Müslümanların cephe haberlerini, münferit ailelerin "Göç hikâyelerini", göçmenlerin Pakistan'daki durumlarını Türkçe yazarak yollarsa, ben burada onları yeniden gözden geçirerek gazete için hazırlayabilirim.

Rıdvan Muhammed kardeşim bana tahsili yarım kalmış Afganlı kardeşlerimizin Türkiye'de tahsil görmeleri konusunda soru sormuştu. Bu konuda belli prosedürler mevcut. Fevkalâde zorluklar var. Ama Türkiye'de sizin bir "İrtibat Büronuzu" açmayı başarabilirse, bu konuda büro, yetkili şekilde temaslar yapabilir ve gençlerimizin tahsili için ayrıcalıklar

sağlanabilir. Bu gerçekleştirilmeden, yani resmen tanınmamış bir mücadele örgütüne özel muamele yapılması mümkün görünmüyor.

Umarım mektubumu rahatlıkla okuyabiliyorsunuz. Elimden geldiği kadar itinalı yazmaya çalıştım. Ve umarım bu uzun mektup sizi sıkmamıştır.

Eğer müsaadeniz olursa Meral Hanım'a da yazmak istiyorum. Ekteki zarf onadır. Mektubu belirttiğim gibi beni çok duygulandırdı. Onu Mavera'nın Mayıs sayısında benim kaleme aldığım "Okuyucularla" sütununda yayınlıyoruz. Bunun için izin almam gerekir miydi bilmiyorum. Fakat bütün okuyucularımızın da bu mektubu okumalarını arzu ettim. Meral Hanım'ın arzu ettiği mektup arkadaşları olacaktır. Öyle umuyorum. Burada son verirken bütün Müslüman kardeşlerim adına ellerinizden öper, selam, sevgi ve saygılarımızı sunarız.

Lütfen başta Gülbeddin Ağabeyimiz olmak üzere, Hüseyin Mangal, Rıdvan Muhammed ve eğer görüyorsanız Musa Tavana, Seyyit Nurullah kardeşlerime de selam ve muhabbetlerimizi iletiniz. Ve öyle arzu ediyorum ki karşılaştığımız her Afganlı'ya bizlerden selamlar söyleyiniz. Dua ettiğimizi, her zaman onları düşündüğümüzü ve onlar için ağladığımızı ve onlara gıpta ettiğimizi duyurunuz.

Allah muininiz olsun.

Cahit Zarifoğlu[1]

Abdurrahim Balcıoğlu’na

14 Mayıs 1974, Sarıkamış

Selâm Rahim Ağa,

Kişi birden bire uzun yıllar alıştığı kentten bin iki yüz, bin üç yüz kilometreye doğru ayrılıyorsa ve gittiği yeri hiç tanımıyorsa ve orada bir yıl kalma zorunluluğundaysa, bir şeye, bir hüzne belki bir mahkûmluğu beleniyor.

Bu yüzden işte 13 Nisan günü saat ll’lerde uçak; bulutların masalımsı görünüşü üzerinde, tam iç dünyamın havasına uygun bir dekorda bir bilinmezin pençesine kapılmış gibi ince bir hüzünle akıyordu.

Ankara’yı geçince görmediğim topraklar üzerindeyim. Bulutların izin verdiği aralıklardan kara kesimleri görünüyor, sadece kısa bir zaman sonra yine başka bir dünya, güneşi ve sonsuz berrak maviliği gök ediniyor.

Yanımda Trakyalı bir köylü oturuyor. Kalın lacivert kumaştan uzun paltosunu, eşi görülmedik bir acemilikle çıkarıp üste yerleştirdi. Bunu yaparken ve oturup yerleşirken müthiş bir yer darlığından bunalmış haldeydi.

Yanındaki üçüncü koltukta genç bir kadın, kucağındaki çocuğu adama vererek mantosunu çıkardıktan sonra geri aldı. Aralarında bir şeyler mırıldandılar. Bu da bittikten sonra Trakyalı artık her şey halledilmiş gibi arkasına yaslandı ve merakla uçak içinin ileriye uzanan tünelini, tavanın sağını, solunu ve nihayet oturduğu koltuğu ve pencereleri araştırdı.

Dönünce göz göze geldik. Çenesine doğru incelen yüzünde hafif bir endişe perdelenmişti, az biraz terlemişti.

—Ne yana böyle, dedi.

Anladım ki uçağın menzilinden sonrasını soruyor asıl.

—Sarıkamış, dedim.

—Biz Ağrı, dedi hemen. Binmezdim ama kızım ısrar etti. Çabuk olsun diye böyle istedi. O, Almanya’dan da uçakla geldi. Çocuğu babasının ailesine bırakacağız Ağrı’da. Bir iki gün kalıp döneceğiz.

İşte buydu hikâye.

Böylece nereye gittiğimize dair kesin bir şey biliyordum. Öteki yolcular figüranlar gibi, dekor gibi oturuyorlardı kımıltısız.

Dönüp babasının anne ve babası yanına bırakılacak çocuğa baktım. İki yaşını doldurmamış bile. Anasının kucağında ağzındaki biberonun altına ağzını dayamış sütünü emiyor. Bu yaşta bir çocuk, memeden yeni kesilmiş bir çocuk, dedeyle nenenin yanında ama babasından iki bin kilometre ilerde büyüyecek ve kim bilir kaç yaşına kadar onları senede bir kez ancak görebilecek.

İşte yine Almanya karşımızdaki. Binlerce küçük hikâyeden biri.

—Hiç imkân yok muydu yanınızda kalabilmesi için, dedim.

—Yoktu dedi kadın. Gündüzleri çalışıyormuş. Çocuğu yanına veriyorlarmış ama beyi onun ağlamalarından ders çalışamıyormuş. Tahsildeymiş erkek.

Yanınızda bakıp büyütecek şartları sağlamadan neden çocuk yaparsınız demedim, yanımda oturan babanın sözümü yakışıksız bulacağını düşünerek.

Gelip giden hostesler çocuğun yanaklarını sıkıyorlar, anlıyormuş gibi eğilip konuşuyorlar onunla. Bravo kızlara, şefkat ve ilgiye ne kadar ihtiyacı olacağını biliyorlar sanki.

Yanımızdaki ikili sıranın pencere yanındaki koltuklardan arka arkaya üçünü açarak hasta yatağı yapmışlar. Ağır hasta bir kadın yatıyor. Başucunda şiş ve matlaşmış terli yüzünün ortasında hiç kıpırdamadan apaçık duran donuk bakışlarının yanında genç bir adam oturuyor. Ara sıra eğilip bir şeyler söylüyor.

Kadın konuşamıyor. Ama dudaklarını hemen hiç oynatmadan, yüzü ve bakışı hiç değişmeden yine de karşılık veriyor olmalı ki adam hosteslerle bir şey konuşuyor!

Genç adam bir kasabalı gibi giyinmiş. Uçakta, ama hiç önemi yok, bir hastanede, bir evde, bir odada gibi. Hastasından hiç başını ayırmıyor.

Ankara'da uzun bir rötardan sonra saat 17'de tekrar uçağa giderken kadının sedyeyle ilk yardımdan çıkarıldığını ve genç adamın gözü yine hastasında yürüdüğünü gördüm.

Erzurum'da yolcularını bekleyenlerin ... bir cankurtaran hazır bekliyordu indiğimizde.

Sıcakların yavaş yavaş başladığı İstanbul'dan sonra, Erzurum'da sert ve soğuk bir rüzgâr karşılıyor bizi.

Gece bir hayli ayaz. Kaloriferler yanıyor. Pencereler çift kat.

Bir binanın ikinci katında, ortasında balıklı, fıskiyeli bir havuz olan lokantada tipik Erzurumlu garson son müşterilere hizmet ediyor. İçkisiz, bir hayli büyük, iç açıcı bir serinlikte, temiz bir Anadolu lokantası.

Bir tarafı “aile yeri” diye ayırmışlar. Nitekim fark etmeden o tarafa yürüyünce ikaz edildik.

Çoğu kızlardan oluşan yirmi, yirmi beş kişilik bir turist kafilesi... Sessizce yemek yiyorlar. Alışılmış turist topluluklarındaki konuşma kalabalığı, olur olmaz neşeler, gülüşler yok onlarda.

Yurtlarından çok uzaktalar, ihtimal Asya’dan dönüyorlar, turistlikten yorulmuş, gına getirmiş olabilirler.

Yemekten sonra otelin holünde otururken içeriye bir Alman karı-koca giriyor, odalarına çıkıyor. Yarım saat sonra bir hippi Alman daha. Soruyor, kapının önündeki Almanya plakalı araba acaba Almanya’ya mı dönecek, yoksa ters istikamete mi yolu? Otostop için kestirme yollar arayan bir seyyah.

Ertesi gün Erzurum’u dolaşmaya çıkıyorum. Saat 13’e kadar vaktim var.

Böyle Rahim Ağa, yaz dedin son görüşmemizde telefonda, Sarıkamış’tan bize. Geç oldu ama yazmaya başladık. Cevabını alırsam, gördüğüm kadar ve şu bir aydır içinde yaşadığım, Mayıs’ın 14’ü olmasına rağmen hâlâ soğuk ve sağanak yağmurları getiren rüzgârlar esen, denizden 2100 metre irtifada, yurdumuzun en yüksek kasabası Sarıkamış’ı yazar, anlatırım.

Aman ha mektup beklerim. Benim aslan erlerin deyimiyle “bol havadisli” olsun.

Cahit Zarifoğlu[2]

2.11.1981

Sevgili Kardeşim,

Mektubunuz bir hayli eski tarihli. Bizlerin, Maverada kısmen izlediğiniz iki buçuk aylık uzun seyahatın organizasyonu ile ilgili meşguliyetlerimizin en yoğun olduğu zamanlarda elimize geçmiş ve cevaplamak üzere ayırdığımız halde cevap verememişiz. Umarım anlayışla karşılarsınız.

Aralık ayı ile birlikte yeni bir yayın yılına giriyoruz.
Günümüzün şartları artık bir kaç kişinin idealistçe bir araya gelip ceplerinden harcayarak fikir ve sanat dergileri çıkarmaları ve etkili olmaları imkanını vermiyor. Müessese haline gelmek, hem okuyucuya hem de yazarlara hakim olabilmek için maddi güç şartı ön plana çıkıyor. Bizim gibi fikir ve sanat niyetiyle ortaya atılanlara ise istenen miktarda maddi güç sağlayacak 'sermayedar' mevcut değil. İşte bizim fasit dairemiz. Yola çıktıktan sonra yine başladığımız noktaya geliyoruz. Yana kendimizden ve dostlarımızdan başka kimsenin bulunmadığı bir noktaya. Yani her ne üretiyorsak onunla işletme sermayesi yapmak noktasına. Yani yayınlarımızı ve aylık derginizi çok tanıtıp çok satarak gittikçe çoğalan kârlar elde etmeye ve bununla büyümeye mecburuz. Durumu yüzlerce arkadaşımıza olduğu gibi size de duyuruyorum. Okuyucu sayımız arttıkça yukarda anlatmaya çalıştığım proplemimiz kendiliğinden çözümlenmiş olacak.
Bulduğumuz metod ise şu: Sermaye dergilerinin, etrafı adeta haraca kestiği bir devirde, yolları tuttuğu bir zamanda ve insanların renklere resimlere kolayca akıp gittikleri şu şartlarda proplemimiz devasa bir kaya kütlesi ise, bizim de elimizde küçücük bir çekiç var. Bununla o dev kütleyi parçalamak mümkün ~~mü~~ ~~evet~~ mümkündür! DURMADAN İSRARLA HEP AYNI NOKTAYA VURARAK MÜMKÜNDÜR.
Biz durmadan ısrarla hep bunu söylüyoruz. Bize merhaba diyen herkese hep aynı şeyi söylüyoruz. Ve istiyoruz ki bunu her duyurduğumuz insan, meselâ bir öğretmen mi, otursun bütün devre arkadaşlarına, aklı başında bütün öğrencilerine, bütün akrabalarına ve tanıdıklarına Maverayı ve yayınlarımızı duyursun. Ama ilkin Mavera.
Onlara hem duyurun ve sevdirin Maverayı hem de aynı şeyleri onlardan da isteyin. Arkadaşlarınıza Maveradan beğendiğiniz yazıları okuyun. Konuşun üzerinde. Görüyorsunuz hiç şiirden sanattan söz etmedik. Başımızın üstüne bir çatı çatmazsak, mısraları nereye koysak ıslanacak harap olacak.

Selam ve sevgilerimle [illegible]

Ahmet Yalçınkaya'ya

(Tarihsiz)

Sevgili Kardeşim,

Mektubunuz bir hayli eski tarihli. Bizlerin, Mavera'da kısmen izlediğiniz iki buçuk aylık uzun seyahatin organizasyonu ile ilgili meşguliyetlerimizin en yoğun olduğu zamanlarda elimize geçmiş ve cevaplamak üzere ayırdığımız halde cevap verememişiz. Umarım anlayışla karşılarsınız.

Aralık ayı ile birlikte yeni bir yayın yılına giriyoruz.

Günümüzün şartları artık birkaç kişinin idealistçe bir araya gelip ceplerinden harcayarak fikir ve sanat dergileri çıkarmaları ve etkili olmaları imkânını vermiyor. Müessese haline gelmek, hem okuyucuya, hem de yazarlara hâkim olabilmek için maddi güç şartı ön plana çıkıyor. Bizim gibi fikir ve sanat niyetiyle ortaya atılanlara ise istenen miktarda maddi güç sağlayacak "sermayedar" mevcut değil. İşte bizim fasit dairemiz. Yola çıktıktan sonra yine başladığımız noktaya geliyoruz. Yani kendimizden ve dostlarımızdan başka kimsenin bulunmadığı bir noktaya… Yani her ne üretiyorsak onunla işletme sermayesi yapmak noktasına… Yani yayınlarımızı ve aylık dergimizi çok tanıtıp çok satarak gittikçe çoğalan kârlar etmeye ve bununla büyümeye mecburuz. Durumu yüzlerce arkadaşımıza olduğu gibi size de duyuruyorum. Okuyucu sayımız arttıkça yukarda anlatmaya çalıştığım problemimiz kendiliğinden çözümlenmiş olacak.

Bulduğumuz metod ise şu: Sermaye dergilerinin, etrafı adeta haraca kestiği bir devirde, yolları tuttuğu bir zamanda ve insanların renklere resimlere kolaya akıp gittikleri şu şartlarda problemimiz devasa bir kaya kütlesi ise, bizim de elimizde küçücük bir çekiç var. Bununla o dev kütleyi parçalamak mümkün mü? Evet mümkündür! Durmadan ısrarla hep aynı noktaya vurarak mümkündür.

Biz durmadan ısrarla hep bunu söylüyoruz. Bize merhaba diyen herkese hep aynı şeyleri söylüyoruz. Ve istiyoruz ki bunu her duyurduğumuz insan, mesela bir öğretmen mi, otursun bütün devre arkadaşlarına, aklı başında

bütün öğrencilerine, bütün akrabalarına ve tanıdıklarına Mavera'yı ve yayınlarımızı duyursun. Ama ilkin Mavera.

Onlara hem duyurun ve sevdirin Mavera'yı hem de aynı şeyleri onlardan da isteyin. Arkadaşlarınıza Mavera'dan beğendiğiniz yazıları okuyun. Konuşun üzerinde.

Görüyorsunuz hiç şiirden sanattan söz etmedik. Başımızın üstüne bir çatı çatamazsak, nakışları nereye koysak ıslanacak harap olacak.

Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu[3]

Ali Açıköz’e

15.4.1981

Sevgili Kardeşim,

Mektubunu, hikâyelerini, denemeni aldım. Teşekkürler.

Eleştiri sahasında çok ciddi çalışmalar yapabileceğini düşünüyoruz. Bunu meslek edinmek, sürekli ve dikkatli okumak ve zevk için okumaya veda etmek. Yani okuyucu olmaktan vazgeçip, eleştiri için sistemli, fişli, notlu okumak. Göze alınacak şey değil biliyorum. Bu konuda henüz başın başındasın. Ama yeteneğin ortada. Her ay bir yazı yetiştirmeye çalış. Bunların tümü yayınlanmayabilir. Ama sen yollamaya devam et. Bunlar garnitür türünden şeyler olsun şimdilik. Öyle kabul edelim. Ama bir yandan belli bir program içinde bazı şeyleri yoğun şekilde araştır ve bir veya bir kaç çalışmayı bir arada notlamaya başla. Böyle söylüyorum, zira bir çalışmayı yaparken karşılaşacağın bilgiler, aklına gelebilecek düşünceler pekâlâ başka çalışmalar için malzeme olabilir, bu fırsatları da değerlendirmen, vakti zayi etmemen gerekir. Bunları oturduğum yerde kolaylıkla yazıyorum. Ama işe giriştiğin takdirde omuzlarına ağır bir yük şeklinde oturacağını biliyorum elbet. Sistemleştirdiğin, olgunlaştırdığın düşünceleri tartışacak birilerini bulamazsan bana veya Rasim ağabeyine yaz. Bir yandan da yazına devam et.

Selam ve sevgilerimle

Cahit Zarifoğlu

Sevgili Dostum,

23.10.1981 Ankara

Arkadaşların Pakistan seyahatleri, onunla ilgili birçok işler ve el’an aynı konuyla ilgili meşgaleler nedeniyle sık veya seyrek haberleştiğim bütün dostlardan ayrı kaldım, tabir caizse ipin ucunu da elimden kaçırdım. Seninle de öyle oldu. Mektubunu veya mektuplarını aldım. Onları zayi etmedim, ama değerlendiremedim de. Sadece dosyaladım.

Bu zaruri izahtan ve bağışlanabilmesini rica ettikten sonra yeni bir yayın yılına başladığımız şu günlerde şevkle, hep birlikte yeni bir üretkenliğe, faaliyete girişelim diyorum ve dostlara soruyorum:

— Var mısınız?

İstiyorum ki -bunu umutlu olduğum bir kaç kişiye daha yazacağım- çalışmaların bana iki aşamada gelsin. İlkin Âlim Kahraman’a yolla. Onun vakti var. Önce haberleşerek konuları, yazıları pişirin. Böylece Âlim’i, de sürekli editörlüğün içinde tutmuş olacağız.

O halde Âlim’in adresini yazıyorum. Mektup yaz. Kendisinin bilgisi olacak: Koordineli çalışalım.

Selamlar.

Yeni dönem için acele ve çok abone temini için de gayretin olabilirse sevinirim. Haberlerini bekliyorum.

Cahit Zarifoğlu

(Tarihsiz)

Sevgili Ali,

Mektubuna teşekkürler. Eleştiriye koyulmaya kararlı oluşun iyi. Fakat bu işi küçümsenmeyecek bir ciddiyetle ele almazsan kötü bir yorgunluktan başka bir şey elinde kalmayacak. Edebiyat tahsilinin sana vermiş olması gereken olguları kullanmıyorsun.

“Yaşamak” için yazın derecesiz zayıf. Bu kitap hakkında yazmanın zorluğunu biliyorum. Yazının zayıflığı buradan kaynaklanıyor ama neden bu zorluğa peşinen teslim oldun. En azından kitabı eleştiri için bir ilk tasnife tabi tutabilirdin. Âlim’in de kısmen yaptığı bu. Seninki de başka bir tasnif olabilirdi. Konu, motif tespiti gibi. Âlim’in yazısından sonra bir anlamı yok ama gene de gönderiyorum dediğin için bu eleştirileri de hak ettin.

Demek ki yine de bir şey umdun.

Benim şiirlerim için kitaplık bir çalışma yersiz. Sezai Karakoç için yeri var bunun. Her şeyiyle hak etmiştir ve gereklidir. Benim elimde olsa “Diriliş Enstitüsü” gibi bir şey de kurarım. Bu son cümleyi yine de ihtiyatla yazıyorum. Çünkü anlayışımız, kavrayışımız ilerliyor. Böyle olmuyorsa zarar ediyoruz demektir. Senin bu konuyla ilgili olarak söylediklerinde başka bir tehlike var. Edebiyat ve düşünce dünyamıza dar bir açıdan bakıyorsun. Baktığınız yerlerde, eleştirmenlerin baktıkları yerde sadece bizler olmayalım. Açıyı açalım solcusu ile sağcısı ile yabancısı ve yerlisi ile bütün dünyayı birden görmeye bakalım. Aksi halde etrafımızda döner durur ve kendimiz de okuyucumuz da yozlaşır.

Açıyı geniş tutarsak, inanmış kişiler olarak bizler nasıl olsa odakta kalırız, laf bizim etrafımızda döner, bu sebeple başkalarından söz etmemizin bize bir zararı dokunmaz. Kitaplık çalışmayı ben eleştirmen olsam Zarifoğlu için değil belki K.Tahir için yaparım hatta A.İlhan için ne bileyim ben Tolstoy için. Ama sözünü ettiğim odakları es geçmeden hep onlarla ilinti kurarak falan.

Bu söylediklerim umarım sana açılımlar verebilir. “Yaşamak”la ilgili yazın bir programdan yoksun. Yerinde olsam deneme yazmayı kesinlikle bırakırım. Deneme olarak yolladıklarınla, eleştiri olarak yolladıkların birbirlerine pek benziyor ve bir tür zararlı romantizmle içten içe çürümüş.

Çok yavaş yaz. Sanırım bir plan yapman şart. İşi nereden ele alacağını bilmeden başlıyorsun. Bir duyguyu kovalayarak olmaz ki eleştiri. Hadi, yine başa dönelim. Bütün yazdıklarımızı yırtalım. Onlardan vazgeçecek kadar cesur olalım. Ne dersin?

Sana bugün ve bundan sonra yazacaklarım hep bu anlamlar, ele alışlar etrafında olacaktı: Kendimi bir parça görevini yapmış hissediyorum bu konuda. Hep aynı şeyleri tekrarlamak zorunda kalırsam saçma olur. Mektubunu yeni aldım, hemen yazıyorum, ama bundan böyle yazmam çook seyrekleşebilir. Bundan sonrası sana kalıyor. Bütün yazdıklarını, yazarı olarak değil, bir eleştirmen olarak ilkin kendin tart ve öyle yolla. Umarım başaracaksın.

Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu[4]

Ali Haydar Haksal’a

Sevgili Dostum.

Ankara, 5.4.1980

Umarım sıhhat ve afiyettesin. Bizler hamdolsun iyiyiz.

Bizim Nevzat’tan mektup aldım. Dergi Üsküdar’da söylenen yerlere verilmiş. Sanırım Göztepe için telefon etmiştir. İnşallah Üsküdar ve Kadıköy’de önemli bir satışa erişmede -başta senin- gayretlerinizi bekliyorum. Özellikle İstanbul için, aboneden çok fiili satışı canlandıralım. Bu arada Nevzat bazı firmalardan dergiye ilan teminine çalışacak. Çevrende katkısı olabilecek kişi ve firmaların ilgisini çekebilir miyiz?

Çalışmalarını Rasim Bey’e vermiştik. Hikayelerin için olumlu konuştu.

Afganistanlı mücahitlerin temsilcileri burada. Onlarla birazdan oturup sohbet yapacağız. Şimdi Rasim’le bu konuda telefonla konuştum. Bu arada sana mektup yazmakta olduğumu söyledim. O da not edebildiğim kadarı ile aynen şunları iletiyor:

“Hikâyeler güzel. Bir kaçını bir arada okuyunca esprisi daha iyi anlaşılıyor. İroni gayet iyi. Son yıllarda solda da sağda da rastlamadığımız bir havada bu ironi. Benim tarzıma uygun değil ama sevdim. Bu tür hikâyeler yazmaya özendiğim çok olmuştur. İyi kullanıldığı takdirde başarılı hikâyeler olabilir.

Hikâyelerde Müslümanların kendi ülkelerinde hissettikleri yabancılık duygusunu ustaca vermiş.

Dil konusunda titizlik göstermeli. Gereksiz kelimeler var. Sehven olmuştur diye onları düzelttim. Ama yineleniyor, bu gereksiz kelime ve deyim ve ibareler. Cümle kuruluşları zaman zaman aksıyor. Hikâyenin akışı bakımından aksatıcı. Örneğin siga değişiyor. Bunlar sık değil, seyrek elbet, ama düzelmeli.

Bu arada bir hikâye özel sayısı düşünülüyor. 1923’e kadar (değerlendirme) bir arkadaş üstlendi. Rasim sen ve Âlim’den de 1923–40, 40–60 dönemlerinden birini (ya da dilenirse tümü) ele alan yazı istiyor. İkiniz aynı dönemi de ele alabilirsiniz. Ama ayrıma göre alınırsa daha isabetli olur.

Bu arada, o özel sayıda hikâyesi yayınlananların çok kısa biyografileri de gerekli. Senden onu da bekleriz.

Tez çalışmana seninle birlikte baktığımız kadarıyla duruyorum. Rasim ve Nazif de bir göz atmışlar. Benim de katıldığım kanaat şu: ortada bir “tez” yok. Ele alınan değinilen kişilerin görüşleri yansıtılıyor. Bu haliyle Yeni Devir’de yayınlanabilir. Ve yararlı da olur. Tıpkı Nedim’in çalışması gibi. Bu arada senden bir tezi olan ve o tezin yöresinde yoğunlaşan “deneme”ler bekliyorum.

Rasim ikinizden de “Çeşitlemelere” çeşitleme bekliyor. Dedikodu deyip geçmesinler, o tarz içinde fikirlerini söylesinler diyor. Zaten amacımız da o.

Belki çok yazmaktan Haydar dostum, işte yazım böyle, umarım okurken çektiğin zorluk canından bezdirmemiştir.

Salih Baba Divanı’nı severek okursun. Bu vesileyle belki de bir an önce bağlanma arzuları duyarsın, hoş olur.

Gözlerinden öperim.

Bütün arkadaşlarımıza sevgi ve saygılarımı iletmeni rica ederim.

Cahit

23.5.1980

Sevgili Dostum,

Mektubun için teşekkürler.

Hikâyeleri de aldık. Onlardan birini 43'e koyuyoruz. Bu sayıda hemen hemen dergiyi dolduran uzun fakat çok önemli bir mülakat yer alıyor. Önümüzdeki sayı çift sayı bir arada Hikâye özel sayısı olacak. Senden tercüme-i halini de istiyoruz. Unutmuş olacaksın.

Şakir'den de mektup aldım. Birlikte sanat sayfasının yeniden çıkması için elbirliği etmenizi isterdim. Buradan biz de destek olalım. Ciddi ve daha profesyonel ve girişken dinamik bir sanat sayfası hazırlanabilir. Bütün mesele belli bir okuyucu kitlesine hitap ettiğimizi unutabilmek. Romantizmden ve ayran kabartmaktan kurtulmak vs. sanıyorum bu tür şeyleri görüşmüştük Şakir'e de yazmıştım. İlkin bir iki aylık bir hazırlık planı yapın. Eleştiri deneme ve inceleme yazılarını hiç bir vasfını bilmediğiniz meçhul okuyuculara hitap ederek kaleme alın. Bizde, elimizde bir hayli şiir, hikâye vs. var. Onları yazarlarına bilgi vererek size yollayalım. Elinizde şöyle bir 6-7 haftalık yazı depo edin, inşallah bir ay 2 ay sonra sanat sayfası çıkmaya başlasın. Aklıma geldikçe yazıyorum "konuşmalar" başlığı altında her hafta bir konuğunuz olabilir. Bir liste yapıp, her kişiye göre sorular tespit edin ve adreslerine yollansın. Orijinal sorular tespit edin.

Bir dizi de "siyasilerle sanat konuşmaları" altında olabilir. Mesela Oğuzhan Asiltürk'e -Sanat Nedir diye sorun (sonra da oturup ağlayın) ilginç şeyler çıkabilir. Ve sen Âlim ve Şakir ve başkalarının katılacağı ve ayda bir kere bütün sayfayı kaplayacak.

TARTIŞMA

Konu: Yorgun Edebiyat gibi bir konuyu tartışın. Oturumu idare eden bize diğerlerini kısaca tanıtsın vs. Umarım bütün söylediklerimde işe yarar bir şeyler vardır. Ya da size bazı ilhamlar verir. Önemli bir husus da yelpazeyi her türlü yayın dergi ve edebiyat hareketi üzerine yaymak.

Bu mektuba bunları yazmak için başlamamıştım. Asıl amacım Mavera için çalışmalarınıza teşekkür etmek ve bu konuda yeni ataklar icat etmekti. Sana, kardeşlerine, Âlim'e ve Şakir' e diğer dostlara selam ve sevgilerimle.

Cahit

16.6.1980 Ank.

Sevgili Dostum,

Umarım cümleten sıhhat ve afiyettesinizdir.

Yazınızı henüz okuyamadım. Rasim’e verdim. Özel sayı bu ay çıkacaktı ama ben taraftar olmadım. İki sayının bir arada çıkmasını da istemiyorum. Aylık tempoyu, hele dağıtım ve ilan bulma girişimlerimizi duraksatacağı için. Mamafih ağustos başında iki sayı bir arada özel sayı olacak, ama eğer imkân bulabilirsek, tek sayı fakat kalın çıkaralım daha iyi benim teklifim. Tabiî kalın sayının, yükleyeceği ek masrafı ilan vs. den temin ederek.

Sayfa hazırlığınıza sevindim. Sanıyorum teferruatlı olarak bazı önerilerde bulunmuştum. O ve benzerlerini yazı dosyanızın iç kapağına yapıştırın ki ilerleyen günler çalışmalarınızı rutinleştirmesin, elinizin altında bir program bulunsun. Sayfaya benim de katkılarım olabilir.

Çevre edinme ve genişletme girişimleriniz beni sevindiriyor. Sohbetleriniz ve konuşmalarınızın daima faaliyete yönelik olmasına dikkat edin ve gıybetten kaçının. Açı’mızı “bütün dünya müslümanlarının sorunlarını görecek şekilde geniş tutarak, dar mekânların dedikodu ve gıybete götüren etkilerinden kurtulun.

“İmam-ı Azam’ın Menkıbeleri” isimli bir eserde şunu okudum: “İmam-ı Azam Hazretleri biri yanıma girip de şöyle olmuş, böyle olmuş diye dedikoduya başladı mı, bırak bunları, şu meseleye ne dersin, diyerek sözünü keserdi. Ve insanların hoşlanmayacakları şeyleri nakletmekten sakının. Hakkımızda kötü söyleyenleri Allah affetsin. İyi söyleyenlerden de Allah razı olsun. Allah’ın dinini öğrenin. Halkın dedikodusunu ve özel hayatlarını bırakın. O zaman Allah onları size muhtaç eder, derdi.”

Edebiyat âlemi dedikodularla doludur da onun için yazıyorum bunları. Biz bunlardan uzak kalalım. Ama İslâmî ve güzel olan neredeyse oraya gidelim. İstanbul’da büyük zatların ellerini öpüp dualarını alın. Ağabeylerin ve üstadların sohbetlerini dinleyin. Bunlar ve bunların kitapevleri, yayınevlerinin şuurlu ve hevesli ziyaretçileri olun. Hoş olmayan şeyler duyarsanız yaymayın. Güzel olanları görün, bu ikinciler gizli ama daha çoktur. Cümleten selamlar.

Cahit Zarifoğlu

15.4.1981 Ank.

Sevgili Dostum,

Mektubunu aldım. Teşekkürler. Yazılarını da.

Geçen sayı yayınladığımız hikâyen bu türdeki son hikâyen olsun arzusundayız. İlk yayınladığımız hikâyelerini başta Rasim olmak üzere bir başlangıç ve geçiş hikâyeleri olarak düşünmüştük. Sanırım bu geçiş dediğimiz durum uzun sürdü.

Bundan sonraki hikâyelerini daha net, daha objektif konular üzerinde ve kişinin içinde katarak, olayı kişinin, hikâye kişisinin içinden dışarı bakarak değil de doğrudan doğruya dışarıda olup bitenle vermeyi denemek istiyorum. Şimdiye kadarki hikâyelerinde kişiler marazi bir ruh halini temsil ediyorlar. Şimdi bu adamı sıhhate kavuşturalım. Belki bir bakıma bir sil baştan yapalım. Aydınlık hikâyeler oku bugünlerde. Sait Faik olabilir. Çehov olabilir. Benim bu konuda fazla kültürüm yok. Ama bu söylediğim adımı atmazsan, henüz başlangıç hikâyelerinde şartlanıp kalırsan, yeteneğine yazık olabilir. Tarzını ve tavrını süratle değiştirmelisin.

Yeni bir iş kurdun, bir işten ayrıldın. Bir teşebbüsü başardın. Mesela bunlar yaşadığın diri elle tutulur şeyler. Teşebbüsün şekillenişini, kararlarını, karşılaştığın güçlükleri ve işin aşamalarını, şimdiye kadarki hikâyelerinin o değiştir dediğimiz tavrı içine düşmeden anlatmayı deneyebilir misin? Bilmiyorum açıkça dikkatini çekebildim mi?

Yer işi konusunda, mesela şu 40 bin liralık yer konusunda bir haber alamadık sizlerden. Sordunuz mu, şartları ne?

Nevzat da henüz yazmadı. Bugün gelmiş olabilir mektubu. Kredi konusunda henüz gelişme yok. Olunca yazacağım.

Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu[5]

Ali İbrahim Savaş'a

(Tarihsiz)

Sevgili Kardeşim,

Mustafa'dan gelen 44 kişilik abone listesinde sizin de isminiz var. Mustafa bu listeden 4 kişiyi ayrıca kısa bilgilerle tanıtıyor, kendilerine mektup yazmamı istiyordu. Hem Mavera'nın Almanya'da daha çok tanıtılmasında, hem de Mavera'ya yapılabilecek sair katkılarda bu arkadaşların yardımcı olabilecek yetenekte olabileceklerini, daha doğrusu olduklarını belirtiyordu.

Sizin isminizin yanında, ayrıca yapmakta olduğunuz tahsili ve çalışmalarınızın olduğunu özellikle yazıyordu.

Mustafa'nın mektubunda sizlerle olan kısmı bilerek böyle özetledim. Bununla önem verdiğimiz, sevindiğimiz bir durumla karşı karşıya olduğumuzu vurgulamak istiyorum.

Tabir caizse, yakanız elime geçti, bırakmak taraftarı değilim.

Bundan bir yıl kadar önce aynı şekilde Amerika'da Talat Çiftçi isimli bir öğrencinin adresini vermişlerdi. Kendisi mektuplarıma cevaplarında yazmamakta direndiği, Türkçesinin yeterli olmadığını, Türkçe'yi iyi kullanmadığını iddia ettiği halde, mektuplarla öyle ısrar ettim ki nihayet yazmaya razı oldu ve Mavera'da ilgiyle okunan bir "Amerika Mektubu" yayınlandı. Ne yazık ki aynı paralelde ikinci bir yazı temin edemedim. Mektuplarıma da karşılık vermiyor. Umarım siz de yazılarınızla Mavera'ya katılmayı arzu etmediğiniz takdirde böyle bir yol seçmezsiniz.

Sizi, yapabileceğiniz çalışmaları, şu anda nelerle meşgul olduğunuzu detaylı olarak bilemediğim için sizden Mavera'ya neler neler talep edeceğimi sıralayamıyorum. Bunun için bir ilk mektubunuzu, sizi yormazsa kısa bir hayat öykünüzü bekleyeceğim.

Biliyorsunuz Yusuf Aktürk "Almanya Notları" yazıyor. Sizin katkılarınız da bu tür olabilir. Bize Almanları ve Türkleri, kapılanları ve direnenleri, kısaca kültür çatışmasından doğan çarpıcı gözlemlerinizi yazabilirsiniz.-Ama sanırını sizden bekleyebileceğimiz çalışma türü daha farklı olacak. Belki gözlemlerin de yardımı ile, belki konuların bir inceleme veya deneme üslubu içinde işlenmesi..

Umarım bu konuda düşüncelerinizi çok kısa zamanda öğreneceğim.

İkinci olarak Mustafa ve diğer dostların başarıyla yürüttükleri abone çalışmasına büyük katkınızı rica ediyorum. Hep birlikte, başka şehirlerdeki dostları gerek veya onların ziyaretlerinde veya mektuplarla ateşliyerek, abone çalışmasını bütün Almanya'ya, hatta Avrupa'ya yaymak. Bu çalışmalarımızı yan yana koyarak Almanya'da en azından bir 500 aboneye erişelim.

Sami bazı kütüphanelerin adreslerini yollamış. Amerika'dan da birçok adres temin ettik. Hatta bütün dünyada Türkoloji çalışmaları yapan kuruluşların adresleri.

Buradan ve oradan dört koldan çabalar harcayarak Mavera'yı Dünya'da okunan bir dergi yapalım. Bu elimizden gelir. Ama inatla devam ederek. Mustafa'nın tarif ettiği kadar sizi bu çalışmada önemsiyor ve sizden çok şey bekliyorum.

Tatilde Türkiye'ye geldiğinizde mutlaka uğramanızı isterim. Burada yapılacak, takip edilecek bir işiniz varsa mutlaka yazmanızı isterim.

Ve uzun öneriler, istekler, projeler, çabalar, katkılar, heyecanlar dolu mektubunuzu beklemekteyim.

Gözlerinizden öper selam ve sevgilerimi sunarım.

Cahit Zarifoğlu

26.11.1980 Ank.

Sevgili dostum,

Mektubuna çok sevindim.

Aslında evvelki adresine yazmıştım. Mustafa'nın yolladığı 44 kişilik liste içinde özel olarak dikkatimi çektiği 4 arkadaştan biri de sendin. Sana ve diğer üç dosta özel olarak yazdım. O mektup umarım eline geçer.

Abone Kampanyasının Almanya'da gittikçe hızlanan bir tempo ve gittikçe kabarıklaşan bir arkadaş grubu ile sürdürülmesini arzu ediyoruz. Orası bizim bugüne kadar hemen hiç elimizi uzatmadığımız bakir bir ülke. Bütün gruplar kendileriyle, kitap ve dergileriyle Almanya'ya gittiler. Oradan meşru veya gayrı meşru haklı ve geç kalmış olarak orada çok geniş bir alanda okuyucu tutmak istiyoruz. Hemen her şehirde, önemli kasabada, senin gibi Mavera'yı tanıtmayı ve aboneler kaydetmeyi üstlenmiş arkadaşlarımız olmalı. Gezilerinizde sohbetlerinizde zihninizin bir ucu hep bu düşünceye takılırsa sanırım mühim neticeler alacaksınız.

Bu konuda dostlarla mektuplaşmanızı ve sohbetlerde gündeme getirmenizi rica ediyorum. En az 500 olmak üzere 1000 abone için bir planımız olsun. Bundan sonra, yani belli bir abone sayısına eriştikten sonra Almanya okuyucusu için özel olarak dergiye ilave edebileceğimiz yazı konuları ve sair çalışmalar üzerinde durabiliriz. İlerde Almanya gezileri de planlıyoruz. Yeni yılda bir veya iki arkadaşın bir iki aylık bir Almanya gezi programı yapmasını planlıyoruz. Daha doğrusu bunu şimdilik sadece ben kafamdan geçiriyorum. Ama şartlar olgunlaştığı an bu konuda arkadaşlarımı toplantıya çağıracağım ve planlayacağız. Büyük ihtimalle Atasoy Müftüoğlu ağabey gelecek.

Senden bir konuda özel bilgi rica ediyorum: Benim için Almanya'da oturma izni almak, orada bir veya iki yıl kalmak için neler yapılabilir. Bu zaman zarfında orada çalışma imkânları olabilir mi? İstanbul Üniversitesi Alman Filolojisini bitirmiş olmam belki buna yardımcı olabilir. Olabilir mi? İmkânlarımız nelerdir?

Şiir çevirin iyi. Ama Günter Seueren zayıf şair.

Biz başlangıçtan beri Mavera'da çeviriye yer vermemeye çalıştık. Telife önem verdik. Yabancı edip bize ne kadar yakın olursa olsun, onu okuyucumuzla aracısız olarak, yorumsuz olarak baş başa bırakmayı doğru bulmadık. Bize çeviri getiren dostlara, bu çeviriden bol bol alıntılar yaparak

kendisinin bir şeyler telif etmesini önerdik. Tabii bunu yapmadılar. Bize çeviriler yapmanı isterim. Son sayılarımızdan birinde oradan bir arkadaşın Sovyetlerdeki Müslümanlara ait Stern'den çevirdiği bir yazı vardı. Bu tür yazılar olabilir. Bir batılının Türkiyedeki siyasi ya da edebi hareketler üzerine kaleme aldığı ilginç incelemeler olabilir. Ve daha neler olabileceğini şu anda kestiremiyorum. Fakat bir batılının şiirini ya da hikâyesini yayınlamaktan yana değilim. Zira bu bol bol yapılıyor ve ancak kültür emperyalizmine hizmet etmiş oluyorlar.

Aslolan inisiyatifin bizde olmasıdır. Bizim yorumumuzdur. Bu nedenle o mektubumda da istediğim gibi, senden bizzat ürettiğin yazıları bekleyeceğim. En azından meslek icabı tespit etmiş olacağın "Müsteşrik Gafları" üzerinde durabilirsin. Bunları örnekleyerek ilginç bir iki yazı çıkarabilirsin. Onların mesela hemen hiç bozulmamış Nakşîlik üzerinde durmadıklarını buna mukabil bozulmuş ya da turistikleştirilmiş tarikatlar, Mevlevilik, Bektaşilik gibi üzerinde neredeyse ısrarla spekülasyonlara giriştiklerini mesleki bilgilerle, gerekçelerle kompozisyonlarla donatarak kaleme almak gerekli, ilgi çekici, hatta bazı şeyleri iyi anlatabilmek için bir vesile olabilir. İyi sonuçlar alacağımızı umuyorum. İlk çalışmanı yolladıktan sonra sana eleştirilerimi açıkça yazarım. Yardımcı olmaya, yön göstermeye çalışırım.

Anlaştık sanırım.

Bunları çok önemsediğim için uzun yazdım. Aslında bugünlerde yüzlerce mektuba muhatap oluyorum. Devlet dairesinde işim var. Ayrıca gazeteye yazıyorum. Her zaman vaktim olmuyor. Ama senden sık sık mektuplar bekliyorum. Hepsine karşılık verme imkânını bulamasam bile.

Almanya aboneleri konusunda bir kere daha sistemli ve gittikçe artan ve yayılan gayretlerinizin önemine dikkatini çekerek bitirmek istiyorum.

Selam ve sevgilerimle gözlerinden öperim kardeşim.

Cahit Zarifoğlu

MAVERA
Aylık Edebiyat Dergisi,
Kızılay, Bayındır S. 30/C
ANKARA

Ankara, 2/3/1980

Sevgili Kardeşim,

Epeyce sık yazıştık. Galiba mektuplar yolda karşılaştı. Mektubunu almıştım, ama senin cevabını bekledim.

Umarım sıhhat ve afiyettesin.

Listeni ve parayı almıştım. Sağ ol. Arkadaşlarla görüşmeniz güzel olmuş. Mustafa ve Yusuf'tan aldığım mektuplardan öğrendim. Mustafa son projemiz çerçevesinde 23 kişilik abone yolladı. Senin yolladığın 2 abone de buna ilave oldu.

Ciltlerden ve yayınlarımızdan oraya yollanması bir hayli iyi olur. Fakat bu iş çok külfetli. Bunları orda bulundurmak, satmak, birilerinin görebileceği yere koymak falan. Arkadaşların vakitleri bakımından falan müsait olacağını sanmam. Yine de ilgilenecek biri olabilirse konuşup bana yazabilirsiniz. Ben bu yolu hiç zorlamayalım derim, onun yerine ayırabildiğimiz vakitleri abone ile birlikte dostların ciltlerden de almalarını temine harcayalım. Buradan postalanması daha pratik olur.

Çevirini Mavera'da değerlendirmek istedik ama sakıncalı bulduk. Yeni Devir gazetesine yollayacağım. Aradan biraz zaman geçmesini arzu ettik. Gerçi bir yabancının yazdığı şeyler, onun fikirleri ama bakarsın dananın altında buzağı ararlar.

Şiir çevirine çok sevindim. Ne var ki şiirlerden parçalar çevirmekle yetinmişsin. İlk fırsatta Erdem'in bir şiirini, kısa veya uzun bütünü ile çevirip yollamanı istiyorum. Biliyorsun kendimizden yabancı dillere çeviriler yayınlıyoruz. Bir karşı taarruz niteliğinde. O projemiz için çok isabetli bir çalışma. Sana teklif etmek aklıma gelmemişti bile. Bu arada yine o dostun yardımı ile başka düzyazılar vesaire de çevirmek istersen bana bildir. O durumda sana buradan henüz yayınlanmamış bir yazı yollarım ve dergide Almancası ile birlikte yayınlanır. Bunun için çalışmamız var. Bir iki deneme ve incelemeyi bir arkadaş Fransızca'ya çevirecek. Paris'te 5 yıl bulunup doktora yapmış, fakat burada nerede çalışacağı belirlenmedi, onunla meşgul. Önümüzdeki aylarda başlayacak. Yine şiir olarak benden,

Akif’ten Alaaddin Özde-nören’den Osman Sarı’dan, Sezai Karakoç’tan, Necip Fazıl’dan Turan Koç ve Arif Ay’dan, yani bizim şairlerden çeviriler yapabilirsiniz. Kısa ve kolay şiirleri tercih etmende, elimizde belli bir birikim olması bakımından fayda var. Bu çeviri işini sistemli bir şekilde yürütebilirsek planını yapmakta fayda görürüm. Dilersen bir antoloji yaptıracak şekilde ben burada seçimi yaptırıp yollayayım, sen sıradan çevir ve ileride bu çalışmalar bir kitap hacminde olsun, bunları şairlerin kısa biyografileri ile besler ve bir de 15–20 sayfalık bir önsöz yazar ve oradaki yayınevlerine teklif ederiz. Buna zaman ayırabilir ve göze alırsan sevinirim.

Çevirinin Almancası bakımından konuşacak kadar kendimi yetkili görmüyorum. Bir Alman tanıdığın hele biraz da Türkçe biliyorsa kontrolü ve beğenmesi isabetli olur. Fakat muhakkak devam et. Erdem’in bir şiirini Ocak 20’ye kadar gönderebilirsen 51. sayıya girer ve de güzel olur. Biliyorsun şimdiye kadar 2 tane İngilizce iki tane de Fransızca yayınladık.

Sezai Uğurlu epeydir uğramıyor. Demin Sezai’nin ev sahibi arkadaşımız Halil İbrahim var ona telefon ettim, Sezai iyiymiş, şu anda da İstanbul’daymış, bir iki güne dönecekmiş. Not bıraktım uğrasın diye ve ismini verdim, Almanya’dan mektup bekliyorlar diye. Umarım yakın bir zamanda ondan mektup alırsın. Orada edebiyat dergilerinden çeviri yaparak, daha doğrusu adamın söylediklerinden bol bol alıntılar yapıp telif ederek yazılar yazabilirsin diye düşünüyorum Mavera’ya. Şu andaki mesleki çalışmalarınla ilgili ara makaleler de yazabilirsin bizim için. Klasik konular olabilir ama Mavera için yazarken o konuyu biraz daha çağımıza getirmek ona bir canlılık vermek mümkün. Bekliyorum.

Oturma izni ile ilgili sorum, orada belki bir iş bulmak şeklinde idi. Artık okumak bizden geçti. Yaşımız sabrımız geçti. Açıktan bir oturma izni, orada rahatça birkaç ay bulunabilmek ve gayret göstermek, birlikte çalışmak için falan. Mahiyeti buydu sorumun.

Şimdilik böyle. Haberlerinizi, faaliyet dolu mektuplarınızı bekliyorum. Bütün dostların hal ve hatırlarını sorar selam ve sevgilerimi sunarım.

Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

Sevgili Kardeşim,

(Tarihsiz)

Kısa notunu ve abone listeni aldım. Hele bizim abone kayıtlarıyla görevli Ahmet, adreslerin yazıldığı yapışkan etiketlere hayran oldu. Onları oradan alıp, abone kartlarına yapıştırmak bir zevk. Büyük kolaylık.

İki üç gündür Almanyadaki on-on beş arkadaşıma yeni mektuplar yazdım. Sana da bugün yazacaktım, mektubun geldi. Galiba bir parça geciktim. Ama önemli değil. Arkadaşlarıma yazdıklarımı şimdi sana da izah etmeye çalışacağım.

Fakat bunlardan önce duygularımı anlatmak istiyorum. Seni tanıdığıma çok memnun oldum. Ciddiyetin, disiplinin ve heyecanın çok hoşuma gitti. İnşallah seni daha yakından tanımak ve bizzat tanışmak bahtiyarlığına da ererim. Sen diye hitap etmemi de duyduğum dostluğa bağışlamanı isterim.

Bana emanet edilmiş 500 bin lira kadar bir para var. Afganistan mültecilerine yollanmak üzere. Bu parayı bir türlü transfer etmek imkânı bulamadım. Türk parası onların işine yaramıyor. Oysa Almanya'dan para yollanması mümkün.

Yani Mavera'ya yapacağımız abone paralarını vereceğim adrese yollamak suretiyle bu emaneti onlara transfer etmiş olacağız.

Yalnız abone olanlara bu durumu anlatırken, abonenin yanında elimizde mevcut 2., 3., ve 4'üncü ciltlerden de almalarını söyleyebiliriz. Bu ciltlerin beheri 30'ar mark. Söylediğim gibi bazı arkadaşlara da yazdım. Onlar da aynı yolu takip ederek, abone ve cilt sipariş listelerini bana, paraları Afganistan mücahitlerinin liderlerinden Burhaneddin Rabbani'ye yolladıkları takdirde, hepsi birden bir yekun tutabilir. Hatta belki de 500 bin lirayı geçer. Geçmesinin zararı yok. Aradaki fark ya bizim katkımız şeklinde mültecilere gitmiş olur ya da arada bir yardım için verilen paralarla takas ederiz.

Önceki mektubunda abone kaydettiğini bildiğim için sana bu mektubu bir an önce yazıp bu formülü bildirmek istedim. Kısmet olmadı. Parayı yollamışsın. Zararı yok. İnşallah gayretimizi bu şekilde sürdürebilirsek büyük hizmet olacak. Şu anda Afganistan'da kış şartlarında mücahit ve mülteciler son derece olumsuz şartlar altında bulunuyorlar. Abone ve takım halinde cilt paraları 145 mark tutuyor. 50–60 kişilik bir liste elimizdeki parayı karşılar. Ama dediğim gibi bu bir sınır değil. Bir kaç katı olabilir.

Özellikle ciltlerin üzerinde duralım. Bizim için daha kolay olur. Zira onlar için harcanan harcanmış. Elimizde 2 ve 3'ten 100'er kadar, 4. ciltten 300 civarında var.

Burhaneddin Rabbani'ye para yollandığında makbuzun bir suretini, fotokopisi olabilir, bana yollarsan, buradan kendisine mektup yazarak parayı takip etmesini kolaylaştırmak istiyorum.

Aynı şeyi sen de yapabilirsin.

Kısa notunda sana yazdığım ikinci ve birinci mektupları alıp almadığını yazmıyorsun. Birincisi değişen adresine idi. İkincisi bildirdiğin yeni adresine. Yolladığın tercüme şiirle ilgili düşüncelerimi yazmıştım. Bunun yanında senden dergi için yazı olarak nasıl şeyler beklediğimi yazmıştım. Bu mektupların eline geçip geçmediğini bildirmeni isterim. Ayrıca mektupta başka şeyler de sormuştum. Mektubu atalı epeyce oldu. Acaba posta grevi mi geciktirdi. Yoksa başka türlü aksaklıklar mı oluyor.

Şirkete bir araba ihtiyacımız var. Steyşin vagon tipinde. Bir ford steyşin olabilir. Sizler orada okuyorsunuz. Bu tür ilişkileriniz var mıdır yok mudur bilmiyorum. İlgili olabilecek arkadaşlarla bir konuşmanı isterim. 1978 model, iyi vaziyette bir araba nasıl temin edebiliriz. Bugünlerde burada almak için bazı arabalara baktım. Tabi son derece pahalı. Biz ise bin bir gayretle tek tek abone paraları ile bir şeyler topluyoruz. Bir şey alırken karar vermemiz bu nedenle çok zor oluyor. Açıkçası kıyamıyoruz. Oysa araba işlerimizi son derece kolaylaştırıyor. Nasıl yapalım. Bu konuda haber bekleyeceğim. Ondan sonra burada bir hal yolu arayalım.

Şimdilik böyle. Arkadaşlarım da selam ve sevgilerini yolluyorlar. Mektuplarını haberlerini bekliyorum. Selam ve sevgilerimle gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

Sevgili Ali,

22.10.1981

Çok uzun zamandır haber alamıyorum senden. Umarım bir yaramazlık yoktur. Mustafa l Kasım'da asker oluyormuş. Bu günlerde burada olacak. Bize bazı malzemeler de getirecek.

Dönemin son sayısı matbaada. Yeni dönem için hazırlık içindeyiz. Derginin gördüğü alaka iyi. İçerde ve dışarıda daha iyi olması için hep birlikte çalışacağız.

Biliyorsun -tahminen- Ocak ayından itibaren film+Afganistan özel sayısı+konferanslarla geniş bir Almanya turnesi düşünüyoruz. Bütün yük sizlerin omzunda. Umarım üstesinden geliriz. Almanya'da 2000 abone yapalım. Şubemizi açalım. Filmcilik, reklâmcılık zengin bir iş. Dikiş tutturabilirsek hepimizi bünyesinde barındıracak maddi güce ve yeteneklerimize göre iş sahalarına sahip olacak bizlere hizmet imkânı verecek.

Neler yaptığını, niçin yazdığını, çevirilerden ne haber olduğunu teferruatlı olarak yaz.

Selamlarımla...

Cahit Zarifoğlu[6]

Ali Ural’a

(Tarihsiz)

Sevgili dostum,

Bilmukabele tebrikler, her ne kadar çok az olduysa da iki aydan beri İstanbul’dayım.

Haziran sayısı bir hayli geç çıkmıştı. Bilmiyorum geldi mi? Temmuz Ağustos sayıları bir arada Necip Fazıl özel sayısı oluyor. O da bir hayli gecikeceğe benziyor. Maalesef düzenimiz tamamen bozulmuş, Haziran sayısı matbaaya geç verilmişti. Ekonomik şartlar maalesef durmadan aleyhimize çalışıyor. Ben şahsen kitap ve başka dergilere bir kuruş ayıramıyorum. Herkes böyle. Satışlar, aboneler aşırı düşük. Bu olmayınca, derginin muhtevası ile ilgili çalışma yapmak da zor oluyor. Şu anda iyi kötü hâlâ devam etmemiz bile büyük bir başarı gibime geliyor. Maalesef zengin birileri bizim işlimize ilgi duymuyor. Bakalım ne olur.

Telefon numaram 1463100-18. Ararsan sevinirim.

Senin yazı ve şiirlerinle ilgili olarak, maalesef, daima bir dizi aksaklıklar- saçmalıklar- oldu. Bağışla.

Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu[7]

Âlim Kahraman'a

30.5.1980 Ank.

Sevgili Dostum,

Mektubun ve yolladıkların için teşekkürler. Rasim'e yazdığını seyahatte olduğu için veremedim. Hikâyelerin için asıl onun söyleyecekleri olabilir. Ben başta üç bölümü okudum. Şunları söyleyebilirim: Genç bir adamsın ama kullandığın dil hayli ihtiyar. Türkoloji tahsili sende bir esere sistemli şekilde bakabilmeyi öğretmiş. Gül Yetiştiren Adam'la ilgili yazında bu açıkça görülüyor. Bu yeteneği kullanabildiğin, biraz modernleştirdiğin takdirde doğrusu senden çok şeyler bekliyorum şahsen. Ama Türkoloji tahsilinin sanatkârlığın üzerinde olumsuz etkileri olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Bunu şiirlerinde de görmüştüm. Elimdeki hikâyeleri bundan 20–30 yıl önce yazmış gibisin. Daha ilk sayfalardan sonra bana A. Hamdi Tanpınar'ı çağrıştırdılar. Şiirlerin için oldukça kesin şeyler söylemiştim. Umutsuz konuşmuştum. Şairin kendini değiştirmesi zordur. Ama bu hikâyelerin gerek dilindeki gerekse genelindeki ihtiyarlığı aşabileceğini sanıyorum. Bunun biricik yolu bir "sil baştan" duygusu ile klasik batı romanlarını değil, hayır, modern batı romanlarını okumak olabilir. 1940'ların duyarlığı ile de olsa klasik bir basma yeri, ayak yeri sahibisin. Bir kaç eser Faulkner okumak, sonra Patrik Wite'dan başta Vos, bir iki eser okumak, sonra da 20–30 tane modern Amerikan İngiliz veya Fransız romanı okumak, bunlardan taptaze olan birini, hiç olmazsa 100-150 sayfasını bir deftere olduğu gibi kopya etmek, senin sanatını gençleştirme operasyonunun tümü olabilir. Sonuç ne olabilir, o konuda net bir tahminde bulunamıyorum.

Bu hikâyeler evet bir roman akışı içinde Her bölüm kendi içinde bütünlenmiş mi, peş peşe okuduğum ve her biri bir öncekini açtığı için pek anlayamadım. Fakat yukarıdan beri söylediklerim başarıldığı takdirde hoş bir dizi olabilir. Tesettür vesair konuları işlemek sanıyorum ayrıca bir kıvraklık istiyor. Aksi takdirde konu okuyucuya ulaşmadan yazarın üzerinde kalıyor. Hem de bir kabalık şeklinde. Bunda edindiğimiz olumsuz duyguların rolü büyük, ama realite.

Hikâyelerin için söyleyeceğim bir şey de şu olabilir... Ne olabilir. Öyle gelip gidenler var ki, bu kısa mektup kaç kere sekteye uğradı. Ne

yazacaktım kim bilir. Acaba ideolojik tahliller yaptığın, yorumlar yaptığın yerleri mi fazla görmüştüm, onları anlatmadan anlatmak gerektiğini mi söyleyecektim.

Peki, bu kadarla bırakalım.

Benim söylediklerimi yine de ihtiyat kaydı ile oku. Umarım Rasim daha değerli ve işe yarar şeyler yazar.

Özel sayı Temmuz'da iki sayı bir arada çıkacak. Fakat Temmuzda mı, yoksa bir ay bekleyip Ağustosta mı çıkacak tam olarak bilmiyorum. Temmuz'da çıkacaksa Haziran en geç 15'de yazılar elimizde olmalı. Başka kimlerden hikâyeler var, yazılar mevcut mu doğrusu bilmiyorum. Rasim geldiğinde yazmasını hatırlatırım.

Ali Haydar'a Yeni Devir'in sanat sayfası konusunda yazmıştım. Birlikte ilgilenmenizi arzu ederim. Eylül iyi bir başlangıç olabilir. Şakir'in de katkısıyla sayfayı dışarıda hazırlamanızı önermiştim. Gazete dışında ve Ankara, İstanbul, Erzurum gibi ülkelerdeki özellikle su yüzüne henüz çıkmamış potansiyeli harekete geçirerek. Bazı asistan türleriyle temasa geçerek. Bilmiyorum, bir yerlerde hareketsiz duran bir şeyler var. Onları meydanın ortasına çekerek. Benim de tefrika edilmesini istediğim bir çalışmam var. Sayfayı profesyonelce, girişken, yabancılara boşu boşuna kızmadan, yakınları gereksiz yere pofpoflamadan yeniden ele alabilirseniz, açıkçası ben de katılırım.

Aklımda olmadığı kadar uzattım. Umarım sana hızını kesici, sanattan caydırıcı şeyler yazmamışımdır.

Tanıdıklara selamlarımı iletmeni rica eder, selam ve sevgilerimle gözlerinden öperim.

Cahit Z.

Sevgili Dostum,

3.7.1980 Ank.

Mektubunu biraz önce aldım. İlkin hikâyeni okudum, güzel. O arkaik havadan sıyrılmışsın. Biraz daha modernleşmelisin ama nasıl. Asansör 3 sayfa daha uzun olabilirdi. O merdivenlerden ben de çıktığım, aşağı yukarı aynı duygularla indiğim için hikâyende benim için çok şeyler, çok değerli, acılı sevinçli çağrışımlar ve besleyici hüzünler var. Hikâyeni bu geniş çağrışımlar ve ortak anı dolayısıyla mı beğendim diye düşündüm ama değil, etkisi olsa bile. Galiba ilk satırlarımdaki yargılar sıhhatli. Bunu sen de hissetmişsin ki evvelkilere nazaran kıyaslayarak yolladın.

O yolladığın hikâyeleri Rasim henüz okumadı. Vakti yok. Dairede tam mesai daireye veriyor kendini. Çıkınca da ancak gazete yazısını çıkarıyor. Özel sayı Eylüle olacağa benziyor. Yani Ağustos da normal çıkacak.

44'ü genel olarak doyurucu buluyorlar. Bakalım herkesi bir "dinamitlemek" istiyorum. Yani Erdem, Rasim, Akif gibi dostların da katkısını sağlamak falan.

Özel sayı için klasik sağ ile solun ele alınması iyi de ortada pek bir yazı yok. Yani gerçek sağ eksik. Neyse çalışmalarınızı bekliyoruz.

Yeni Devir'de olanları duyduk. Tam kesin değil. Durlu Ankara'ya gelecekti. Onu bekliyoruz. Şakir'in mektubunu bekliyorum.

Fakat sizin sanat sayfası hazırlığınızı ertelemenizi doğru bulmadım. Yeni Devir devam ediyor gibi hazırlık yapın. Dosya dosya yazılar ve planlar tasarılarınız olsun. Elimizde MALIMIZ olsun. Milli Gazete için daha değişik bir üslup ve amaçla sanat sayfası yapılabilir. Yani sanat-edebiyat ile ideolojinin kaynaştığı ve işçi, öğrenci, esnaf ve köylüye hitap eden fevkalade şuurlu, kıvrak, enerjili bir sayfa. Bunun da değişik bir örneği olarak Sanat Emeği dergisi ile Demokrat Gazetesi'nin ilgili sayfalarını inceleyebilirsiniz. Benim bu söylediğim aslında yapılması gerekenlerin en zoru. Çok kıvrak bir zekâ ister. Ve de mutlaka yapılması gereken bir şey.

Müslüman geliyor şimdi
Muşlu Süleyman çoktan beri
Düşünüyordu şöyle:
"Çıkıp bir ünlesen
Hey Müslüman davran
Ossaat sallanır yüksek yapıları

Ankara’nın Ankara’nın Ankara’nın

Anlatabiliyor muyum? Bu tür şiirler! Bu sadelikte kısa yazılar. Bunun üzerinde de şöyle bir kafa yoralım, ne dersiniz. Halk şiirlerinden falan yararlanabiliriz.

Şimdilik böyle. Yaz sıcakları hızınızı kesmesin. Biz harıl harıl çalışıyoruz. Akabe’yi ve Mavera’yı ayrı ayrı yerlere taşıdık. 5–10 adam tonlarca yük taşıdık. Hamdolsun iyiyiz. Hep beraber çalışmaya devam edelim.

Dostlara selamlar.

Cahit Zarifoğlu

11.5.1981

Sevgili Kardeşim,

Demek askere gidiyorsun.

Haydi hayırlısı. Buraya beklerim gitmeden, sevineceğim. O günlerde Haydar da, Nevzat da gelebilseler şöyle bir enine boyuna görüşmeler yapsak âlâ olur.

Haziran sayısı için (17 Haziran Berat gecesi) kandil tebrikleri toplanabilir. Burada mayısta olduğu gibi bir kaç yerden temin etmeye çalışacağız. İstanbul için şöyle geniş bir çalışma yapabilseniz. Derginin fiyatı haziranda 80 lira oluyor. Mecburen. Abone 900, öğrenci 700 lira. Bir duraksama olabilir. Tedbirle geçiştirmeliyiz.

İlgi iyi ama artmalı.

Rasim yine bir hikâye yazıyor, haziran için inşallah yetişir. Ve senin yazın yetişsin. Askere gidene kadar birkaç yazı da yedekle isterim. İzinlerini yazı yazarak kullanmalısın değil mi?

Kamil'le yazışman iyi. Ama bütün ömrünü buna hasretme. Aslında sizler Mustafa Özçelik, Mustafa Çelik, Ali Açıköz, bir parça Recep Seyhan mektuplaşmalısınız. Daha, birileri daha olmalı. Rasim'e de yaz ve "kışkırt". Askerde bol bol düşünme vaktin olur. Herkesi mektuplarla yoklayarak kendini zinde tutabilirsin.

Recep bir ara buradaydı, aynı şeyleri söyledim. Senin de adresini verdim ona, yazışın diye. Fakat o başka yerlerde de yazıyormuş. Bu idraksizliği aklım almıyor. Nazik bir şekilde ikaz ettim. (.....) Her yerde yazarak edebiyat atmosferi nasıl oluşur.

Ve sonra ne yapılmalı biliyor musun? Açıyı açmalı açmalı hep.

Mesela Yaşamak için yazarken hep yaşamaktan söz etmişsin. Kendi üzerimize kapanıyor gibiyiz. Kendimize, yazdığımız mevzuya kapanıyor gibiyiz. Onca kitaplar okumuşsun, onca bilgilerin var, neden onlar devreye girmiyor, ne yazarsak yazalım onları da orada kullanamıyoruz. O bilgileri kendimize mal edemediğimiz için mi? Karakoç'u dikkatle oku... Dinle onu. (Niçin ziyaret etmiyorsun sık sık). İlkokulda öğrendiklerini bile kullanır.

Kapanıyoruz, yalnız yazımızın konusuna değil, bir takım şahıslara da. Mavera da küçük bir dünya oluyor. Kendi kendimize kalıyor, dışa doğru dar bir çerçeve yansıtıyor ve yozlaşıyoruz. Sen bazı yazılarında pek az bunu açar gibi yaptın. Ama sadece o yazıların konusu icabı daha değişik isimler

ve çevrelerden söz ettin. Yani alanı geniş bir yere baktın ama bu bakışta bile o darlık, o kapanma vardı. Yazılar yer yer hep kıyas ve değişik edebiyat zevklerine dokunmalarla genişlemeli. Eleştirinin önemini anlıyorsun, son bir kaç aydır Maverada çıkan yazılardan ancak seninkiler bazı çevrelerde konuşuluyor, üzerinde duruluyor ve ilgi merkezi oluyor. Değil mi? Niçin? Şu söylemek istediklerimin kendisi yoksa bile kokusu var da onun için. Böyle değerlendirmiyor musun?

O halde ilgi merkezi olabilmek için de, gerekli olanı yapmak için de cesur ve özgürce, edebiyatın sanatın otlaklarında özgürce cesurca gezinelim, eleştirmenlerimiz kollarını sıvasın. Ama hani o eleştirmenler. İstiyorum ki dedikodulu bir dar alanda kıvranmadan ve sayılarınız çoğalarak serpilin hep birlikte.

Ali Haydar şoke oldu diyorsun. Sana da o tür bir şeyler yazmıştım ve galiba aynı kelimelerle anlatmıştın düşüncelerini. Sanıyorum iyi oldu. Şok tedavisi diye bir şey var. Biz de Ali Haydar'ın yazdıklarının sıhhat bulmasını, gerekli olana doğru, güçlü olana doğru serpilmesini istiyor değil miyiz? Ona yazdıklarım sadece kendi düşüncelerim değil. Rasim de iştirak ediyor onlara Erdem de. Ali Haydar kesinlikle kendini yenileyip aşmalı. Sanıyorum ona en iyi gelecek yazar Faulkner'dır. Tuhaf ama öyle. Bilinç akımının karışıklığını önermek tenakuzlu gibi. Ama dikkat edilecek, dikkat ettiğim bir şey var. Bilinç akımında gözün gördüğünü anlatmak var. İç anlatılmıyor ama biz onu takip ediyor ve anlıyoruz. Yani ki Ali Haydar sadece dışı, ama olan dışı, yapay dışı değil, olan dışı, hareketi, eylemi anlatmalı ve ama onun şimdiye kadar hikâyelerinde anlattığı içi anlamayı bize bırakmalı. Bu durumda bizim onun anlatacaklarından anlayacağımız şey onun şimdiye kadar anlattıkları olmayacaktır. Zaten bırakmasını istediğimiz de budur. Sanırım iyice anlaşılmıştır ne demek istediğim.

Galiba çok mu uzadı.

Öyle yorgunum ki zihnen. Şu yazdıklarımı düşünüyor ve şu anda üretiyor olsam asla yazamam. Üzerinde düşünüp bildiğim şeyler olduğu için yazabiliyorum kendimi kelimelere cümlelere bırakarak. Nerdeyse ben olmadan kendi kendine çıkıyor bu mektup. Çünkü bir yandan da birazdan bir randevum var, birini doktora götüreceğim, akrabadan birini, bu götürüşün teferruatını düşünmekle meşgulüm.

Mustafa'yla, Ahmet'le, Ebubekir'le tanışman iyi olmuş. Görüş o çocuklarla sık sık. Fakat yeni olmaya ve yeniyi, aramaya mecbur olduğunu unutma. Bütün o çevrelerde artık "bayatlamış" bir maya vardır. O istemesen

de, hele farkında değilsen sana bulaşıverir. Bu noktada da açın geniş olmalı. John Kenet Galbraith ve bir iki isim daha var. Kenet'in "Kuşku Çağı" isimli eseri, bu kişileri okuyabilirsin. İşte o geniş açı için araçlar. Benim kullanmadığım ama bildiğim. Ve edebiyat eleştirmeciliğini bu eser gibi "Ekonomik büyümenin sınırları" gibi eserlerdeki dinamiklerle besleyip, yeni bir eleştiri getirme çabaları içine girmeni isterim. Sadece İslâmî bir duyarlılıkla tıkanmanı istemiyorum. Yorulmasaydım ve yer olsaydı baştan beri söylediklerimi maddeler halinde yazacaktım. Bunu, bu mektubu okuduktan sonra sen yapar mısın? Hatta; bana da yazar mısın ne demek istediğimi... Gözlerinden öperim.

Cahit[8]

17.4.1980

Sevgili Kardeşim,

Mektubuna teşekkür ederim.

Ali Haydar’a yazdığım mektuptan sanırım haberin olmuştur. Hikâye özel sayımızla ilgiliydi. Bu arada senin de hikâyelerini görmek isterim.

Şiirlerini dikkatle okudum.

Bir eleştirmen olmadığımı hep itiraf ederim. Ama açıklıkla yapmaktan çekinmediğim bir yönüm var. O da okuduğum şiirlerin ne kadar şiir olduğunu, anlayabildiğim kadarıyla çekinmeden söyleyebilmek. Eğer söylediklerimde yanılmıyorsam ve karşımdaki kavrayışı derin bir kişi ise bunun yaran oluyor. İşte bu çerçeve içinde sana “şairliğin, öze! Hayatının bir parçası gibi kalsın” diyorum. Bunu bendeki örneklere bakarak söylüyorum. Devam etmekte yarar görürsen nasıl bir gelişme gösterirsin bilemem.

Yazar kişi sahasını mutlaka iyi seçmeli. Mavera’daki incelemen Rasim’den söz ettiği için yayımlanmadı. Sadece emek mahsulü bir verim de değil. Fakat orijinal sayılabilecek yakalayışların var. Yazını bunlar değerli kılıyor ve bize sebat gösterdiğin takdirde bir gelecek vaat ediyor.

Hikâye ve romanında eğer şiirindeki kadar bir sanatkâr varsa, onlar için de barajı açan bir seviye söz konusu olmayabilir. Ama onları görelim isterim ilkin.

Fakat onlardaki başarın ne olursa olsun kendine eleştirmenliği meslek edinmeni isterim. Edebiyat’ta, Mavera’da uzun zamandır şiir ve hikâye yayımlayan kabiliyetli insanlar var. Onlar hakkında,-küme küme yaparak-çok ciddi ve ahbap işi olmayan çalışmalar, planlayacağın konular olabilir.

Düzenli arşiv, bir kitaplık, daima not alarak okumalar, çalıştığın konuyu ehil kişilerle tartışmalar ve bazı zevkleri, istirahatları yazabilmek için terk, yapılacak işlerin olmalıdır. Eleştiri, sahiplerini bekleyen bomboş bir meydan. Bunu da kabiliyetini bu yönde kullanman için bir motif olarak öne sürmek mümkün.

Ali’ye ve diğer arkadaşlara selamlar.

Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu[9]

6.4.1980

Sevgili dostum,

Mektubuna sevindim. Sizleri edebiyat çalışmaları açısından böyle enerji dolu görmek, bizleri de harekete geçiriyor, bize gayret veriyor.

Ciddi, tutarlı, soğukkanlı incelemelerinizi bekliyorum.

Mektubunu Rasim de okumuştu. Hikâye özel sayısı ile ilgili olarak o da birkaç satır yazıyor.

Senin daima uzun uzun mektuplarını beklerim. Onlara her zaman layıkı vechile cevap veremeyebilirim. Cidden ziyade doluyum. Umarım anlayış gösterirsin.

Yaşamak'la ilgili yazın gelecek sayıya girdi. O yazıda iki kelimeye Rasim'le birlikte müdahale ettik. Biri "hicret etmek" ikincisi "kıble". Onları kanaatimizce zorlamayla kullanmışsın. Geçen mektubumda anlatmak istediklerimden biri de buydu. O kelimelere sığınarak hazırdaki okuyucuya kolayca yaklaşmak eğilimin ortaya çıkıyor. Daha açık söyliyeyim, yazının tümünü alıp götürüyor. Yazı, romantikleşiyor, ama marazi bir şekilde. Eleştiri değerini yitiriyor. Eleştiri ve incelemede sadece bizim cemaatin tatminini düşünmekten kurtulmalı. Bunları yinelemekte yarar görüyorum. Bu yazdıklarım senin için çok önemli. Zira mektubunu ve yazını Rasim'le okurken onun söylediği gibi, sende "eleştirmenlik" mevcut. Bunu kısırlaştırmana gönlümüz razı değil.

İşte böyle.

Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu.[10]

Selam,   6. 4. 1994

Mektup yazmıştım.

Almışsınızdır umarım. Resimler yeni çıktı, onları yollayayım dedim.

Hala yerleşme işi sürüyor. Tip bulunmuyordu. Dün kışladaki tanıdık bir tipçiden temin ettik. İşe gidip gelmek bir hayli zor. Evden 15 dakika önce çıkarsam, mesaiden neredeyse 1 saat önce dairede oluyorum, 10 dakika geç çıksam zor bela yetişiyor, o kadar zaman yollarda duraklarda sıkıntı çekiyorum.

Bereket [illegible] yok

Cümleten Selamlar.

Annemin ellerinden öperim.

Mehmet

Berat Zarifoğlu'na

6.4.1974

Selam,

Mektup yazmıştım.

Almışsındır umarım. Resimler yeni çıktı. Onları yollayayım dedim.

Hâlâ yerleşme işi sürüyor. Tüp bulunmuyordu. Dün Kızılay'daki tanıdık bir tüpçüden temin ettik. İşe gidip gelmek bir hayli zor. Evden 15 dakika önce çıkarsam zor bela yetişiyor, o kadar zaman yollarda, duraklarda sıkıntı çekiyoruz.

Bereket önümüz yaz.

Cümleten selamlar.

Annemin ellerinden öperim.

Cahit

Beraet'e,

Bana soruyorsun, şu resimdekiler kim, diye.
Emin ol kim olduklarını çıkaramadım. Görünüşe bakılırsa mutlular.
Fakat insanlara tavsiyem şudur ki, nasıl "zenginin parası, parasızın çenesini yorarsa," başkalarının mutlu görünümü, insanı, kendi mutlu olma imkanını, kabiliyetini görmekten, onu değerlendirmekten alıkoymamalı. Filmler, resimler birer hayaldir. Başka insanların dış görünümleri

de bizi aldatmasın _ insan kendi mutlu olma imkanını görebilmeli. Mutluluk sa filmlerin, romanların içinde değil, kendi yaşadığımız basit hayatın içindedir. Ve önemli olan yaşanılan "an"dır. Onu ibadet, sabır, anlayış, tevazu ve merhamet ile anlamlı hale getirmeli mutluluğun ta kendisidir. Yoksa deniz kenarında fotoğrafçılar tarafından düzenlenmiş bir mutluluk tablosu sahtedir ve bazı saf kimselerin duygularını istismar etmekten başka hiç bir şey ifade etmez.

Acaba anlatabiliyor muyum.

(Tarihsiz)

Berat'e

Bana soruyorsun şu resimdekiler kim, diye.

Emin ol kim olduklarını çıkaramadım. Görünüşe bakılırsa mutlular. Fakat insanlara tavsiyem şudur ki, nasıl "zenginin parası, parasızın çenesini yorarsa", başkalarının mutlu görünümü, insanı kendi mutlu olma imkanını, kabiliyetini görmekten alıkoymamalı. Filmler, resimler birer hayaldir. Başka insanların dış görünümleri de bizi aldatmasın. İnsan kendi mutlu olma imkanını görebilmeli. Mutluluksa filmlerin, romanların içinde değil, kendi yaşadığımız basit hayatın içindedir. Ve önemli olan yaşanılan "an"dır. Onu ibadet, sabır, anlayış, tevazu ve merhamet ile anlamlı hale getirmek mutluluğun ta kendisidir. Yoksa deniz kenarında fotoğrafçılar tarafından düzenlenmiş bir mutluluk tablosu sahtedir ve bazı saf kimselerin duygularını istismar etmekten başka bir şey ifade etmez.

Acaba anlatabiliyor muyum?

Cahit

Berat’e

Ey Berat hanım
Otur şöyle nefes al dinlen
Ve anlat ne var ne yok halin nasıl
Eğer dersen “vaktim yok dilim yorgun
Çamaşır dağ gibi
Bulaşık bir ziyafet sonrası kadar çok
Ve çocuklar
Aç uykulu ve huysuz”
O vakit koştur didin işin bitince otur
Sonra anlat halin nice keyfîn nasıl
Ey Berat hanım dersen ki
“Bu ne zalim adam
Halimi bilmez halden anlamaz
Küçük bir şeyi mesele yapar”
- Ne büyük yalan -
Doğrusu var hakkın
N’etsem n’apsam
Kollarını bilezik
Boynunu kordon
Ayağını halhal donatsam
Yine hakkın kalır
Bizi hoş görünüz
Sabırlı olunuz
Çocukları dövmeyiniz
Zinhar beddua etmeyiniz
Sui zan değil hüsnü zan ediniz
Ve acaba ikaz ettik hata mı ettik

Şairi garipcan[11]

Sevgili Dostum,

Mektubunuzu almakla bahtiyar oldum. İcazet töreni için davetiye almıştım. Erdem, Akif ve Rasimle sizi konuşmuştuk da ettik ve "aslında gitmek gerekir" de dedik. Fakat hiçbirimizin imkanı yok buna. Çünkü yapılarının yanında Atölye, Mavera'nın işleri Anadolu'da [illegible] ziyaretler ve bir ay sonraya kadar bitmesi gereken taşınma işimiz.

Yayınevini Hacıbayram'da bir binaya, Mavera ve yayınevinin idare yerini ise yine Kızılay'da bir daireye taşıyoruz.

(Mavera'ya yakınlığınızı öğrendiğim için sizden Mavera'yı dostlarınıza tanıtmanızı, gerek tüm illerde genç temayülü olan şair köy ve kasabalarda tanıtmanızı ve mümkün olduğu kadar aboneler kaydetmenizi rica ederim. Size kabiliyetli öğrencilere, okuyabilenlere ücretsiz olarak dağıtmanız için eski sayılardan bir miktar yollayacağım.)

Mektubunuzun uygun bölümlerini ayın 27 veya 28'inde çıkacak Sebil'de gazeteye alıyorum. Gazete belki de bu mektuptan önce gelir.

Nazik davetiniz için ayrıca teşekkür ederim. İnşallah bir gün o taraflara, özellikle sizi ve [illegible] ve muhterem [illegible] Hocamızı ziyaret etmek üzere geleceğim. Allah gayretinizi artırsın, Allah sizlerden razı olsun.

Hoca efendiye hürmetlerimi iletmenizi rica eder, bütün kardeşlerime selamlar ederim.

İlginizin ve mektuplarınızın devamını dileyerek, gözlerinizden öperim.

[signature]

Tam 7 sene sonra (7 Haziran 1987) öldü, Rahit Ağabey! Ondan kalan bu mektup ve birkaç mektup ile kitapları...

D. Ali Taşçı'ya

24.6.1980 Ank.

Sevgili Dostum,

Mektubunuzu almakla bahtiyar oldum. İcazet töreni için davetiye almıştım. Erdem, Akif ve Rasim'le söz konusu da ettik ve "aslında gitmek gerekir dedik. Fakat hiç birimizin imkânı yok buna. Gazete yazılarının yanında Akabe ve Mavera'nın işleri, Anadolu'dan gelen ziyaretçiler ve bu ay sonuna kadar bitmesi gereken taşınma işimiz.

Yayınevini Hacıbayram'da bir binaya, Mavera ve yayınevinin idare yerini ise Kızılay'da bir daireye taşıyoruz.

Mavera'ya yakınlığınızı öğrendiğim için sizden Mavera'yı dostlarınıza tanıtmanızı, gerek Tütüncülerde gerek temasınız olan sair, köy ve kasabalarda tanıtmanızı ve mümkün olduğu kadar aboneler kaydetmenizi rica ederim. Size tabi öğrencilere, okuyabilenlere ücretsiz olarak dağıtabilmeniz için eski sayılardan bir miktar yollayacağım.

Mektubunuzun uygun bölümünü ayın 27 veya 28'inde çıkacak şekilde gazeteye alıyorum. Gazete belki bu mektuptan önce gelir.)

Nazik davetiniz için ayrıca teşekkür ederim. İnşallah bir gün o taraflara, özellikle sizi ve köyünüzü ve muhterem Resul Hocamızı ziyaret etmek üzere geleceğim. Allah gayretinizi artırsın. Allah sizlerden razı olsun.

Hoca efendiye hürmetlerimi iletmenizi rica eder, bütün kardeşlerime selamlar ederim.

İlginizin ve mektuplarınızın devamı dileğiyle, gözlerinizden öperim.

Cahit Zarifoğlu

MAVERA
Aylık Edebiyat Dergisi
Kızılay, Selanik C.52
ANKARA

Ankara,2.2.1982

Sevgili Kardeşim,

Görüşemediğimize üzüldüm. Umarım sıhhat ve afiyettesiniz. Çay hediyenizi almıştım. Çok zahmet etmişsiniz. O anda burada bulunanlarla bölüştük. Size dua ettik.

Derginin vaziyeti ile ilgili söylediklerinizi biz de aynen düşünüyoruz. Yaygınlaşması konusunda elimizden geleni yapmaktayız. Ancak vaktimizin önemli bir kısmı hep maddi problemleri halletmekle geçiyor. Kendimizi derginin muhtevasına bir türlü yeteri kadar veremiyoruz. Maalesef yeni editör arkadaşlarımız da yetişmedi.

Bize dergiyle ilgili her türlü teklif getiren dostlara, teklife göre tabi, kendilerinin katkılarının ne olabileceğini de soruyoruz. Tekliflerden bazılarını bizzat kendileri yapabilirler. Yazılar, incelemeler vs. gibi. Bu konuda siz de değişik bir yaklaşımı deneyebilir veya okuyucularımızın içinde ehil kimseler araştırabilirsiniz.

Okuyucularla adı altında devam eden bölümü istedik ki yeni arkadaşlar yönetsin. İşi ele alsınlar. Ne yazık ki bir süre devam ettirdikten sonra bıraktılar. Bu konuda sürekli ısrarlar olduğu için ben bizzat yeniden başlamak istedim, ancak başlayamadık. Biliyorsunuz başka yerde yazıyorum.

Diğer konularda aldığımız notlar var. Vakıflarla, padişahlarla, şahsiyetlerle, önemli kişi ve günlerle ilgili yazılar temin edelim de dikkat çekelim, fakat belirttiğim gibi başarısız kalıyoruz.

Bu yıl derginin fiyatı da okuyucuyu çok etkiledi ve maalesef mevcut okuyucularımız da önemli oranda azaldı. Fakat her şeye rağmen, bu şekilde de olsa yürütmeye çalışıyoruz.

Sanat ve düşünceye olan ilginin artması kolay olmuyor. Yavaş bir seyir takip ediyor. Sabır istiyor. Ama hepsinden önemlisi de gayretimiz ve ihlâsımız ne kadarına layıksa o kadarı nasip oluyor.

Son verirken selam ve sevgilerimi sunar, gözlerinizden öperim.

Cahit

Ebubekir Eroğlu'na

6.11.1981 Ank.

Sevgili Ebubekir,

Uzun zamandır yazmak istedim, şimdi mümkün oluyor.

İşaret Çocukları için yazını zevkle okudum. Galiba şairleri şairler anlıyor. Kimsenin bilmeyip yalnız kendimin bildiği ve kendi kendine konuşurken söylediği manaları da düşünüp anlatmışsın o yazıda.

Hücumlar da vardı. Ama küçücük, edepli, doğru ve seviyeli oklar. Acıtmıyorlar.

Marifet böyle bir ölçüyü, kaliteyi ve insafı tutturabilmekte. O bakımdan da tebrike layıksın.

O yazının yankılarına gelince, itiraf edelim ki olmadı. İşte bütün mesele! Çünkü edebiyatı, düşünce hayatını kendine iş edinenler az. Onların da bin bir işleri var. Her şeye onlar bakıyorlar. Yine de üretimleri olabilir, ama bir şeker zammı, bir ekmek zammı ve bütün zamları(n) bir anda bütçelerinde açtığı iri gedik günlerini alıveriyor. İbda yeteneklerini ellerinden alıveriyor. O zamanlarda ancak açlık üzerine kaliteli bir şeyler yazılabilir. Fakat bütün sanat dergilerinin amaçlarını "açlık" diye değiştirenleyiz ki. Mübalağa ediyorum ama büsbütün saçma değil. Eleştiri yazılarının üretilemeyişinin daha makul, daha seviyeli sebepleri var mı?

Her ne olursa olsun, Yönelişleri bu açığın kapatılabilmesinde baş köşelerden birine koyuyorum. Bakışınız, olayı, ele alışınız yani dergi olayını, çizdiğiniz yön bana kuvvetle bunu hissettiriyor.

Karşılaştığınız ve karşılaşacağınız sorunlarda yardımcı olmak isterim.

Selam ve sevgilerimle gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu[12]

Hasan Aycın'a

Selam,

6.10.1981 Ank.

Umarım sıhhat ve afiyettesin.

Senden uzun zamandır haberler alamıyorum.

Oysa daima haberleşeceğimize daima yardımlarını esirgemeyeceğine dair sözleşmiştik. Yoksa yanlış mı hatırlıyorum yoksa o sen değil miydin?

Kurban bayramın mübarek olsun ve de her sayımız için elimizde seçme imkanı da verecek şekilde mutlaka üç beş adet karikatürün bulunsun.

Bak senin yüzünden derginin son sayısı çıplak çıktı. Özellikle Aralık ayından itibaren karikatür ve yazıları profesyonelce birleştirelim arzu ediyorum. Aralık sayımız Afganistanla ilgili olacak. İnşaallah yetiştirebiliriz. Bu sayı için en az 10 adet karikatür istiyorum senden. Hepsi Afganistanla ilgili olsun. Belki iki hatta üç sayfayı peşpeşe senin karikatürlere ayırırız. En az 100 sayfa civarında olacak.

Kasımdan itibaren yeni bir abone dönemi için de gayretlerin en azamisini göstermeye hazır olalım. Aralık sayısını inşallah 10 bin adet basalım. Derginin Aralıkla birlikte fiatı 100 TL, yıllık abonesi talebe sivil ayırmaksızın 1000 TL oluyor. İlk 6 ay bu uygulamadan sonra ikinci 6 aydan itibaren abone ücretini 1200 liraya çıkararak bir nevi tedbir almayı planlıyoruz. Kısmet.

İşte böyle dostum. Bu dönem Abone kampanyası için aşağı yukarı ilk mektubu sana yazıyorum. Kolları sıvayıp yüzlercesini daha yazmayı düşünüyorum. Eğer benim ve bizlerin her mektup yazdığı kişi bir kaç dostuna bizim mesajımızı iletirse abone konusunda büyük sayılara varabilir 10 bini de aşarız.

İlk mektup sana ve ilk mektubu, ilk coşkulu cevabı da senden bekliyorum. Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

26.10.1981 Ank.

Sevgili Dostum,

Mektubunu ve çizgilerini sevinçle aldım.

Özel sayı için onları da özenle dosyaya koydum. Seni tebrik ederim. Benim gibi daha binlerce insan onları seyrederken heyecanlanacaklar. Haberleşelim. Bir proje geliştirelim. Bir albüm hazırlayalım. İyi kâğıda basalım. Beş on bölüm olmalı. Türkiye, Afganistan, Çin, ABD, Dostluk, Müslüman, İran... gibi bölümler. Teklif. Gelişebilir bu. Müşterek de olabilir. Bir sayfa benden yazı bir sayfa senden çizgi gibi. Önerilerini yazmanı bekliyorum.

Bizim acele Mavera kapaklarına, eskizlerine ihtiyacımız var.

Bir dost yapacak. Eskişehir'den de söz almıştım. Gelmedi. Gecikiyoruz. Aralık sayısı ve devamı için. Uğraşabilir misin? Kapakta şunlar olacak.

Mavera

Sayı 61(elbet sayı değişebilir)

Aralık I981 (elbet her sayı ay adı değişecek. Ona göre aynı karakterden bütün aylar yazılmış olmalı ki her sayı filme ilave edilsin.)

100 lira

Mavera Dergisi, Selanik c. 52/27 Kızılay Ankara

İşte altı çizili kelimeler olacak kapakta ve ressam bunları kendi zevkine göre istif edecek. Ben bunların tümünün üst başa çeşitli karakterlerde dizilmesini, çeşitli renklerle basılmasını düşünüyorum. Kapaktan "aylık edebiyat dergisi" lafını kaldırıyoruz. İçerde zikredilecek. Sayıyı gösteren rakamın başına belki çok küçük bir "sayı" yazısı koyuyoruz. Yalnız bir şey unuttum, bir köşeye amblemimizi koyacağız. Tabii elbette ilkin bir amblemimiz olmalı. Sadece 'Akabe' veya Maveranın Akabe A.Ş'nin bir yayını olduğu düşünülerek belki hem Akabe hem Mavera ikisi bir arada bir amblem. Bir çiçek bir atom ufuktan başını çıkarmış bir güneş.

Tabii hep renkli düşünüyoruz. İyi bir kâğıda ofset baskı düşünüyoruz.

Ama icabında siyah beyaz basılınca da olabilmeli. Hepsi bir yana senden sürekli beklediğim karikatürlerindir. Proje önerileridir. Ve elbet yazı çizilerimizi daha on kat insan görsün ve okusun için tanıtma ve abone faaliyetidir. Selamlarımla gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

17.11.1981

Sevgili Dostum,

Mektubunu ve çizgilerini memnunlukla aldım. Aboneler için de çok teşekkür. İlk ciddi ve toplu abone listesi. Bu yönünü de takdir ettim. Umuyorum yeni Maverayı seveceksin ve sayıyı 100’e çıkarmanı kolaylaştıracak. İnşallah en az 7000 tiraj olacak. 10.000’e doğru. Amblem bekliyorum.

Bir de belki 11 cm boy, 6 cm en (.......) bir “Bizim Dünyamız” çalışması çizgisi. O sayfalarımız daha da zenginleşecek. Nitekim Aralıkta inşallah göreceksin. YAZI bu çalışmanın uygun düşen bir kısmına konabilir. Çalışman elbette klişe olacak ve her sayı girecek, yani bu bölümün bir bakıma alâmeti farikası olacak, öneri olarak beş kıtayı üst üste, farklı taramalarla oturtabilirsin. Belki sathi ve zayıf bir yaklaşım oldu. Daha soyut olmalı. Aslında tam bir sabır cesaret estetik iman ve meydan okuma ile nefis bir tesbih ve nalın olmalı. İyi ama bunu bizlere bile izah edemezsin.

Neyse umarım zihnini bulandırmadım. “Bizim Dünyamız” çok kapsamlı. Basit bir mesajın bölümü değil. O sayfaları çok şuurlu olarak ve uzun bir zaman dilimi içersinde okuyucuda anlamlı birikimler İslamı bilmenin gayrı şuurî olarak ve en köklü şekilde kemikleşmesi için yayınlıyor ve plan alıyoruz Bir şey çiz isterim.

Çizgilerini müstakil sayfalara koyarız elbet. Yalnız boş kalan sayfalar bizi çok üzer o zaman. Hakkınızı yiyoruz biliyorum. Albüm projesini geliştirelim. İranlılarla ilgili albümler için soruşturacağım.

Selamlar. Daktiloyla yazamadım, yoruldum, sağ ol. Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu[13]

6.Şub.1979.

Sevgili Dostumuz,

Son hikayenizi yayınlamak üzere ayırdık. Ne var ki uzunluğu elimizi bağlıyor. Kağıt karaborsası ve baskı masrafları nedeniyle maalesef derginin sayfalarını artıramıyoruz. Mart sayısına yetişmek üzere kısa bir hikayenizi yollarsanız seviniriz. Ayrıca her sayı bir hikayenizi yayınlayabilirsek, hem size olumlu gelişmelere sebeb olur hem de yayınlanmış hikayelerin sayısı artar. – Pek yakında ciddi bir yayın hamlesi planlıyoruz. Siz de ille "HİKAYE KİTABINIZ" için kolları sıvayın. Bunun en sıhhatli yolu ise Mavera'ya ümit taşıyan çalışmalarınızı yollamanız, uygun olanların ~~yollanma~~ yayınlanması ve diğerlerinin üzerinde durulması için size yollanması. Ben bu mektubumla sizin için bu trafiği başlatmak istedim. Eserlerinizle birlikte mutlaka uzun uzun mektuplar da yollayın. – Selamlarımla gözlerinizden öperim.

Cahit Zarifoğlu

Kadir Tanır'a

6 Şubat 1979

Sevgili Dostumuz,

Son hikâyenizi yayımlamak üzere ayırdık. Ne var ki uzunluğu elimizi bağlıyor. Kağıt karaborsası ve baskı masrafları nedeniyle maalesef derginin sayfalarını artıramıyoruz. Mart sayımıza yetişmek üzere kısa bir hikâyenizi yollarsanız seviniriz. Ayrıca her sayı bir hikâyenizi yayınlayabilirsek, hem sizde olumlu gelişmelere sebep olur hem de yayımlanmış hikayelerin sayısı artar. Pek yakında ciddi bir yayın hamlesi planlıyoruz. Siz de ilk "Hikâye Kitabınız" için kolları sıvayın. Bunun en sıhhatli yolu ise Mavera'ya muntazaman çalışmalarınızı yollamanız, uygun olanların yayımlanması ve diğerlerinin üzerinde durulması için size yollanmaları….

Ben bu mektubumla sizin için bu trafiği başlatmak istedim. Eserlerinizle birlikte mutlaka uzun uzun mektuplar da yollayın.

Selamlarımla gözlerinizden öperim.

Cahit Zarifoğlu

19.3.1979

Sevgili Dostumuz,

Yeni hikâyenizi ve mektubunuzu aldık. Teşekkürler.

Umarım bütün dostlar sıhhat ve afiyettedir.

Son yolladığınız hikâyenizi henüz okumadım. Yayımlanacak mı bilmiyorum. Ona Erdem ve Rasim karar verecekler daha çok. Ama sanıyorum uzunluğu yine bir engel teşkil edecek. 48 sayfalık küçücük bir derginin 15–20 sayfasını bir tek hikâyeye ayırmak çok zor. Sahiden kâğıt vs. sıkıntılar yokken uzun şeyler yayımlayabiliyor, ona göre de derginin sayfa sayısını ayarlamaya çalışıyorduk. Oysa şimdi 48 sayfa çıkarmak bile büyük problem. Topu 300 Tl olan kâğıt karaborsa da 750 liraya bile bulunmuyor. Bu yüzden geçen mektubumda sizi kısa hikâyeye özendirmek ya da varsa kısa hikâyelerinizi yollamanızı tembih etmek istemiştim.

Kitap konusunda bugünlerde yapacağımız hiçbir şey yok. Hepimizin kitapları yeniler, eskiler ve bir takım tercüme ve telif sair eserler (20 civarında) yayımlanmayı bekliyor. İnşallah çemberi yaracağız. Ne gün ne zaman bilmiyorum.

Siz bugünlerde bir şey olacak diye değil fakat, genel olarak, prensip olarak kitaba hazırlanın. Geçen mektubumdaki sözlerimi böyle değerlendirin.

Kitaba yayımlanmış hikâyeler alınır. Dergi okuyucusu ile kitap okuyucusu farklıdır. Dergi okuyucusu da kitabı, dergide okumamış gibi olur.

Kitaba girecek hikâyelerinizi siz kendiniz saptayın. Çıkan hikâyelerinizi keserek bir dosyada, kitapta vermek istediğiniz sıraya göre muhafaza edin. Bunların içine elbette yayımlanmamış hikâyelerinizi de koyabilirsiniz. Bu arada en önemlisi, yayımlanmış ya da yayımlanmamış şimdiye kadar yazdıklarınızın kitaba alınıp alınmamasına karar vermek, hacim olarak, kitaba alabilmek ölçü değil elbet. İlkin bir araya toplayın. İleride bir zaman ele alırız.

Esas belki hikâyeleriniz üzerine konuşmalıydık. Benim fazla anladığım bir konu değildir edebiyat. Söylediklerimin hepsi bir tür sezgilerdir. Tabii bu; tutarsız şeyler söylüyorum anlamına gelmez.

Sizin hikâyeleriniz için de aynı metodla söylüyorum. Yabani hikâyeler. Kapalı. Kendi çizdiğin bir çemberin içinde gelişiyor her şey. Adeta kapalı

bir sanat. Buna taşrada olmak neden olabilir. Mahdut şeyler okumak sebep olabilir. Diyelim ki ısrarla Dostoyevski okumak gibi. Bunlar, Bunlar, çok iyi kullanabilirseniz avantalarınız olabilir. Özellikle, yabaniliğin, naifliğin ve kapalılığın kendine özgü bir üstünlük kazanmanız halinde. Ama gelişme olmaması halinde yozlaşıp kalabilir. Henüz iyi bir hikâyeci değilsiniz. Fakat içinizde, biraz derinde o iyi hikâyeci oturup duruyor. Onu ayağa kaldırmak için(memur gibi) durmadan yazacaksınız ve söylenen hiçbir şeye aldırmayacaksınız. Kontrol etmeniz gereken şeyler olabilir. Menfilerin cazibesine kapılıp gitmeyin. Kötüyü anlatmak çok kolaydır. Buhran ve huzursuzluğu, kepazeliği, gönül tutkusunu, küçücük ilişkilerdeki rezilliği anlatmak çok kolaydır.

Müslümanları yüreklendirecek şeyleri, yüreğin güzelliklerini, sevgi ve şefkati, merhameti, yiğitliği, şerefi, umut ve gururu, inanmış kalbin gururunu, bunları, hem de zıtlarıyla anlatma kolaylığını tercih etmeden, doğrudan doğruya kendilerini anlatarak anlatmaya çalışın. Teşhir etmeyin, aksine örtün, ayıpları ortaya dökmeyin.

Bu açıdan edineceğiniz yazarlık edebinin ipuçları eski eserlerdedir. O nedenle okuyun, İmam-ı Şarani, Mevlana, Yunus, Reşahat, Eşrefoğlu Rumi…İpuçları, sırlar, edep, adap oralarda ve hadislerde. Batı tipi şiir, hikâye ve romandan sıyrılmak gerekiyor. Bizler için belki çok geç. Malzemenin yerli, eserlerin ruhunun yerli ve İslami olması yetmiyor. Gerçekleştirilmesi gereken tam anlamıyla “Müslüman sanatçı” olmaktır. Bunu tarif etmekten bile acizim. Bu konuda durmadan düşünün. Sanatkârlık, mücerret sanatkârlık, bu konularda göstereceğimiz hassasiyete, bin kere feda edilebilecek bir yetenektir. Bir yerde bir hiçtir. Bütün yazdıklarımızın içinde vazgeçilmeyecek bir cümlemiz var mıdır? Böyle bakın meseleye ve sakın ki ben de bir şey yapmıyorum duygusuna kapılmayın.

Yalnız size değil, fakat aynı şeyleri kendime de söyleyerek yazdım. Madem sözü, kendimizi de katarak “Müslüman sanatçı” olmak noktasına getirdik, burada temayüz etmenin, rehber olmanın, makbul şeyler yazmanın yollarını da söyleyelim. İlkin Allah korkusu bu açıdan, yazılan her cümlenin sorumluluğunun idraki…Zinhar bir tek vakit olsun, namazı bile bile, göz göre göre kazaya bırakmamak, sabah namazlarını mümkünse camide kılmak, her an pırıl pırıl temiz olmak, her bakımdan ve hep Allah ve Paygamberi konuşan kişileri arayıp bulmak ve kendine kötülüklerden nasıl el etek çektiğini maddi delillerle ispat etmek, eylem halinde.

Benim yazım oldukça okunaksız. Maalesef biraz ağır yazmak için sabrım ve zamanım yok. En iyisi daktilo kullanmak. O da her zaman mümkün olmuyor. Umarım bu mektup bazı şeyleri yeniden düşünmeye ve kavramaya vesile olur.

Selam ve sevgilerimle..

Cahit

12.5.1981, Ankara

Sevgili Kardeşim,

Mektubunu ve yazını aldım. Teşekkürler. Yazını Erdem okumak istedi, vermiştim, sonucu henüz öğrenemedim. Hatta sana bir şeyler yaz diye yazdığımı unutmuşum. Normalde çok mektup yazdığım için böyle unutkanlıklarım oluyor. Sana hangi gerekçe ile yaz demiştim acaba? Bilmiyorum ama senin bir cümlen dikkatimi çekti: “Galiba bir yazarın devamlı hikâye yazması onun hakkında yeterli kanaat uyandıramıyor.” diyorsun.

Sana eleştiri, deneme gibi şeyler yazmanı önerirken senin hakkında yeterli bir kanaat olur gerekçesi ile önerdiğimi hiç sanmıyorum. Sana uzun zamandır söylemek istediğim bir şeyi galiba bugün açıklıkla söylemek zorundayım. Senin hakkında yeterli bir kanaat oluşması için yazmanı istemiş olsam bile bunu senin tekrarlamanla benim söylemem galiba aynı şeyler değil. Benim düşündüğüm dergi, yani hepimizindir. Sense galiba yalnız Kadir Tanır’ı düşünüyorsun. Bu kanaate çabuk ve bir tek cümlede varmış değilim. Elimdeki mektubunda bunun başka işaretleri de var. “Kitabım için umudu kestim, başımız sağ olsun.” cümlesi gibi. “Sizler nasıl uygun bulursanız öyle yaparsınız.” cümlesi gibi.

Bu iki cümle de bizim tutturmaya çalıştığımız ve bizde var olan düşünme tarzına pek aykırı geliyor bana. Kitap yayınımız devam ediyor da seninki hakkında tercihimiz gecikiyor değil. Yalnız senin kitabın için değil, kendi kitaplarımız yayınlamayı planladığımız bütün kitaplar için imkân peşinde koşmaktan yorulmaktayız. Birkaç milyona ihtiyacımız var başlamak için. Hep planlar, projeler yapıyoruz. Oysa sen kendi üzerinde merkezileştirdiğin düşünceleri yazıyorsun. Bu konuyu umarım bir daha açmayız. Uzakta olman, yeteri kadar yazışmamamız, yalnız olman, dediğin gibi ve tümümüzün hayatımızın bir bölümünde de olsa ağır şekilde yaşadığımız edebi yalnızlık nedenleriyle sıkıntıların var ve muhtemelen bunların etkisi altındasın ama ben seni aydınlatmak ve şunu söylemek istiyorum. Kendimizden soyutlanıp KADRO olarak düşünelim. Bir hareketi düşünelim. Bunun için de sen dahil hepimiz ve hepimizi de aşan bir amaç var. Bu amacın amelesi, kölesi olalım. Çözüm ve karar ve tercih bir tekimizin üzerinde kümelenmesin. Daima kitaplarımızı, yayınlarımızı akılda tutalım ve düşüncemiz asla “kitabım” olmasın.

Seni başta Erdem olmak üzere Rasim ve ben ve sadece hikâyelerinden tanıyan dostlarım ne kadar beğenir, yani sanatkâr olarak beğenir ve severiz, şahsen de severiz. Bunu tahmin edemezsin. Tanışmamız benim için gerçek bir mutluluk olmuştur. Yukardan beri ağabeyce uyardığım konuda bile senin ne kadar safiyetle hareket ettiğini de biliyorum. Bunu gözlerimle gördüm. Hilesiz, net, açık ve dost yüzün ve bakışın şu anda gözlerimin önünde. Bütün söylediklerimi çok dostça ve art niyetsiz bir şekilde söylediğimi bilmen için ilave ettim şu son cümleleri.

İş hayatının doluluğuna imrendim. Belki beklemediğin bir cümle. Gezdiğin köyler, gördüğün ve işin gereği bunaldığın insanlar bir nimet, bir ganimet. Hikaye ve romanlarının zenginleşmesinde bu hayatın umarım derin etkileri olur. O seyahatlere iştiyakla çık. Köy evleri önünde duran ve yadırgatıcı bir manzara arzeden traktörlere, zibilli, sümüklü çocuklara, yaban bakışlarına, görünüp kaybolan kadınlara, fistanlara, kurnazlık yapan, siyaset yapan köylülere, kupkuru topraklar üzerinde kurulmuş birkaç hanelik köylere, ancak ilerledikçe görülen evleriyle sık ağaçlar arasındaki köylere, köylünün silahına, kadına, araca, çocuğa bakışına ganimete yaklaşır gibi yaklaş ve kendine mal etmeye bak. Böylece hem mesleki zorlukların hayatı zorlaştıran etkilerinden kurtulacak ve hem de sanatın için depolama yapacaksın. Hiç itiraz etme çünkü biliyorum ve yanılmıyorum.

İşte böyle.

Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

25.11.1981

Sevgili Kardeşim,

Ankara'da bulunduğun sırada ne yazık ki uzun uzun görüşemedik. Çok meşguldüm, halen de öyle.

Kitabın matbaaya verildi. Ağabeyim Sait Zarifoğlu yayınla ilgileniyor. Kapağı çiziliyor. Kitabın ismi konusunda galiba tereddütler olmuş.

Bu mektubu asıl yeni yayın yılımızla ilgili abone kampanyamız için yazıyorum. Maraş'ta ilgilenen dostlarımız mevcut. Ama geçen yıl olduğu gibi senin özel alakanı bekliyorum. Bu yıl sayıyı mümkün olduğu kadar çoğaltalım. Özellikle Aralık sayımız eline geçtikten sonra bizzat dergiyi göstererek ikna edeceğin sayısız insan olabilir. Eskiden bazı kimselere, onlara anlamsız gelen şiirlerle başlayan bir dergiyi takdim etmek ve beğendirmeye çalışmak bir hayli zor oluyordu. Bu konuda yeni yayın yılının sayıları büyük rahatlık getiriyor. Dergi cidden büyüyor ve etkinliği artıyor. İnşallah bu konuda gayretlerin bütün yıl boyunca devam etsin.

Münhasıran bu konuyla ilgili faaliyetlerinden söz eden mektuplarını bekliyorum. Yalnız sen değil aynı gayretle çalışacak başka dostlar da bulmanı ve onları şekillendirmeni ve onları da kendi çevrelerinde faal hale getirmeni rica ediyor ve bekliyorum.

Selamlarımla.

Cahit Zarifoğlu

Sevgili kardeşim,

Pek haberleşemedik. Hatta hiç. Nasılsın iyi misin, iyi olmanı temenni ederim.

Bizler iyiyiz. Arkadaşların hepsinin selamları var.

Yeni bir dönemin heyecanı ve hazırlıkları içindeyiz.

İnşallah ilk etapta mevcut abonelerimizin yenilenmesi için gayret gösterelim. Bu konuda her yılki gayretlerinle çalışmanı rica ediyorum.

Diğer arkadaşlara da yardımcı olalım.

Biliyorsun sel baskını sırasında depoda epeyce kitabımız heder oldu.

İçinde maalesef 1000 adet kadar senin kitap gitti.

Sağlık olsun. Haberleşmek üzere selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu

Tarihsiz

MAVERA
Aylık Edebiyat Dergisi
Kızlay, Ankara

Sevgili Kardeşim,

Pek haberleşemedik. Hatta hiç. Nasılsın iyi misin, iyi olmanı temenni ederim.

Bizler iyiyiz. Arkadaşların hepsinin selamları var.

Yeni bir dönemin heyecanı ve hazırlıkları içindeyiz.

İnşallah ilk etapta mevcut abonelerimizin yenilenmesi için gayret gösterelim. Bu konuda her yılki gayretlerinle çalışmanı rica ediyorum.

Diğer arkadaşlara da yardımcı olalım.

Biliyorsun sel baskını sırasında depoda epeyce kitabımız heder oldu. İçinde maalesef 1000 adet kadar senin kitap gitti.

Sağlık olsun. Haberleşmek üzere selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu

16.4.1989

Sevgili Kardeşim,

Geldiğim zamandan beri yazmak imkânı bulamadım. Hem dairede hem de Mavera ve Akabe'de çok meşguliyetim oldu.

Kitap yayını konusunda aradığımız maddi imkânları henüz bulamadık. Bulamayınca da kitap hazırlıklarımız tavsadı. Buna rağmen elimizde bulunmasında fayda var elbet.

Senin hikâyeleri bir araya getirmek konusunda çalışalım. Fakat bugünlerde değil. Yahut da benim doğrudan yardımım olmayacak bugünlerde. Ve söylediğim gibi kitap yayınına başlayınca aylarca yapamadığımız, yapmaya fırsat bulamadığımız şeyleri daha sıkı bir tempo ile bakarsın ki yapıveririz. Yani bazı şeyleri şartları olgunlaşmayınca kendisi de olgunlaşmıyor.

Hikâyelerin güzel gidiyor. Sonuncusu da güzeldi. İstiyorum ki aynı düzeyde, uzunlukta daha bir süre devam et. Bu, sanırım roman yazmaya mani olmaz. Dergi için söylüyorum bunu. Bu arada roman çalışmanı da hızlandır. İlk romanını heyecanla bekliyorum. İnşallah yayınlayacağımız romanlardan biri olur. Rasim de roman çalışıyor.

Mektuplarını, çalışmalarını beklerim.

Selam ve sevgilerimle.

Not: Zamanın yeterli sanırım. Diğer türlerde de denemeler yapmaz mısın? Eleştiri gibi, kitap tanıtma gibi. Müstear isimle de olur eğer sürekli yollayabilirsen. Bu tür çalışmalar sana açılımlar kazandırabilir diye düşündüm. Selam..

Cahit Zarifoğlu

Meral Maruf’a

Sevgili Meral,

Mektubunu ve yazını aldım. Teşekkür ederim. Birkaç hicret hikayesi daha yayınladıktan sonra bunları küçük bir kitap halinde yayınlamayı düşünüyoruz. Onun için elindeki bütün hicret hikayelerini temize çekerek bir an önce yollamanı rica ediyorum. Bu arada geçen mektuplarında sözünü ettiğin şekilde özellikle Sayın Gülbeddin Hikmetyar ve kerimesinin de hicret hikâyelerini beklemekteyiz. Onların da senin kaleminden anlatılması isabetli olur. Yani sen dinler ve anlatırsın. Yollayacağın hicret hikâyelerini bir yandan Mavera’da yayınlar bir yandan da kitap için hazırlarız diye düşünüyorum. Kitap için hazırlarken kitaba girecek bütün hikayeleri ben gözden geçirecek ve gerekli olan yerlerde bazı rötuşlar yapacağım.

Unutmadan şunları da yazayım. Sana geçen yolladığım mektupla beraber ikinci bir mektup daha yollamıştım. Bunun içinde hiçbir yazı yoktu ve fakat acaba eline geçecek mi diye 100 alman markı koymuştum. Bunu aldığını yazmıyorsun, demek ki eline geçmedi. Halbuki arada sırada elime bu tür paralar geçiyor, bu yolla sana ulaştırabilirim diye düşünmüştüm.

Daha önce de bahsettiğim gibi Almanya’da bazı arkadaşlar var. Bunlar Mavera ile ilgileniyorlar; abone yapıyorlar. Orada hesabımız var. İşte bu hesaptan sana her ay 100 veya 150 mark yollanmasını yazmıştım. İşte o hesaptan sana ilk para 13.1.1982 günü alman Kommerbank ile yollandı. 500 mark. Muhterem babanın adına Habib Bank ac no 329 geeren market branch Peshavar adresine. Umarım elinize geçmiştir. İnşallah mart ayından itibaren mümkün olduğu kadar düzenli şekilde her ay 100 veya 150 mark şeklinde yollanacak. İmkan bulduğumuz sürece devam edecek.

Bu arada özel bir ricam var. Acaba Afganistan’ın milli giysisi olan o uzun gömlek ve şalvardan bir takım edinmem mümkün mü? İyi bir kumaştan, açık sarı renk, veya açık mavi renk olabilir, mümkünse gömleğin iki yanında cepli, temin edebilir miyim? Bu elbiselerin standart olduğunu söyledi Erdem Bey. Belki boy önemli olabilir. Benimki bir yetmiş. Bunun ücretini ayrıca yollayacağım, ama lütfen bana açıkça bildiriniz. Elbise posta ile gelebilir. Mavera’nın Afganistan özel sayısını aldığınızı umarım. İşte ancak o kadar bir şeyler yapabildik. Bu arada benim Yeni Devir gazetesinde 15-20 gün kadar devam eden Afganistan üzerine bir tefrika yazım çıktı. Ondan da takım halinde yollamıştım, bilmiyorum elinize geçti mi?

Çocukların resimlerini yolluyorum. Şimdilik yazacaklarım bu kadar. Mektuplarını uzun aralar vermeden yazmanı rica ediyorum.

Lütfen Muhammet Maruf beyefendiye, Abdülhak ve Abdulgaffar kardeşlerime, muhterem validenize ve Ayşe kardeşe selam ve hürmetlerimi ilet.

Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu

(Tarihsiz)

Sevgili Meral,

Bu mektubu keşke yazmak zorunda kalmasaydım. Büyük acınızı bir nebze olsun paylaşmak istiyorum. Burada Muhammed ağabeyimizin irtihali ile hepimiz perişan olduk. O yalnız siz sevgili çocuklarının değil bizim de babamızdı. Onu tahmin edemeyeceğiniz kadar çok seviyorduk.

Sizden ayrı oluşu bize de öyle acı geldi ki. Abdülgaffar'la Abdürrezzak'ın burada oluşları tesellimiz oldu.

Ne mutlu sizlere şehit evlatları oldunuz. Allah'ın bu güzel takdirine razı olun. Ağlarken hem sevinçle ağlayın hem de acıyla. Dua edin, Allah bizlere de şehitlik nasip etsin. Sizler güzel insanlarsınız, sizlerin duası makbuldür.

Canım kardeşim, sen bundan sonra da elbet görevini unutmayacaksın. Benim şimdi, sizler bu durumda iken yazı yazmaktan söz etmem çok tuhaf olabilir. Ama önemli bir ricam var. Mavera için Muhammed Maruf ağabeyimizi doğumundan orada defnedişinize kadar her şeyiyle yaz. Yazacakların bir kitap olacak kadar uzun olsun. Başlığı "BABAM" olacak. Onun hayatını bize yaz. Onun hayatını anlatırken geri planda bütün Afganistan'ın hikayesi, geçirdiği istihaleler, siyasi çalkantılar bulunacak. Muhammed ağabeyimizin doğumu, gençliği, çocukluğu, yetişmesi, evlenmesi, çocuklarına karşı durumu, sizlere karşı sevgisi, düşünceleri, gayreti, çalışkanlığı, dinamizmi... Bütün hikâyesi. O güzel üslubunla bunların hepsini, söylediğim gibi bir kitap hacminde yazmanızı rica ediyorum. Böylece hem muhterem babana karşı hem de mukaddes Afganistan davasına karşı görevini yerine getirmiş olacaksın. Bu söylediklerimi şu mektubu okuduğun sırada düşünebilmen zor olabilir. Lütfen bu mektubu atma ve aradan bir zaman geçtikten sonra tekrar tekrar oku ve dediklerimi düşün. Önemli bir noktaya temas ettiğimi idrak edeceksin.

Bu mektubu 26 Şubatta yazıyorum. Ağabeyimizi dün yitirdik. Kendisini bundan bir ay önce İstanbul'a gelişinde görmüştüm. Kelimenin tek anlamı ile yine her zaman olduğu gibi koşuşturuyordu. Ajans 1400'ün en üst kattaki bürosuna nefes nefese çıkıyor, bizimle ayakta kucaklaşıyor, ayakta konuşuyor, alelacele abdest alıp namazını kılıyor, birlikte bir şeyler yiyor, sonra onu uğurluyorduk. Mutlaka randevuları vardı. Durmadan birileriyle görüşüyordu. Cihadı fasılasızdı. Onu kiminle tanıştırıyorsak mutlaka çok seviyorlardı. Yüzde doksanını veya fazlasını bizim tanımadığımız insanlarla görüşüyordu. Herkese Afganistan davasını anlatıyor, Hizbi İslâmi'nin

dinamik bir üyesi olarak görevini tam anlamı ile yapıyor, çoğu zaman ümitle, çoğu zaman ümitsizlikle Afganistan'a yardım toplamaya çalışıyordu. İstanbul'a sık geliyordu. Her defasında aramak istemesine rağmen, birçoklarında gelip gittiğinden haberim bile olmuyordu. Selam bırakıyordu. Görüştüğümüz her seferinde bize gelemediği için üzüntülerine anlatıyor, çocuklarımın isimlerini tek tek sayarak, Betül nasıl, Ayşe nasıl, Ahmet nasıl, Arife nasıl diye soruyor, onlar da ayrı ayrı selam ve sevgilerini gösteriyordu. Ama işleri, görüşmeleri o kadar yoğundu ki onu eve götüremiyordum. Halbuki bana ve aileme karşı çok başka bir muhabbeti vardı. Onun sevgisini görmekten hepimiz mutlu oluyorduk.

Dün eve giderken keder içerisindeydim. Muhammed Maruf ağabeyi çok seven karıma onun ölümünü nasıl söyleyecektim? Eve girdiğimde onu ve Betül'ü gözyaşları içerisinde buldum. Televizyonda yedi haberlerinde, bir TRT mensubu olması dolayısıyla vefatını bildirmişlerdi. Berat hanım,

-Duyunca şok oldum, dedi. Ne yaptığımı bilmeden ellerimi kulaklarıma kapadım. Daha fazlasını duymak istemiyordum. Sanki duymasam o ölmüş olmayacak gibi.

Ama gerçekti.

Benden nasıl olduğunu sordu. Maalesef hastalığından haberim olmamıştı. Ajans'taki arkadaşlar haber verelim diye düşünmüşler ama hep ihmal etmişlerdi. Maruf ağabey Pakistan'a gitmeye hazırlanıyormuş. Sizleri çok özlemiş. Fakat 21 Şubat Cuma günü sancılanmaya başlamış. Hemen hastaneye kaldırmışlar. Meğer apandisiti patlamış. Üç saat süren bir ameliyattan sonra kendine gelmiş. Durumu son derece iyi imiş. Pazar ve Pazartesi günü bağırsaklarındaki gazdan şikâyet etmiş ve verilen yiyeceklere bağlı olabileceğini düşünerek, “Bana Afganistan usulü hazırlanmış çay getirin” demiş.

Ahmet Bayazıt'la Abdürrezzak Afgan usulü hazırladıkları çayı ve bir şişeye doldurdukları portakal suyunu alarak Salı günü sabah hastaneye gittiklerinde onun ölüm haberi ile karşılaşmışlar. Sabaha karşı bir kalp krizi alıp götürmüş. Böylece arzu ettiği Afgan çayını tatmak nasip olmamış.

Hafızası ne kadar da kuvvetliydi. Biz Ankara'da iken ilk gelişinde doğruca bize gitmiştik. Kapıdan girer girmez çocuklar karşıladılar ve o tek tek;

—Siz Betülsünüz, siz Ayşesiniz, siz Ahmetsiniz diye çocuklarıma hitap etmişti. Onlara “siz” diyordu. Bu küçücük çocuklara siz diyordu. Hem mektuplara dayanarak onları ismen hatırlayışı, hem de hitap şekli bizleri ne

kadar sevindirmişti. Çocuklara yolladığınız küçük aynalarla süslü cepkenlerini bavulundan çıkarışı, onları sevindirdikten sonra bana getirdiği Afgan giysileriyle ne kadar mutlu olmuştuk. Ankara'dan İstanbul'a tayinim çıkıncaya kadar, 5 Mayıs 1983'ten 28 Mayıs'a kadar onu misafir etmek şerefine nail olduk. Karım dün akşam,

—Hiç kimseye ona hizmet etmek kadar severek hizmet etmedim. Akşamlara kadar, acaba Muhammed bey neleri sever, ne pişirsem diye düşünür, sonra sorarak sevdiği şeyleri öğrenmeye çalışırdım, dedi.

Biliyorum bütün bunları okurken ağlıyorsunuz. Ama yine biliyorum ki onun buradaki yaşayışını bütün teferruatıyla merak ediyorsunuz. Dün Ajans'ta otururken durmadan gözyaşları döken Abdürrezzak bir ara "Babam Ajans'a geldiğinde bu odada mı yoksa diğer odada mı otururdu?" diye sordu. Bunu bile merak ediyor ve alacağı bilgiye göre onu orada dolaşır gibi düşünmeye çalışıyordu.

Abdürrezzak'la birlikte ağladık. Ona hepimiz "Ağabeyi İstanbul'da defnedelim" dedik. Ama o özellikle sizleri düşünerek "Mutlaka götürmeliyim" diyordu. O sırada Abdulgaffar Ankara'da idi ve henüz haberi yoktu. Erdem ağabeye telefon etmiş, onu da bulup getirmesini söylemiştik. Onu getirirken, "Vefatını duyurma, sadece ameliyat olduğunu söyle" dedik.

Bu arada Pakistan'a telefon etmeye çalıştık. Abdürrezzak'in yanında telefon numaralan yoktu. Maruf ağabeyin geriye bıraktığı eşyalarını araştırdık. Defterini bulamadık. Sonra dostlardan Gülbeddin Hikmetyar'ın telefonunu, Almanya'daki dostların telefonlarını bulduk. Onlara telefon ettik ama hiçbiriyle görüşmek mümkün olmadı. Özellikle Pakistan'ı çıkarmak mümkün olmadı.

Bu arada uçak şirketleriyle görüştük. Hocalara, din âlimlerine telefon ederek cenaze nakil etmenin şartlarını, varsa mahzurlarını öğrenmeye çalıştık. Hiçbir mahzuru yoktu. Üstelik Maruf ağabey ameliyata giderken, her ihtimale karşı vasiyetini bildirmiş ve "Ben eğer ölürsem Pakistan'a götür oğlum" demiş. Bu vasiyete elbette uymalıydık.

Sevgili Meral, muhterem annene sonsuz saygılarımla birlikte taziyelerimi iletmeni rica ederim. Annene, sana, Ayşe'ye ve Maruf ağabeyin iki yıldır görmediği Abdülhak'a Allah'tan sabırlar diliyorum. Maruf ağabeyin sevgi ve heyecanla bahsettiği torununa, bütün yakınlarınıza Allah'tan sabır dilerim. Başta Gülbeddin Hikmetyar olmak üzere bütün Afganlı mücahitlere başsağlığı dilerim.

Umarım bu mektupta yersiz, lüzumsuz şeyler yazmadım. Böyle bir şey oldu ise beni bağışla. Ve lütfen ilk fırsatta kendini topla ve “BABAM” kitabını yazmaya başla. Bu senin için kutsal bir görevdir.

İstemeyerek son verirken, acılarınızı bütün kalbimle paylaşır, ağabeyimize Allah’tan rahmet diler, hepinize ayrı ayrı selâmlarımı, sevgilerimi sunarım.

Cahit Zarifoğlu

Mevlüt Ceylan'a

MAVERA
Aylık Edebiyat Dergisi
Kızılay, Selanik c.52/27
Ankara

Ankara, 14/8/1982

Sevgili Kardeşim,

Nazif'ten aldığım mektupta uzun uzun senden söz ediliyor. Orada oluşuna, faal oluşuna ve yazı, röportaj gibi ürünlerle Mavera'ya katılma arzuna sevindim. Onları bekleyeceğiz. Aralıkta başlayacak yedinci yıl için dergiyi İstanbul'a taşımak tasarılarımız var. Umarım gerçekleşir.

Umarım daha çok basan, daha etkili bir dergimiz olacak. Aktüalite sayfalarımız senin gibi dostların katkılarını bekliyor. İnsaallah bütün dünyada, bize her taraftan yazılar, haberler, yorumlar yetiştirecek dostlarımız olacak.

Sana dergi yollanmaya başlıyor. Umarım daima haberleşme içerisinde olacağız.

Gözlerinden öper, işlerinde büyük başarılar dilerim.

Cahit Zarifoğlu

Muhterem,

26. 1. 1979 Ank.

Gönderme lütfunda bulunduğunuz kitabınız için teşekkür ederim.

Umarım sıhhat ve afiyettesinizdir.
Mavera'ya yolladığınız şiirlerinizle ilgili olarak, 28. sayımızda bir iki satır yazmıştık. Bu satırlar belli bir kişilik kazanmış ve eserlerinde kendilerini kabul ettirmiş ve bir isim yapmış kişilerden ziyade, henüz yeni yeni edebiyat çalışmaları yapan genç dostlarımıza yardımcı olmak ~~amacını gütmekte~~, ve "edebiyat" bakımından, asıl bu genç arkadaşlara bazı düşünceleri, tavır ve zevkleri kazandırmak amacını gütmektedir.

Edebiyatla fazla ilgisi olan bir kimse değilim. Kişileri ve eserleri pek az tanırım. Öyle olmasaydı, okuyucularla sütununda sizi böyle, hemen hemen baştan sona iki satırla da anmazdım. Onun yerine düşüncelerimi hiç olmazsa, böyle özel bir mektupla bildirir, inanç ve düşünce bakımından bu kadar aynı havayı soluyorsak da edebiyat anlayışı ve zevki yönünden, sizin çalışmalarınızla, bizimkiler arasında önemli bir ayrılık bulunduğunu bu nedenle onları yayınlayamadığımızı, ama aynı havayı yaşamış insanlar olarak dünya ahiret kardeş olduğumuzu ve eserlerinizi, yayınlandığı yerlerde zevkle okuduğumuzu, ~~bildirirdik~~ açıklardık.

Umarım anlıyor ve (Marmara'da, sırf
benim, muhitimizi, cemaatimizi iyi
tanımamam yüzünden,) dünyaya yıllarda
hizmet etmiş Sizin gibi biri hakkın-
da yeterince işlenmemiş olmasını
bağışlıyorsunuz.

İyi günler dileklerimle selam ve
saygılarımı sunarım.

A. Cahit Zarifoğlu

Muhsin İlyas Subaşı'ya

Muhterem,

26.3.1979 Ank.

Göndermek lütfunda bulunduğunuz kitabınız için teşekkür ederim.

Umarım sıhhat ve afiyettesinizdir.

Mavera'ya yolladığınız şiirlerinizle ilgili olarak 28. sayımızda bir iki satır yazmıştım. Bu sütun belli bir kişilik kazanmış ve çevrelerinde kendilerini kabul ettirmiş ve bir isim yapmış kişilerden ziyade, henüz yeni yeni edebiyat çalışmaları yapan genç dostlarımıza yardımcı olmak ve "edebiyat" bahanesiyle asıl bu genç arkadaşlara bazı düşünceleri tavır ve zevkleri kazandırmak amacını gütmektedir.

Edebiyatla fazla ilgili olan bir kimse değilim. Kişileri ve eserleri pek az tanırım. Öyle olmasaydı, hemen baştan savma bir iki satırla ele almazdım. Onun yerine düşüncelerimi hiç olmazsa böyle özel bir mektupla bildirir, inanç ve düşünce bakımından her ne kadar aynı havayı soluyorsak da edebiyat anlayışı ve zevki yönünden, sizin çalışmalarınızla, bizimkiler arasında önemli bir ayrılık bulunduğunu bu nedenle onları yayımlayamadığımızı, ama aynı hedefe yönelmiş insanlar olarak dünya ahret kardeş olduğumuzu ve eserlerinizi, yayınlandığı yerlerde zevkle okuduğumuzu açıklardık.

Umarım anlıyor ve (Mavera'da, sırf benim, muhitimizi, cemaatimizi iyi tanımamak yüzünden) davaya yıllardır hizmet etmiş sizin gibi biri hakkında yeterince ilgilenmemiş olmamızı bağışlıyorsunuzdur.

İyi günler dileklerimle selam ve saygılarımı sunarım.

A. Cahit Zarifoğlu

14.5.1981 Ank.

Sevgili Kardeşim,

Mektubunu aldım, [illegible] alınması mümkün olabilir. Ama [illegible]
bazı şeyleri kavramış mısın?
[illegible] herhalde kendi [illegible] da rol yapandır. [illegible] mektubunu neden
[illegible]?.
[illegible]
[illegible] yapıyorsun. [illegible] söylemek, [illegible]
[illegible] var mı?
O halde ilk mektubumu almamış olmalısın. [illegible] gibi sade, anlaşılır,
net, ne yapmak istediğin, ne anlatmak istediğin belli, ilk mektubunu bekliyorum.
Önce seni tanıyayım.
[illegible] bu mektubu sana yazmaya ne vaktim, ne de sabrım olurdu.

Bir edebiyat ortamının oluşması için gayret sarfediyorum. [illegible]
[illegible] ve peşin redlerden
uzaklaştırmak, [illegible] eleştirinin
[illegible] kurtarmak, [illegible]
ların amacıdır.
[illegible] de söylemek gerek.
[illegible]
[illegible] ve ölüyor.
[illegible]
[illegible], zikir, mücadele, [illegible]
[illegible]
çok küçük.
İlk [illegible] değil,
[illegible]
[illegible] gibi [illegible]
ma..
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ve son bir şey: [illegible] edebiyat ortamının oluşması, dergiler arasındaki
[illegible] diyalogun kurulması için [illegible]
[illegible]
[illegible] Anladın mı?
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] gördüğümü ve başkası bir şeye [illegible]. [illegible] satırlı [illegible]
ve fakat artistik kabriklerden uzak olabilecek misin?

Selam ve sevgilerimle gözlerinden öperim,

Cahit Zarifoğlu [signature]

Mustafa Aydoğan'a

14.5.1981 Ank.

Sevgili Kardeşim,

Mektubunu aldım. Seni Okuyucular'dan iç sayfalara almak mümkün olabilir. Ama bakalım bazı şeyleri kavramış mısın?

Aktörün kötüsü herhalde kendi hayatında da rol yapandır. Sorayım sana mektubunu neden mısralarla yazdın?

Seni tanıyamadım, mahlasını da. Kendini tanıtmıyor, söylenmesi gerekenleri yazmıyor, bir tür eksantriklik yapıyorsun. Benim metodum böyle, açıkça söylemek, çünkü çocukların yavaş yavaş bir şeyleri kavraması için geçen zamana tahammülümüz var mı?

O halde ilk mektubunu almamış olayım. Bir iş mektubu yazar gibi sade, anlaşılır, net, ne yapmak istediğin, ne anlatmak istediğin belli, ilk mektubunu bekliyorum. Önce seni tanıyayım.

Yeteneğini görmeseydim bu mektubu sana yazmaya ne vaktim ne de sabrım olurdu.

Bir edebiyat ortamının oluşması için gayret sarfediyoruz. Eleştirmen arkadaşları hazır bir cemaate yazmanın rahatlığından kurtarmak, peşin kabuller ve peşin redlerden uzaklaştırmak, hakkında yazılan kişinin "ideolojisine" duyulan sempatiyi eleştirinin alt yapısı olmaktan sakındırmak, tarafsız bir bakış kazanmalarını sağlamak bunların arasında.

Aynı şeyleri şairlerimize, hikâyecilerimize, denemecilerimize de söylemek gerek. Şiirine bir "mücahit" kelimesi koyunca kendini belli bir cemaatin kabul eden kolları arasında kızağa çekiyorsun. Daha ilk mısradan itibaren şair tembelleşiyor ve ölüyor. Ama aslında ölen mücahit kelimesi ve onun taşıdığı bütün anlamlardır. Kötü şiir, kötü şair, aceleci ve atılımsız şair, mücahit kelimesini, cihat, mücadele, daha nice kelimelerimizi öldürdü, kendisi ise kötü bir hayat sürüyor. Çünkü dünyaya baktığı açı çok küçük.

İlk dikkatini çekeceğim noktalar bunlar. Yazarken yani, o hazır cemaatle değil, zor beğenir bütün çevrelerle rabıta halinde ol. Ve şiirin akan selini bir takım kelimelerle, o anlamını öldürdüğümüz kelimelerle çabuk çabuk çevirerek şiiri yozlaştırma..

Bazı mısraları içerden başlamanı, a b c diye bölümler açmanı beğenmedim. Bunlar bir tür iç zorunlulukla ortaya çıkabilir. Hilesiz

hurdasız süssüz ve şiirden başka yardımcı, destek aramadığın şiirlerini bekleyeceğim. Diyeceksin ki “sende de bunlardan çok”. Peki ama kendimi beğeniyor muyum ki..

Ve son bir şey: Yine sözünü ettiğim o edebiyat ortamının oluşması, dergiler arasında özlediğimiz dialogun kurulması için yazarın, şairin dergilerden birini kendine mekan tutması şart. Oyunculardan biri maç esnasında karşı tarafta da oynamaya kalkarsa ne olur? Anladın mı?

Onun için sıkı sıkı Mavera’nın sayfalarına sarılacaksan ve gelişmeyi, büyümeyi, fakat kendi adına değil, orada tamamlamayı kuvvetle istiyorsan bize yazmaya devam edebilirsin. Ama titiz olduğumuzu unutma. Çok zor beğendiğimizi unutma. Şimdilik sadece yeteneğini gördüğümü ve başkaca bir şeye söz vermediğimi unutma. Bakalım sabırlı, inatçı ve fakat artistik kaprislerden uzak olabilecek misin?

Selam ve sevgilerimle gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu[14]

Mustafa Çelik'e

Ağustos 1984

Sevgili kardeşim,
İnşallah sıhhat ve afiyettesin.
Bizler de hamdolsun iyiyiz.

Daireyle ev arasında gidip geliyorum. İstanbul'a geldiğim günlerde bir kere Cağaloğlu'na çıkmıştım. Bir daha nasip olmadı. Görüyorsun ki önemli olan insanın kendi kendiyle dirliği. Gerisi ikinci planda. Daha net şiirler yaz!

Bir örnek
._
Postalımı görüyorum
Postalım da beni
Eğilip bakıyorum
O da bana bakıyor
Ve gökyüzünde başım

Neyse. Görüyorsun ki dediğimi benim örneklemem mümkün değil. Ama ben sana yine de net şiirler yaz diyorum. Netsizliğin büsbütün eline geçmeden. O bir dönemdir geçmiştir. Ustaları da ortada.

Zamanın ihtiyaçlarını sez.

Patnos bir ganimettir ha!

Bakma, ben oralardan pek azını getirdim. Tabiata yakınlık öyle kolay kolay ele geçmez. Geçiyor da onu kendimize maledemiyoruz. Şiirimizin aracı haline getiremiyoruz. Yaşadığımız dünya umurumuzda değil. Hep masa başı üretimleri, bakıyorum da.

Bir kaç ufak kitap yayınlanabildi. Masallar. Geçti. Her zaman dediğimiz gibi umutlar yine önümüzdeki kitap sezonuna kaldı. Bakalım devran ne gösterir.

Yaz olmaz mı yine?

Gözlerinden öperim.

Cahit

Mart 1983

Sevgili Dostum,

Mektubunu aldım. Sağol.

Konya dağıtımını bir kitabevi yapıyor. Şimdilik memnunuz. O sebeple yeni birine ihtiyaç yok.

Fakat diğer şehirler için girişimlerimiz olabilirse iyi olur.

Bu hususu Erdem Ağabeyle konuşalım. Dergi gitmeyen yerler için adresler alıp dergi yollanmasını temine çalışalım.

Senin askerlik işi ne âlemde.

Bir an önce gidip bitirmende yarar var. Ondan sonra kolları tam anlamı ile sıvarsın. Şimdi umarım bir takım deneyimler ediniyorsun. Önümüzdeki seneler tam bir atılım dönemi olmalı. Yapacak iş o kadar çok ki. Palazlanmak gerek. İyi palazlanmak gerek. Askere gidince de hep temas halinde ol. Yabancılaşmanı istemiyorum. Askerliğin vereceği disiplinleri inşallah sivil hayatta kullanırsın. Askerde kendini bütün zorlukların bazılarının yorumladığı gibi anlamsızlıkların, herşeyin bir adım ilerisine koy. Böylece hiç bir zorluk sana erişemez, tersine sen kavileşirsin. Bunu unutma. Yoksa bir çokları gibi gün saymak açmazına düşersin ki o zaman askerlik çekilmez. Yani askerliğin de tadını çıkarmaya bak. Babanın işiymiş gibi çalış. Hiç bir açığın olmasın ki tepene binmesinler. Çalışır, verilen her işin üstesinden gelirsen, hep göze çarparsın ve yeni bir iş olunca da sana verirler. Versinler, onları da küçük bir pamuk balyası gibi sırtlan ve taşı. Hiç yorulmadığını göreceksin. Aksi halde öyle bir psikolojik yorgunluğa düşersin ki yalnız gündüzlerin değil gecelerin de kabus olur.

Muammer ağabey çok az zam yapmış ama sağolsun bu kadar zaman devam ettirmesi de büyük bir katkı.

Âlim’e yazısı çıktıkça telifatını muntazaman ödeyelim.

Benim tayin işi arap saçı gibi oldu ama inşallah çıkacak.

Bazı yazışmalar falan sebebiyle uzamış. Şimdi tekrar İstanbul’a bir hususu sormuşlar, yeni bir kadro önermesini istemişler, o cevap gelince bir ay gibi bir zamanda çıkacağı söylenmiş. İnşallah demek ki Nisanda falan orada olabiliriz.

Şimdilik böyle.

Nevzat’a selamlar. Gözlerinden öperim.

Cahit

Mustafa Özçelik'e

MAVERA
Aylık Edebiyat Dergisi
Kızılay, Bayındır s. 30/C
ANKARA

Ankara, 10.2. 1979

Sevgili Arkadaş,

Mektubunuza teşekkürler.

Şiirlerinizi yollayın. Özel cevap her zaman mümkün olmayabilir. Vakit meselesi değil, psikolojik olarak zor. Tek kişi olunca iş özelleşiyor, şahsileşiyor, ya da benim bilmediğim başka bir zorluk, adını tam bilmiyorum.

Ama siz yollayın ilkin.

Gözlerinden öperim.

Cahit

Sevgili Dostumuz,

Şiirlerinizi ciddi. Yayınlayabileceğimiz kadar başarılı. Yazar ya da şair, gelişmesini bir noktadan sonra eserlerini yayınlayarak yapmalı. Bir şiirleriniz bana göre tam o noktada. Bana sorarsanız yine de bir [illegible] da koymadık [illegible] [illegible]. [illegible] şiirlerinizi daha önce dergilerde yayınlamıyor muydunuz? Eğer, ilk kez [illegible] ciddi bir edebiyat dergisinde ilk kez yayınlanacaksa, bunların bir kez daha gözden geçirilmesinde yarar görüyorum. Başlangıç mümkün olduğu kadar iyi olsun. Sevgi yönünden altta düşmemek için, kaçamamak için.

/ Şiirlerinizi bir kez daha gözden geçirin dedi nedenlerini dört başı [illegible] bir eleştiri de birlikte açıklamak istedim. Eleştirisiz edebiyat oluş besleniyor demektir [illegible] falan. Yararlı olmak istedim, size genel

olarak [illegible] de, ama, [illegible] [illegible] şiirlerinizi bu [illegible] eleştirmiş bulunuyorum.

Umarım yanlış anlamıyorsunuz. Yazarken yeterince dikkat edemiyorum. [illegible] ve bir [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] umarım şiirlerinizin [illegible] [illegible] ilk şiirinizin başlığı "Zaman Geçirirken". [illegible] [illegible] ve [illegible] [illegible] [illegible] bir [illegible] [illegible] şiir, ama [illegible] [illegible], hiç beklenmedik şekilde bırakıyorsunuz. [illegible] iki [illegible] psikolojik yapılmış. Burada [illegible] bir [illegible] [illegible] ile bir [illegible] var.

İkinci kitapta açık ve gizli bir [illegible] mevcut. Bu kitaba bir [illegible] vermek gerekiyor.

Üçüncü kitapta son iki [illegible] çok güzel. Bu tip mısralar, yani [illegible] mısraları [illegible] ideolojik mısralar, bunlar, [illegible] [illegible] çok [illegible], şiir ve şiiriyet için en [illegible] [illegible]. — Son iki kitabı [illegible] de [illegible] [illegible] ve [illegible] [illegible] [illegible]. Diğer şiirleriniz için de [illegible] [illegible] [illegible] söylediğimi [illegible], bunları yeniden ele almaya karar verirseniz, sanırım isabetli olur. Bir gün [illegible] için [illegible] bir [illegible] [illegible] ve [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

MAVERA
Aylık Edebiyat Dergisi
Kızılay, Bayındır s. 30/C
ANKARA

Ankara, 24.3.1979

Sevgili Dostumuz,

Şiirlerinizi aldık. Yayınlayabileceğimiz kadar başarılı. Yazar ya da şair, gelişmesini bir noktadan sonra eserlerini yayımlayarak yapmalı. İşte şiirleriniz bana göre tam o noktada. Buna rağmen yine de bu sayıya da koymadık sizden bir şeyler. Bilmiyorum daha önce bir yerlerde yayımlanıyor muydu şiirleriniz? Eğer, ilk kez, hiç olmazsa ciddi bir edebiyat dergisinde yayınlanacaksa, bunların bir kez daha gözden geçirilmesinde yarar görüyorum. Başlangıç, mümkün olduğu kadar iyi olsun. Seviye yönünden alta düşmemek için. Kaçamamak için.

Şiirlerinizi bir kez daha gözden geçirin dedim. Nedenlerini dört başı mamur bir eleştiriyle birlikte açıklamak isterdim. Eleştirisiz edebiyat az besleniyor demektir falan filan. Yararlı olmak isterdim, size genel olarak herkese de, ama bakmayın Okuyucularla sütununu ben yazıyorum, fakat edebiyattan pek anlamam ben. Şiirlerinizi bu nedenle eleştirisiz bırakıyorum.

Umarım yazım okunuyor. Yazarken yeterine dikkat edemiyorum. Çok yazmak ve bir ara gazetelerde çalışmış olmam yüzünden ancak acele yazabiliyorum. Ve umarım şiirlerinizin sizde birer nüshaları vardır. İlk şiirinizin başlığı “Zulmü Gözlerinden”. Bu başlık eksik ve tedirgin edici. Üçüncü mısrada bir pekiştirmeyle tedirgin ediyorsunuz şiiri, ama dördüncü mısrada hiç beklenmedik şekilde bırakıveriyorsunuz. Yani son iki mısranın psikolojik yapıları zıd. Birinde hırslı bir gerginlik sonrakinde ise bir iradesizlik var.

İkinci kıtada genel ve gizli bir zayıflık mevcut. Bu kıtaya bir çekidüzen vermek gerekiyor.

Üçüncü kıtada son iki mısra çok zayıf. Bu tip mısralar, yani dava mısraları diyelim. İdeolojik mısralar bunlar, amiyane deyimle cuk oturmadıkça, şiir ve şiiriyet için en zor unsurlardır. Son iki kıta için de biraz daha çalışma ve sıklaştırma önerilebilir.

Diğer şiirlerin için de buna benzer şeyler söylediğimi farz ederek onları yeniden ele almaya karar verirseniz sanırım isabetli olur. Bir gün hepimiz için iyi bir eleştirmen doğar ve yararlanabileceğimiz şeyler söylerse elbet âlâ olur.

Selamlar..

Cahit

Not: Şiirler tek nüsha ise onları yollayayım.

10.V.1949

Sevgili Dostum,

Umarım sıhhat ve afiyettesinizdir. Mektubunuz için teşekkürler. 30. sayıda şiirleriniz var. Diğer şiirleriniz de yayınlanacak.

Doğrusu onları eleştirebilseydim yararlı olurdu. Fakat açıkça söyleyeceğim gibi bu konuda fazla yeteneğim yok. Şimdilik en iyisi zamanın olgunlaştırması ve şiir yayınlamanın işleştirici etkileri arasında yol almak.

Bence daha önemli başka bir şey var. Birkaç önce, Mavera'da aynı anda şiirleriniz yayınlanmaya başlanan diğer bir dosta A. Vahap Akbaş'a yazdıklarımı aynen size de yazarak ifade etmeye çalışayım.

Rasim'in Yeni Devir'de Hüseyin Nasr'dan çevirdiği bir diğer yazısı yayınlanacak. Onu çok dikkatli okumanızı ve tefekkür etmenizi

arz ediyorum. — Batıdan alınma kalıplarla az çok yerli içeriklerle yaptığımız sanat çalışmaları ne kadar İslami?! Bazı şeylerin üzerine gitmek ve geliştirmek, bazı şeylerden kaçınmak gibi prensipler edinmek ve sanat verimlerimizi o ilkeler içinde kalarak gerçekleştirmeyi düşünüyoruz bu günlerde. Sözünü ettiğim şeyi görmede bu konuda gencin ipuçları var. — Bizim nesil için varılacak prensipleri uygulama gerçekleştirme zamanı geride kalmış, vakit geçmiş ya da çok azalmış olabilir. 2 adet 10 yılın kazanımlarını iptal etmek kolay değildir. Ama sizler bir şeyler yapabilirsiniz. Talihiniz de var. Zira bakın şiir yazan birileri bulunmuyor ve neredeyse kendi paçalarına — Söylediklerimizi de bilmiyorum, anlıyorsunuz, sanat yaşlarına yönelin. Politikayı nitelikle onların içinde yapın.

Selam ve sevgilerle. /Rahmi D.

10.5.1979

Sevgili Dostum,

Umarım sıhhat ve afiyettesinizdir. Mektubun için teşekkürler. 30. sayıda şiirleriniz var. Diğer şiirleriniz de yayımlanacak.

Doğrusu onları eleştirebilseydim yararlı olurdu. Fakat açıkça söyleyeceğim gibi bu konuda fazla yeteneğim yok. Şimdilik en iyisi zamanın olgunlaştırması ve şiir yayımlamanın iyileştirici etkileri arasında yol almak.

Bence daha önemli başka bir şey var. Biraz önce, Mavera'da aynı anda şiirleriniz yayımlanmaya başlanan diğer bir dosta, A. Vahap Akbaş'a yazdıklarımı aynen size de yazarak ifade etmeye çalışayım.

Rasim'in Yeni Devir'deki Hüseyin Nasr'dan çevirdiği bir dizi yazısı yayımlanacak. Onu çok dikkatli okumanızı ve tefekkür etmenizi arzu ediyorum. Batı'dan alınma kalıplarla az çok yerli içeriklerle yaptığımız sanat çalışmaları ne kadar İslami? Bazı şeylerin üzerine gitmek ve geliştirmek, bazı şeylerden kaçınmak gibi prensipler edinmek ve sanat verimlerini o çizgiler içinde kollamak gereğini düşünüyoruz bu günlerde. Sözünü ettiğim tercümede bu konuda zengin ipuçları var. Bizim nesil için varılacak prensipleri uygulama ve gerçekleştirme zamanı gerilerde kalmış, vakit geçmiş ya da çok azalmış olabilir. 2 adet 10 yılın alışkanlıklarını iptal etmek kolay değildir. Ama sizler bir şeyler yapabilirsiniz. Talihiniz de var. Zira bakın sizi uyaran birileri bulunuyor ve söyledim mi bilmiyorum, tekrarlayayım, sanat yazılarına yönelin. Politikayı ustalıkla onların içinde yapın.

Selam ve sevgiler.

Cahit

11.4.1981 Pak.

Sevgili Dostum,

Mektubunu, şiirlerini aldım. Teşekkürler. Şiirlerin güzel. Geçen
mektubumda,doğru,yollayacağın her şiir için birşeyler yazmayı bunu
herkes için yapmayı cömertçe yazmıştım. Ama bu da bir sanat zamanı
istiyor. Bir değerlendirme makinası olsaya imkan yok. Cömertçe
pervasızca yazdım, zira gönlüm öyle istiyor. Oysa benim ne haddime.
Ben sadece bu sözlerimle daha çok böyle bir boşluğu işaret etmiş
olmalıyım. Birilerinin yapmadığı bir şeyi. Birilerinin yapması gerek
ken bir şeyi.
Elimde olsaydı şiirlerini şiiriyet yönünden, bir parça daha ide_
olojiden soyutlayarak güçlendirmek isterdim. Bir tek buna dikkatini
çekeyim. İdeolojik açıdan biraz daha sabırlı ol. Bir süre belki lirik
şiirler yazmak yararlı olabilir. Biraz aşk ve tasavvufi sevklere
yönelsen. Ilık ve iyimser bir ruh halini benimsesen. Ne dersin.

Yönelişlerden aynı tür mektuplar aldık. Ebubekire cevap yazdım.
Bağnazca göz ardı etmeyen, fakat buna karşılık peşinen övgüler
yakmayan, sıhhatli bir eleştiri ikliminin gereğinden söz ettim.
Ve bu açıdan Yönelişlerin çıkışını çok olumlu buluyorum. Dergileri_
miz çoğalmalı, kalemler karşılıklı söyleşmeli. Potansiyelimiz bu
boyutlara erişti. Şimdi akıllıca yönlendirmek gerekecek. Alim, M.Ma_
raşlıoğlu, Ali Açıköz, Sen, ve diger arkadaşlarla daha koordineli
yazılara yöneltilirsek, ve diger dergilerdeki arkadaşlar da bu gay_
ret içinde olabilirlerse birşeyler oluşturabileceğiz. Bunun için de
dergilerde kümelenmek, o dergileri şekillendirmek, o dergilerin genel
tutumlarını oluşturmak ve o tutumlar içinde ortaya birer şahsiyet
olarak çıkmak gerekecek. Yönelişlere yazı veya şiir yollayıp yol_
lamamanın cevabı da bu son cümlenin içinde. Yönelişlere yapacağımız
yardım, o dergiyi sıhhatlı bir şekilde değerlendirmek ve özlemini
çektiğimiz ve ihtiyacımız olan edebiyat ve düşünce atmosferini oluş_
turmaktır. Yönelişler bu şekilde güçlenir. Ve güçlenmiş oluruz.

Senden eleştiri yazıları, kitap tanıtma yazıları, denemeler de
beklemekteyiz. Arkadaşların selamları var.

Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

11.4.1981

Ankara

Sevgili Dostum,

Mektubunu, şiirlerini aldım. Teşekkürler. Şiirlerin güzel. Geçen mektubumda, doğru, yollayacağın her şiir için bir şeyler yazmayı, bunu herkes için yapmayı cömertçe yazmıştım. Ama bu da bir sanat zamanı istiyor. Bir değerlendirme makinası olmaya imkan yok. Cömertçe, pervasızca yazdım, zira gönlüm öyle istiyor. Oysa benim ne haddime. Ben sadece bu sözlerimle daha çok böyle bir boşluğu işaret etmiş olmalıyım. Birilerinin yapmadığı bir şeyi. Birilerinin yapması gereken bir şeyi.

Elimde olsaydı şiirlerini şiiriyet yönünden bir parça daha ideolojiden soyutlayarak güçlendirmek isterdim. Bir tek buna dikkatini çekeyim. İdeolojik açıdan biraz daha sabırlı ol. Bir süre belki lirik şiirler yazmak yararlı olabilir. Biraz aşk ve tasavvufi zevklere yönelsen. Ilık ve iyimser bir ruh halini benimsesen. Ne dersin.

Yönelişler'den aynı tür mektuplar aldık. Ebubekir'e cevap yazdım. Bağnazca göz ardı etmeyen, fakat buna karşılık peşinen övgüler yakmayan, sıhhatli bir eleştiri ikliminin gereğinden söz ettim. Ve bu açıdan Yönelişler'in çıkışını çok olumlu buluyorum. Dergilerimiz çoğalmalı, kalemler karşılıklı söyleşmeli. Potansiyelimiz bu boyutlara erişti. Şimdi akıllıca yönlendirmek gerekecek. Alim, M. Maraşlıoğlu, Ali Açıköz, sen ve diğer arkadaşlarla daha koordineli yazılara yönelebilirsek ve diğer dergilerdeki arkadaşlar da bu gayret içinde olabilirlerse bir şeyler oluşturabileceğiz. Bunun için de dergilerde kümelenmek, o dergileri şekillendirmek, o dergilerin genel tutumlarını oluşturmak ve o tutumlar içinde ortaya birer şahsiyet olarak çıkmak gerekecek. Yönelişler'e yazı ve şiir yollayıp yollamamanın cevabı da bu son cümlenin içinde. Yönelişler'e yapacağımız yardım, o dergiyi sıhhatli bir şekilde değerlendirmek ve özlemini çektiğimiz ve ihtiyacımız olan edebiyat ve düşünce atmosferini oluşturmaktır. Yönelişler bu şekilde güçlenir. Ve güçlenmiş oluruz.

Senden eleştiri yazıları, kitap tanıtma yazıları, denemeler de beklemekteyiz. Arkadaşların selamları var.

Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

26.11.1981

Sevgili Dostum,

Umarım sıhhat ve afiyettesin.

Aralık sayımız yeni çehresi ve cüssesi ile çıkmak üzere. İnşallah hep gelişen bir kuruluş olacağız.

Ocak sayımız Afganistan özel sayısı olacak. Yazar arkadaşlarımız bu sayıyla kendilerinin bir ilgisi olmadığı havasındalar. Bizse bütün arkadaşlarımızı onunla ilgili kabul ediyoruz. Şairlerimizi de denemecilerimizi de. Aralık 15'de (engeç) elimizde olacak şekilde senin de denemeni bekliyoruz. Şiirin de olabilir. Kendi kendimize bir Afgan şiiri, bir Afganistan hikâyesi de ısmarlayabiliriz. Sanata aykırı bir şey değil bence. Bir itirazın olduğu için değil, kimbilir bir düşünce bende var da ondan yazıyorum bunları.

Yeni dönemde çevrenden mümkün olduğu kadar aboneler de bekliyorum.

Ocak sayımızda da diğerlerinde de bütün arkadaşların imzaları mümkünse görünmeli. Bu sayı sanırım 112 sayfa civarında olacak. Özel sayı daha kabarık olabilir. Ondan sonra Şubat, 1981'in değerlendirmesi.. O da 96 sayfa civarında olur sanırım. Aslında dergiyi 80 sayfada dondurmak zorundayız. Aylık giderimiz bu tempo ile yarım milyon civarında olacak, oysa gelirimiz bunu karşılamaz. Bakalım ne olacak. Reklam gelirlerini ve aboneyi çok artırmak gerek. Abone, yani bir bakıma sürüm, peşin toplanmış işletme sermayesi durumu kurtarır, böyle gözüküyor. O sebeple dostların daha hassasiyetle yardımcı olmaları gerek. Bunu diğer dostlara da duyurmanı, yazmanı isterim.

Afganistan'la ilgili denemeni veya herhangi bir çalışmanı mutlaka bekliyorum. Unutma.

Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu

19.3.1983

Sevgili Dostum,

Umarım sıhhat ve afiyettesin.

Bizler de hamdolsun iyiyiz.

Şiir ve yazılarınız, diğer arkadaşlarımızın yazılarıyla birlikte dosyalanıyor, derginin yazarlarının dosyasında, sonra da bunlar sırayla yayımlanıyor. Yayımlanırken elbette bir seçme yapılıyor. Bir de diğerleriyle bir dengeye dikkat ediliyor. Yani herkese, tabii seviyelerine göre belli bir ölçü içinde fırsatlar verilmeye çalışılıyor. Derginin sayfaları kısıtlı. Bu arada elbette herkes için, (bizimkiler dahil) tasvip görmeyen, beğenilmeyen yazı ve şiirler oluyor. Burada bulunan arkadaşlarla bunlar üzerine konuşma imkanı var da, uzakta olanlarla böyle bir şeyi yazışma ile kurma ve devam ettirmek mümkün olmuyor. Zira, cidden her birimiz bir hayli yorulduk. Hep belirttiğim gibi maddi sorunlar en büyük engel ve bu işi itiraf edeyim ki ancak bu kadar yapabiliyoruz. Şu mektubu sırf seni cevapsız bırakmamak için hemen hemen sekiz saat süren yoğun bir çalışmanın sonunda mesainin bitmesine biraz kala dairede yazıyorum. Birazdan Mavera’ya gideceğim ve muhtemelen birkaç saat daha çalışacağım. Böyle bir daire, gazete yazıları ve sair iş akışı içinde sanırım fazlasını yapmaya imkan yok. Yine de ben belki her şeye biraz daha fazla vakit ayırabiliyorum. Maalesef arkadaşlarımızla tek tek ilgilenemiyoruz. Onların kendilerini yetiştirmeleri ve senin mesela sorularına tek başına cevap bulman gerekiyor. Kadir Anadolu’da tek başına adeta çözülmüş gibi. Son aldığım bir mektubu kötümserliklerle doluydu Bari siz aranızda mektuplaşsanız. Ben bir ara hepinizin arasında böyle bir mektuplaşma trafiği kurmaya çalıştım. Bazılarınızın adreslerini verdim ama sonuç ne oldu bilmiyorum. Yayımlanmayan şiir ve yazılarınız için ilkin sırada olduğunu, aradan bir hayli zaman geçince de aktualitesinin geçtiğini, biraz daha geçince de yayımlanmayacağını düşünüp yenilerini yolla. Şuna da belirteyim, dergiye giren yazıların en az yüzde seksenini görmüyorum. Onları genellikle dergi çıkınca bir okuyucu gibi ben de okuyorum.

Yapacağın tek şey şu:

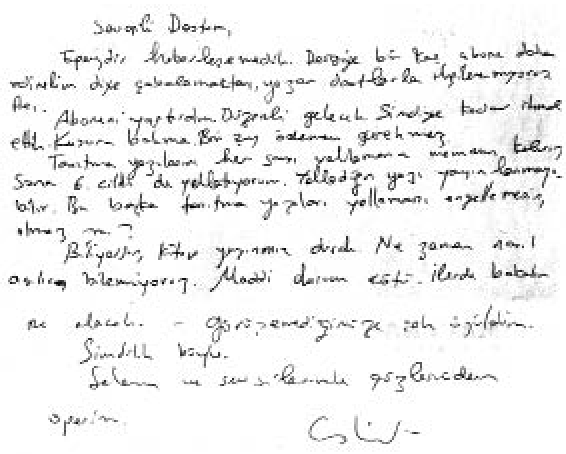
İster yayınlansın ister yayımlanmasın, şairlikte ve yazarlıkta kendinden başka dinamon yok. Bütün yayınlananları unutarak, her birinde yeni isteklerle, bir yenisini kaleme almaya devam et. Mavera’da kendini aş ki

Mavera da kendini aşsın. Biz sizlerden daha değişik ilgiler ve enerjilerle bu işi üstlenip yürütmenizi de bekliyoruz. Bilemiyorum böyle daha ne kadar devam edecek.

Daima yazılarını ve haberlerini bekleyeceğim.

Selam ve sevgilerimle..

Cahit

17.08.1983

Sevgili Dostum,

Epeydir haberleşemedik. Dergiye birkaç abone daha edinelim diye çabalamaktan, yazar dostlarla ilgilenemiyoruz. Acı..

Abone yaptırdım. Düzenli gelecek. Şimdiye kadar ihmal ettik. Kusura bakma. Bir şey ödemen gerekmez.

Tanıtım yazılarını her sayı yollamana memnun kalırız. Sana 6. cildi de yollatıyorum. Yolladığın yazı yayımlanmayabilir. Bir başka tanıtma yazıları yollamanı engellemesin, olmaz mı?

Biliyorsun, kitap yayınımız durdu. Ne zaman nasıl açılır bilmiyorum. Maddi durum kötü. İlerde bakalım ne olacak.

Görüşemediğimize çok üzüldüm.

Şimdilik böyle.

Selam ve sevgilerimle gözlerinden öperim.

Cahit

(Tarihsiz)

Sevgili Kardeşim,

Mektubuna sevindim. Sağol. Umarım sıhhat ve afiyettesin.

Bizler iyiyiz, dostların da sana selamları var. Abone çalışmalarıyla doluyuz. İyi gidiyor denebilir. Genel bir para sıkıntısı var. Gelen mektuplardan bu anlaşılıyor. Özellikle Almanyadaki arkadaşlarımızın işe sarılmış olmaları çok sevindirici. Oradaki faaliyet sürüp giderse nefis sonuçlar alabileceğimizi sanıyorum.

Daha önceleri yolladığın denemelerin yayımlanmamış olanları sanırım istenen düzeyde bulunmamıştır. Kesin bilmiyorum. Maalesef yazan arkadaşlarımızla bu konudaki irtibatımız, haberleşmemiz çok aksıyor. Arkadaşlarım çok dolu. Ben hepsinden fazla doluyum, ama bu konuda yine de biraz vakit ayırabilen benim. Alim Kahraman, Ali Haydar, Erzurum'dan Mustafa Çelik hemen her yolladıklarının arkasından çok kısa da olsa kanaatimi bildiren iki satır bir mektup alıyorlar. Nitekim dün gelen Alim'in yazısını hemen küçük bir eleştiri ile yanıtladım.

Bundan böyle senin yazdıklarınla ilgili olarak sana da yazmaya çalışacağım. Oysa hatırlayacağını sanırım bu tür temasın Rasim'le olmasında yarar görmüş ve sana da yazmıştım. Yanılıyor olabilirim ama yeni katılan arkadaşlara kendilerinin artık şiirlerini, çalışmalarını yollayan herhangi bir okuyucu olmadığını, yazar ailemize katıldıklarını, gelişmelerini dergide eserlerini yayımlayarak tamamlayacaklarını, bu aşamada gösterilebilecek yolların, yapılacak eleştirilerin benim tarafımdan değil, mesela Rasim abimiz tarafından yapılması gerektiğini yazmışımdır. Ne yazık ki o yazdıklarım gibi olmuyor. Oysa sen de dahil, diğer arkadaşlarımızın eserleri hakkında kendilerine yönlendirici eleştiriler yollanması gerekli. Böyle bir eğitime ihtiyacımız var. Hepimizin. Bizler burada toplu bulunmak bakımından bu imkana kendi tabii oluşu içinde sahibiz. Ama taşrada olanlar, özellikle küçük yerleşme merkezlerinde bulunanlar için söylediklerim önemli. Onların yabancılıklarının giderilmesi; büyük merkezlerdeki sanat havasını hissedebilmeleri bakımından falan. Yolladığın şiirlerden hangileri buradaydı bilmiyorum. Yalnız biz seni epeydir bize çalışmalarını yollamıyor biliyorduk. Buna eminim. Zira geçenlerde yeni sayı için yazıları seçerken Erdem'in üzüntü ve hayret'le "Yahu Mustafa'nın buradan şiirleri çıktı" diye seslendiğini duydum.

Sanırım onlardan birini Aralık sayısına koydu. Yani bahsettiğin şiirler olacak bir yerlerden çıktı. Biri dediğim gibi, öteki muhtemel bir Necip Fazıl sayısı için saklanıyormuş.

Şunu da belirteyim.O şiirler yayımlanacak seviyede bulunmadığı için bekletiliyor da olabilirdi. İşte bundan dolayı yazar arkadaşlarımıza yolladıkları çalışmalar hakkında iki satır yazmak yararlı ve gerekli. İkincisi yazar arkadaş çalışmasının bilerek yayımlanmadığını, yani seviyeli bulunmadığını düşünerek, onların yayımlanmasını beklemeden yeni çalışmalar yollamalı. Eğer, yeni yolladığın bir şiir eskiden yayınlananların seviyesinde değilse hiç olmazsa, yeni bir aşama mevcut değilse yayınlanmasını doğru bulmayabiliriz.

Yolladığın şiirlerden, hangileri eski bilmiyorum. Şafak başlığı olan hariç beğendim.

Mısraları, duyguları abartmayışın, mübalağaya iltifat etmeyişin hoşuma gidiyor.

Şafak üzerinde yeniden çalışmanı isterim. Ve yine yollamanı. Olmaz mı?

Söyleyeceklerim bu kadar. Yorgunluk ve kaçma ihtiyacıyla olacak biraz da uzatarak yazdım galiba. Umarım sıkılmamışsındır.

Mektubun geneliyle, teşviklerinle sevindirici.

Bu yıl denemeden çok, eleştiri ve inceleme yazıları yollamanı beklerim. Buradan bazı konuları işleyebilir miyiz diye zaman zaman yazarım. Şu anda aklıma bir şey gelmiyor. Kaliteli, canlı, dinamik kitap eleştirileri hep eksik kalıyor. Eleştiri alanı bakir bir alan olarak bomboş duruyor ve hiç kimse bu sahada söz sahibi olmak için kolları sıvamıyor. Yüklü bir çalışma programı yapman ne kadar iyi olur. Ve sonra dergiler hiç ele alınmıyor. Yani dopdolu bir edebiyat ortamı havası meydana getiremiyoruz. Ankara'da yazarlığın, şairliğin, hikayeciliğin dışında her şeyle boğazımıza kadar doluyuz. Şirketi, dergiyi, bütün maddi ve pratikteki işleri yüklenecek insanlar doğmuyor. Tepeden tırnağa her şeyi ile biz uğraşıyoruz. Günlük yazılar da bunun cabası. Devlet memurluklarımız ayrı birer kambur. Günde dolu dolu on saat mesaimiz var. Yıllık izinlerimizi, benim şimdi olduğu gibi, Mavera'da geçiriyoruz. Evlerimizi o kadar ihmal ediyoruz ki onlar adına bize bile isyan duyguları geliyor.

Velhasıl böyle bir koşu.

Mektuplarını bekleyeceğim. Gözlerinden öperim.

Mustafa Ruhi Şirin'e

25.2.1982 Ank.

Sevgili Ruhi Şirin,

Mektubunu memnunlukla aldım. Umarım sıhhat ve afiyettesin. Gayretlerinle beni mahcup ediyorsun. Yalnız o konuda, şu anda Rasimle konuştum, bu tür bir soruşturmayı, geçen sayı için yayınevleri ile yaptık, fakat açıklamasını okumuşsundur, yayınlıyamadık. Aynı şey senin gayretlerini de tatsız bir akibete sürükliyebilir. Yani dergi olarak yayınlama imkanı bulamaz ve Mavera adına verdiğin, dolayısıyla vermiş olacağımız söze karşı bir mahcupluk durumu ortaya çıkabilir. Eğer henüz yollamadınsa son soruşturma ile ilgili kağıtları yollama.

Şunlarda mutabakata varmadan hareket etmiyelim. 1-Konu 2-Sorular 3-Yollanacak kişiler. Eğer Ankarada olsaydın özellikle Rasim ağabeyinle iyice konuşarak böyle bir teşebbüsün olgunlaşmasına yardımcı olacak hususları görüşebilirdik. Oradaki büroya uğruyor musun? Yoksa vaktin yok mu.

Şimdi arkadaşlar Özel sayının ikinci baskısı için orada uğraşıyorlar.

İrtibat çok zor. Bu sebeble sıkıntı çekiyoruz. Bizse bundan böyle kitapları da hatta gide gide dergiyi de orada çıkarmak arzu ediyoruz. Buna gayret ediyoruz ama nasıl olacak bilemiyoruz. Çok zor çok zor. Bakalım inşallah bir formülünü bulacağız.

Şimdilik böyle dostum. Gözlerinden öper haberlerini beklerim.

Rasim'in de çok selamı var.

Cahit Zarifoğlu

7.6.1982 Ank.

Sevgili Ruhi,

Burada bulunduğun sırada uygun bir zamanı yakalayarak ve Rasimle bir arada görüşemedik. Rasime uğrayamamışsın. Evvelki gün oturduk ve televizyon soruşturması üzerine konuştuk. Eldeki cevaplar iyi. Ancak sayı az. Bir denge mevcut değil. Burada bir kaç isim tesbit ettik. Onlarla arkadaşlar görüşecekler. Ben bir iki kişiye yolladım. Beşir Atalay gibi vs. Umarım zamanında gelir.

İstanbul'da bir kişi daha tesbit edildi. İsmail Cem. Ona yollamış mıydın. Bizzat giderek temin etmeni rica ederim. Belki yazmaya fırsat bulamaz ama ayak üstü de konuşabilir, zabtedersin. Giderken Maveranın son bir kaç sayısını birlikte götürüp hediye et. Kendisine arzu ederse sürekli yollarız. Adresini al. Rasim Ağustos sayısında değerlendirmeyi düşündüğümüz bu soruşturma için uzunca bir giriş yazısı kaleme alacak, inşallah.

Çocuk edebiyatı ile ilgili olanları ise daha ilerdeki bir sayıda ve üzerinde biraz daha düşünüp karar vereceğiz. O zaman sana ayrıca yazarım.

Şimdilik böyle aziz kardeşim. Haberlerini beklerim. Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu

7.7.1982

Sevgili Mustafa Ruhi,

Ramazan ve orucun mahmurluğu içinde girildiği bir dönemde biz matbaaya biriken üç aylık borcumuzu ödemek için durmadan koşuyoruz. Bu yıl bayram tebriki ilanı gibi yollara başvurmayalım dedik, ancak ekonomik durgunluk ve ilaveten ölü sezon nedeniyle Anadolu'dan para gelmeyince, ki belki milyona yaklaşıyor alacağımız yani borcumuzdan çok, biz de bu yıl da reklam toplayalım dedik. Nevzata bu konuda iki-üç mektup yazdım. Dostların yardımcı olmalarını da istedim. Sana da bunun için yazıyorum. Kartvizit boyunda küçük bayram tebriki ilanları toplayalım, tanesini beş bin liradan basalım. Gayret gösteren arkadaşlar, paraları peşin alsınlar, veya dergi çıkınca tahsil edelim, isterlerse fatura da keseriz. Devamlı ilan vermek isteyenler olursa, onlara fiat tarifemizi gösterelim. Nevzatta var. Gayret gösteren arkadaşların her türlü yol vesair masraflarını da toplanan paralardan karşılayalım. Böyle dedik. Umuyorum iyi bir çevren vardır. Araştıralım. Yakın esnaf bulalım. Doktor dişçi ve eczacı gibi kimseler de olabilir. Fiat bazıları için 4 bin veya hatta 3 bin de olabilir. Aşağı olmasın. Bir yere gidince ilan versin vermesin, ona, başka kimlerle temasımız olabilir diye soralım, işte bütün bu anlattıklarımı burada üç gündür tatbik ediyoruz. Yüzde 20 gibi sonuç alırsak bayram sonrası toplanacak ilan gelirleri ile belki de borcun tümünü yok ederiz. İlan çok olursa bunları bir Ramazan Eki'nde değerlendirmeyi de düşünüyoruz. Bunu başarabilir, dergiyi maddi olarak rahatlatabilirsek bazı özel sayılar veya ağırlıklı sayılar için imkânımız olacak.

Soruşturma işi ne âlemde. Rasim burada görüştüğü insanlardan enteresan bir ilgi görmüş. Genellikle sol. Severek katılıyorlar. Enteresan olacak. Ancak ben kendimi bu işlere kaptırdım. Rasim bugünlerde bir daire başkanlığına getirildi planlamada. Hayri yeni evlendi geldi, biraz gevşedi işler, ama beş-on güne bir hız alır. İnşallah şu ilan işinde senin de azami katkını bekliyorum. Nevzatla ve diğer arkadaşlarla, mesela Alimle istişare edin ve bir plan yapın. Selamlar, gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu

5. Tem. 199[illegible]

Selam,

Kitap için teşekkür.

Söz verdiğim yazıyı hemen yollayamadım. Emin ol benim için çok [illegible]. Keşke birinden kaçarak yapmasaydık. Ama biraz yazdım, bitirip mutlaka yollayacağım. Belki de dergiyi [illegible] yayın [illegible] bilemem. Yeni dergiler de çıkacak mı? Herhalde [illegible] [illegible] [illegible] bir yere postadan bir [illegible] olmak için değer.

[illegible] çok [illegible] [illegible] [illegible] da kapalı ve çok [illegible]. [illegible] da [illegible] [illegible]. Bana bir adet benim [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] değiştim. Sen de [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] değişik [illegible] [illegible].

Fotoğraf makinesi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bilmiyorum. Eğer [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] olacağım. [illegible] Eylül [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] çalışırım. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] senin [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kızarmıyla [illegible] [illegible] [illegible]

Nazif Gürdoğan'a

5 Tem. 1974

Selam,

Kitap için teşekkür.

Söz verdiğim yazıyı hemen yollayamadım. Emin ol benim için çok zor imiş. Keşke burada konuşarak yapsaydık. Ama biraz yazdım, bitirip mutlaka yollayacağım. Belki de derginin işine gelmez yayınlamak, bilemem. Hani dergiler de salacaktın? Herhalde yanında yoktu, yollarlarsa iyi olur. Hepsi bir yana postadan bir şey almak için değer.

Bugün çok sıkıldım. Çok yoruldum. Hava da kapalı ve çok soğuk. Kazak giydim yine de üşüdüm. Ne ülke? Bana bir adet benim kitaptan gerek. Ankara'ya yazsam, gecikecek, üstelik yollayacaklarından hiç emin değilim. Sende fazla var mıydı aceb? Milli gazeteyi alıyorum. Eski hâlini bilmiyorum ama pek değişik gelmedi bana.

Fotoğraf makinası henüz gelmedi. Herhalde bu hafta gelir. Kaça olacağını bilmiyorum. Eğer bana sözünü ettiği 850 liralık olanı yollarsa, Ağustos başında 300 lira yollarsam, hepsini ödemiş olacağım. O zaman Eylül başında sana 250 lira yollar ve her ay inşallah yollayarak ödeşmeye çalışırım. Ancak bu şekilde olacak, kusura bakma. Toptan verdin bu kadar sonra parça pörçük alacaksın. Beni o şekilde güvendirmeselerdi şimdiye bu konu kapanırdı. Neticede bize bir kitabımızdan para kazanmak, sembolik, küçük, fakat çok temiz, aşırı derecede hak edilmiş bir para kazanmak kısmet değil henüz. Oysa ben buna değer veriyordum.

Erdem'e mektup yazdım ve izinli giden bir çavuşla yolladım. Ve tembih ettim, cevabını almadan yakasını bırakma diye. Özledim keratayı, hiç olmazsa iki satır mektubunu okuyalım.

Ya, böyle.

Hoşça kal. İbrahim'e selam. Öteki arkadaşlarına da, kuzuculara.

Cahit

(Tarihsiz)

Selam,

Nihayet gönderebiliyorum.

Yılan hikâyesine döndü. Acayip şekilde uzadı. Hep bir şey var da onu söylemek istedim, ama bir türlü söyleyemedim.

Müsveddelerin bir kısmını askerlere yazdırdım. Yoksa imkânsız bitmeyecekti!

Emin ol çok sıktı beni. Söz vermeseydim katiyen uğraşmazdım.

Çocuklara yolla artık. Olduğu gibi hepsi bir sayıda yayınlamak isterlerse yayınlasınlar. İşlerine gelmeyen parçalar olabilir, bilmiyorum, o zaman iade edilsin.

Bana son sayıyı ve eski sayıların cildini yolladılar. Sağ olsunlar. Telgraflarını da aldım.

Sana bu mektubu aceleyle yazıyorum. Söylemek istediğim bazı özel şeyler var, onlar için ayrıca yazacağım.

Dergilere teşekkür. Varlık geliyor buraya. Önümüzdeki ay içinde belki gelebilirim Erzurum'a. Yazışalım, tarihini bildiririm.

Şimdilik böyle. Selamlar.

Cahit

10.8.1974

Selam,

Mektubuna teşekkürler.

Bu ay da sanırım Sarıkamış'tan çıkamayacağım. Hafta sonları da garnizon dışına izinle çıkılabiliyor. İzin istemekten hiç hoşlanmıyorum. İzinsiz ayrılmam da alarm dolayısıyla sakıncalı. Aranıp bulunmazsam tatsız olur. Ayrıca birkaç günden beri Bölük Komutanı gitti. Bir aylığına. Ona vekâlet ediyorum. Birçok şey üzerime yüklendi. Sorumluluk üç buçuk misli arttı.

Sezai Ağabeye yazdım. Kutladım. Dergi durumunu sormadım, çıkacak olursa haberim olur diye. Sezai Ağabeye özellikle benim kitaplar için yazdım. Birinci kitabın ikinci baskısı ile, hazır hikâye kitabım için herhangi bir yayınevine aracılık yapması için. Sana da aynı durumu yazmak istiyordum. Durum şu:

20 gün kadar önce Kredi Yurtlar Kurumu'ndan haber aldım. Benim 10 bin küsur borcum vardı ve uzun süredir ödemeye başlamamıştım. Bu yüzden 1.300 lira zam ilave edilmiş. Fakat son af kanunu yüzünden bu zam düşmüş. Ne var ki bir şartla. Bana deniyor ki borcunun aslı 10 bin lirayı 18 Ocak 1975 tarihine kadar ödersen ne ala, yoksa 7.300 lira cezayı yeniden tahakkuk ettirip alacağız ve de senin ve kefillerin hakkında icraî takibat devam edecek.

İki aydır bir miktar (toplam 500 TL) ödedim. Kimseye de katiyen borçlanmak istemiyorum. Elimdeki sözünü ettiğim iki kitap ve biraz meşgul olursam düz yazılarımdan meydana gelecek üçüncü bir kitaptan başka mal'ım yok.

Edebiyat Yayınları malum.

İmdi, İşaret Çocukları'nın ikinci baskısı ile, Hikâyeleri verebileceğim bir yer var mı? Bunları "okutmak" için bana yardım edebilecek misin? Tabii düşündüğüm tek şey 8 bin lira civarında bir para, yoksa kitapların basılması, değerleri v.s. değil.

İki kefilim var. Biri babam. Kendisi avukattır. İşi formülüne uydurmuş. İşin içinden sıyrılmış. Fakat, bana ta o zamanlar sırf dostluk etmek için kefil olmuş, sevip saydığım Maraşlı bir zat var. İcra takibatı olan devam ettiği için bana haklı olarak ateş püskürüyor, "Bir iyilik edelim dedik, bize böyle mi davranacaktı, bana onun adresini verin, ben yazacağımı bilirim ona"

diyormuş ki, bu haberi aldığımdan beri ruhum sıtmalandı. Fakat Tanrı şahit, hiçbir zaman, borcumu ödeyebilecek durumda olup da, ödemeyip, Maraş'taki kefilimin ne hâli varsa görsün diye düşünmedim, söylememe gerek yok. Kardeşim biz ne zaman iki ayağımız için bir çift pabuç edinebileceğiz. Şöyle 75'e doğru bakıyorum da, daha ilerde bile evlilik diye bir şey yok. Yaşım böyle koşuşturuyor ya, umutsuzluğa, evlatsızlıktan ileri gelen bir devam etmeme korkusuna kapılıyorum.

Yolladığım yazı beni hiç de doyurmamıştı. O işin çok acemisiyim. Fakat öyle methediyorsun ki ürperdim, alışık değiliz. (...)in yüzüme karşı övgüleri de bana mahiyetini bilmediğim bir korku verirdi. Tanrı rızası için bizi böyle övmeyin.

Ne diyecektim, benim şu kitaplar konusunda çok arkadaşça, çok çabuk, çok çabuk ve çok çabuk ciddi bir çaba sarf et.

Bende bir adet "İşaret Çocukları"ndan var. Tertibi için kesip yapıştırmaya bir kitap daha gerekli. Acaba bildiğin yerde var mı?

Hikâyeler aşağı-yukarı hazır. Bir ara Diriliş'te çıkmış olan Zal Tepesi nâm öykü Diriliş kapanınca yarım kaldı. Onu tezde tamamlarım. İki tane de yayımlanmamış, temize çekilecek var. Yani ki kolları sıvamam ve yazıyı çocukları seferber etmem (halinde), daktiloları iki hafta sonu tatilinde biter.

İşte böyle.

Erzurum'dan iki adet gitar penası istedim. Mektupla rahatça gelir.

Ayrıca Erzurum'da çarşıya kitapçılara indiğinde kuzum Tanrı aşkına klasik Türk mûsikisi ile ilgili birkaç yaprak olsun nota bul Zarifoğlu'na. Muhtaçtır. (Azizim müziğe kabiliyetim çok az). Selamlar. İbrahim'e selam.

Cahit

28 Ağustos 1974

Selam,

Notaları aldım. İçindeki mektupçuk beni çok sevindirdi ve umutlandırmıştı. Gelen İşaret Çocukları ile bendekini keserek, yapıştırdım ve ikinci baskı için kitabı hazırladım. Ve hemen öykü kitabını hazırlamaya başladım. Meselâ “ins” adlı hikâyenin içine girecek ufak tefek bazı parçalar vardı koydum. Bazı yerleri düzelttim. Sonra sırasıyla, “Sessizlik”, “Karşı Çıkış”, “Savunma”, “Suçlular”, “Bir Şey Var Belirmiyor”, “Demir Kütleler Senfonisi”, “Zal Tepesine Doğru” ve “Yabancılıklar” başlıklarını taşıyan 9 hikayeyi düzenlemeye başladım. Bunlardan “Yabancılar” hazırdı temize çekecektim. Zal Tepesi ise dergi kapanınca yarım kalmıştı. Yani yayınlanan kısmını sonuna kadar okuyan herkes bunun yarım kaldığını anlar. Oturup devamını süratle yazacaktım bugünlerde. Böylece en az 150 sayfalık bir kitabı, sen “ha” deyince yollayacak hâle gelecektim en geç 20 gün içinde. Bunların yanında düz yazılarım da, yayımlanmış ve yayınlanmamış olanlar üçüncü bir kitap olacak şekilde hemen hemen hazır. Yalnız temize çekilecek ve yeniden gözden geçirilecek en az 80 sayfa vardı.

Bunları neden bu kadar uzun uzun anlattığımı anlamışsındır. Kitabım çıkmış. Yolladılar. Şoke oldum. (...) Demin hikâye isimlerini saydım. Bak, bir kısmı kitapta yok. No’lacak onlar. Bu bir. İkincisi “Sizi Görmeliydim” diye bir yazı. Yani benim yazıları içine alan, artistik nesir tarzında bir şey o. Hikâye kitabına nasıl basarlar onu. (...) Bitmemiş Zal Tepesini nasıl basarlar.

Biliyorsun, sana son yazdığım mektupta, borçlarım yüzünden, hikâyeleri ve “İşaret Çocukları” nın ikinci baskısını hatta gerekiyorsa düz yazıları alabilecek bir yayınevi rica ettim. Bunun böyle baltalanması caba, ama hiç önemli değil, feda olsun ama…

Kusura bakma, içimi böyle sana döküyorum, zira boşalmazsam, onlara yazıp kalplerini kıracağım.

Şimdi gelelim ne yapacağımıza. Ankara’ya gittiğinde lütfen yine aynı amaçla temaslarını yap kardeşim (...) konuş, eğer paraları varsa hiç olmazsa bana bu bakımdan yardımcı olsunlar. Sen ise, kimlerle temas kuracaktın bilmiyorum, onlarla “İşaret Çocukları” ve “İşte Yine Bir Şey Var” -yazılar için bu adı koyacağım sanırım- için konuş. 50-60 sayfalık ince bir şiir kitabı da çıkarabilirim. Son yayınlananlar ve hazırlarla.

Unutalım.

Kitaplar konusunda çok müsbet haberini bir an önce sabırsız bekliyorum. Cevap menfî olursa, ona göre, şu anda ne olduğunu, bilmediğim çareler araştıracağım. Benim yüzümden Maraş'taki kefilimin malını, varsa maaşını haczederlerse dünya ahiret acı çekeceğim. Her neyse, Tanrı büyük.

Rasim'in hikâye kitabı da geldi. İyi kitap. Çok iyi. Buna sevindim hiç olmazsa. -Ama (...) bana nasıl acı geliyor. Yahu oturup iki satır yazmak böylesine zor mu? Yok azizim, vallahi billahi anlamıyorum, bunların basiretlerini ne bağladı böyle. Bir kere daha neyse.

Bugün "Gelişme" de geldi. Benim konuşma yazısını okudum. Eminim içimden gelerek yapsam fena olmayacakmış. Pek deli dolu olmuş. Yer yer abuk sabuk, sen ne dersen de. Eylül'de inşallah geleceğim Erzurum'a. Yavaş yavaş bunalıyorum burada. Son bir buçuk ay çok yorucu geçti. Çok gün gece geç vakitlere kadar mesai yapıyorum. Hemen hemen bölüğün bütün yükü sırtımda. Kışlada kalmak ilk defa bu kadar çok sıkıyor beni. Hiç özel hayatım yok. Oturup bir şey yazamıyorum rahat rahat. Ya da yazarken doluşuyorlar. "Ne o" diyene "mektup" demekten bıktım. Fakat artık herkes, müşterek kullanılan oda, dolap yüzünden, tomar tomar kağıtlar, dosyalar yüzünden esrarengiz işler yaptığımı, en sonunda da şiirle, öyküyle, kitapla uğraştığımı anladı. Neyse…

Yahu neyse Nazif, neyse ki neyse. Hoşça kal.

Cümleten selam. "Gelişme"ci arkadaşlara da selamlarımı ilet gidersen. Hep doğudan örnekler vermelerine bayılıyorum. Aynı şeyi günlük gazetelerin de yapması gerekli. Waterget skandalı yerine, örneğin Pakistan'da falan köyün suya kavuştuğunu bildirmeli. Batı'yı adeta yok bellemeli azizim. Bazı mahut gazeteler "pis batı" demeye başladı. Yakında zeytinyağı gibi üste fırlar. Sonra ne olacak. Batının yerine, yerli malı batı mı önerecekler.

Haydi hoşça kal.

Cahit

3.11.1974

Selam,

Mektubun için teşekkürler.

Bayramın ilk iki günü. Erzurum'a gittim. Bayramdan sonra yine iki gün ordaydım. Dursun, Ahmet ve Beşir'le görüştük bu ara. Sonra telefon ettim, belki gelmişsindir diye, telefonu Dursun'a bağladılar, o şekilde görüştük, iyi oldu.

Rasim yazmadı.

Romandan söz ediyorsun. Demek benim düz yazılar işe yaramıyor. Şiir de. Tabii normal. Fazla bir şey hayal etmiyordum. Kendim İstanbul'da olsaydım belki bir şeyler yapabilirdim.

Bu roman işinde de var bir hayır dedim ve dosyaları açtım. Süratle değilse bile emin bir şekilde ilerleyerek. Yani bu işi oldu kabul edelim. Ama ortaya çıkan roman mı olur, çok uzun bir hikâye mi kendi kendime bile söz veremem. Ne zaman biter onu da bilmem. Mamafih sen de "avans" deyimini kullanıyorsun.

Erdem'e senin 2000 konusunda bir şey yazamadım.

Erdem başka bir şey de diyemez.

Demin Rasim'e de yazdım, onun için dostum, göreceksin inşallah onu da aramızda halledeceğiz.

Yalnız şimdi roman işini ciddiye aldığıma göre, yayınevi hangisidir, kimlerdir yaz bana. Sonra bu 4000 konusunda en geç Aralık 15'de elle tutulur bir cevap almalıyım.

Demek Mart'a kadar Ankara'dasın.

Ben de kısmet olursa Nisan başında terhis olacağım. Sonra, bilhassa borcumu ödeyememiş olursam, Almanya'ya gitmeye çalışacağım. Zira İstanbul gibi bir yerde bir-iki bin lira maaşla çalışıp 15 bin lira ödemek, 5-6 sene tutar. Yaş 34.

Vaziyet böyle.

Selamlar, Sevgiler.

Cahit

3.12. 1974

Selam,

Mektubuna teşekkürler.

Diriliş'in ilk sayısını bildiğin gibi temin etmiştim. İstanbul'a Sezai Ağabeye ancak biraz önce yazabildim.

Kasım ve Aralık'ta dergi herhalde çıkmıştır. Bunları gönderirsen sevinirim. Zira burada yok.

Borcu en geç Ocak 18'e kadar ödemem gerekli. Fakat ne kadar önce elime geçerse o kadar iyi olur. Zira bu borç işi yılan hikâyesine döndü ve çeşitli aksaklıklar yüzünden fena halde asabımı bozan bir fobi hâlini aldı bende.

Ben kendimce her ay bir ödeme yapıyordum. Bu arada maaşa da haciz koydular. Dün kuruma mektup yazıp, Aralık içinde borcumun yekunu ne oluyor diye sordum. Korkarım bir de icra ve avukat masrafları bindirecekler. Biz tam son anda iki ucu bir araya getirebildik getiremedik derken, böyle bir ek yaparlarsa dananın kuyruğu tam kopacak.

Rasim'e mektup yazmıştım. Sana yazdığım günlerde. Cevap yok.

Neyse.

Sen tezle uğraşıyorsun. İnşallah iyi biter.

Bugünlerde çok çok yorgunum. Soğukta saatlerce arazide olmak bitiriyor beni.

İzin istedim 10 gün. Vermiyorlar bir türlü. Verseler, burada geçirip, hem dinleneceğim, hem de yazacağım doya doya.

Şimdilik böyle. Hoşça kal.

Cahit

Selam,

l Şubat 1975 Voni

Sarıkamış'ta iken yazmıştım, ama hemen mektubunu alamadan ayrıldım oradan.

15-20 gündür Lefkoşe'ye 14 kilometre mesafede bir köydeyiz. Boş bir köydü. Bir nevi kışla yaptık. Civarda ve birbirine oldukça yakın müslüman köyler var. Ufak tefek alışverişler için gidip geliyoruz. Bulunduğumuz köy zeytinler içerisinde. Ayrıca bol miktarda, limon ve turunç bahçeleri var.

Büyük bir köy değil, yer yer kerpiç duvarlı evler de var. Fakat yeni evler bir köy için fazla denecek kadar modern. Geniş planlı, zevkli binalar.

Rasim'e mektup atmıştım. Ondan nihayet bir mektup alabilmiştim Sarıkamış'ta iken.

Henüz iki ay buradayım. Eğer son bir ayı izin alarak kullandırırlarsa Şubat sonunda. Eğer Diriliş ve Edebiyat'ın çıkan sayılarını yollayabilirsen sevinirim. Diriliş'in sadece ilk sayısını görebilmiştim. Galiba Rasim'e de yazdım. Görüşüyorsundur herhalde, ikiniz birden yollamayın diye yazıyorum.

Ben Ocak ayının 11'inde ayrıldım Sarıkamış'tan. O güne dek senden haber alamamıştım. Bilmiyorum ben ayrıldıktan sonra bir zuhurat oldu mu?

Sezai Ağabeye de mektup atmıştım. Ama cevap vermedi. Terhiste İstanbul'a dönerken Ankara'ya uğrarım ve görüşürüz sanırım.

Arkadaşlara selam

Selamlar.

Cahit

Nevzat Çeliker’e

17.3.1980

Sevgili kardeşim.

Mektubunu almış ve sana cevabını yollamıştım. Umarım almışsındır. -İlanımız bugünkü gazetede vardı.-

Bu mektubu özel bir durum için yazıyorum. İstanbul’da sigortalı olarak bazı hizmetlerim vardı. Bunları toplamak için sigortaya yazdığım mektuba, olumsuz cevap geldi. Arkadaşlar SSK’da işini bizzat takip etmezsen netice alamazsın dediler. Acaba vakit ayırabilir ve bu işi söker misin? Bugünlerde acele lazım. Bir tayin durumumuz olacak.

Eğer takip edebilirsen yapılacak şey şu.

1- 1968 yılında Babıalide Sabah gazetesinde 6 ay sigortalı olarak teknik sekreterlik yaptım, Gazeteye bu hizmetimi resmen bildirmesi için yazdığım mektuba, biz gazeteyi satın aldık, eski evraklar bizde değil cevabı geldi. Bu durumda SSK İstanbul Müdürlüğünden öğrenmek gerekiyor. Sigorta numaram 45 25 689 idi.

2- 1971 yılında Touring Otomobil Kurumunda 6 veya 7 ay sigortalı olarak çalıştım. Bu kurum Halaskargazi Caddesinde, tam Şişli Meydanında idi. Oradan hizmetimi, ödenen aylık primleri, nereye ödendiğini ve hangi sigorta no’su ile yatırıldığını belgeleyen yazı. Sigorta no’sunun yine 45 25 689 olması gerekli.

3- 1972-73 ders yılında, Aksaray’da Bilir Kolejinde, sigortalı olarak. Almanca öğretmenliği yaptım, l yıl. Oradan da, sigorta no’su, (iş yerinin sigorta no’su dahil) primlerin nereye yatırıldığım, ay be ay belgeleyen resmi yazı.

Ama SSK’dan bu üç iş yerinde, şu kadar süre çalıştığım, toplam şu kadar hizmetim olduğu şeklinde bir tek resmi belge, ötekilerden herhangi bir belge alınmasına gerek bırakmaz. Ben SSK’da iş takılırsa, onu çalıştığım yerlere müracaat edip alınacak belge ile takıldığı yerden çıkarmak için yukardaki malumatı verdim.

İlişikte işe yarar umudu ile bir de dilekçe var. Menfi veya müsbet neticeyi bekliyorum.

Gözlerinden öperim.

Cahit Zarifoğlu[15]

TRT Genel Müdürlüğü/Halk ve Basınla ilişkiler Müd.
ANKARA

Seyfettin Ünlü'ye

Seyfettin,

Güzel sorularını cevaplandırdım. Bilmem senin için bir şey ifade eder mi?

Bir şartım var. Mavera'da yayınlanmasın. Sair yerdeki dergilerde de. Ancak İstanbul'daki bir dergide olabilir. Hangisi olursa bir diyalog kurabilirsen... Gösteri, Milliyet Sanat vs. de olabilir. Bunlardan birini, gözüne kestirir seçer, bir mektupla yollarsın. Veya Yönelişler'e. Anlatabildim mi. Mavera'da kendimiz çalıp kendimiz dinlemeyelim. Sen ufak ufak diğer dergilerle, bizzat yöneticilere yazarsan temas kurmaya ve konuşma, hatta bazı yazılarınızı orada yayınlamaya çalış derim. Olmaz mı? Selam.

Konuşmayı kendin güzelce daktilo et, olmaz mı?

Şakir Kurtulmuş'a

(Tarihsiz)

Sevgili Şakir

Mavera'nın yeni sayısı baskıda. Bugün bitecek, sanırım yarın matbaadan alıp sana gönderebileceğiz. İstanbul'da belli başlı noktalardaki kitap evlerine, bayilere dergiyi bıraktığını söylüyorsun. Bu noktaları ne kadar çok artırabilirsek o kadar iyi olur.Satışları da iyi takip edelim. Satışı artan noktalara bir sonraki ay daha fazla dergi bırakalım. Abone ve reklam çalışmalarını da aralıksız sürdürelim.

Edebiyat sayfasındaki okuyucularla köşesi daha canlı hale gelebilir. Yorumların iyi. Size yazan genç arkadaşlara, önce iyi bir okuyucu olmaları gerektiğini söylüyorsun. Bu tespitin güzel. Onların okumalarının, daha çok okumalarının, yazı çalışmalarının sağlayacağı katkının önemini de anlatmalısın. Sanat-edebiyat dergilerini düzenli olarak izlemelerini, onlar hakkında yorum yapmalarını, zamanla da yeni çıkan kitaplarla ilgili tanıtım yazıları yazmalarını sağlayabilirsin. Bunlar arasında seçeceğin, belli bir olgunluğa erişmiş yazıları sayfada yayınlayabilirsin. Mavera'da yayınlayabileceğimiz türden, daha kapsamlı çalışmaları da bize gönderebilirsin. Derginin son bölümündeki kitap tanıtım yazılarını çoğaltmalıyız. Çevrenden, takip ettikleri dergiler, okudukları kitaplarla ilgili eleştiri ve tanıtım yazıları isteyebilirsin. Arkadaşların bu tür eleştiri ve tanıtım yazıları yazmaları konusunda ısrarcı olmalıyız.

Erdem'in Afganistan seyahati ile ilgili kitabı önümüzdeki ayın ilk günleri matbaada olacak. Kitap fuarına yetiştirebiliriz sanıyorum. Fuara kadar kitaplarımızın, derginin dağıtımı ile ilgili canlı bir ilgi bekliyorum sizden. Âlim'le de görüşün, birlikte çalışın.

Selam ve sevgiler.

Cahit Zarifoğlu

8.10.1980

Sevgili kardeşim

Beşinci dönemimizde başlattığımız abone ve tanıtma kampanyamıza ekteki mektubumuz doğrultusunda sizden de katkılar bekliyoruz.

Selam ve sevgilerimizle

Cahit Zarifoğlu

Şeref Akbaba'ya

8.10.1980

Sevgili Kardeşim,

Beşinci dönemimizde başlattığımız abone ve tanıtma kampanyamıza ekteki mektubumuz doğrultusunda sizden de katkılar bekliyoruz.

Selam ve sevgilerimle.

Cahit Zarifoğlu

Talat Sait Halman'a

10 Mayıs 1979

Sayın Halman,

Güzel mektubunuzu alalı epey zaman oldu. Cevaplamakta çeşitli meşgaleler nedeniyle geciktim. Umarım sıhhat ve afiyettesiniz. Gazetelerde hakkınızda, faaliyetleriniz hakkında cesaret verici haberler okudum.

Yolladığınız adreslere henüz müracaatımız olmadı. Bazı taşınma vs. problemleri içerisindeydik. Sanıyorum bugünlerde yapabileceğiz.

Önümüzdeki sayıdan başlamak üzere, İngilizceye bizlerden yaptığınız çevirileri, Türkçeleriyle birlikte yayınlamak istiyoruz. Orijinal bir şey olacak, özellikle dergiyi yollayacağımız kitaplıklarda da ilgi uyandıracak diye düşünüyorum. Ne dersiniz?

Şu anda elimizde benden çevirmek nezaketinde bulunduğunuz iki adet çeviri var. Acaba bu düşüncemi uygulayacak tarzda düzenli olarak çeviriler yollayabilecek misiniz? Sizin ne kadar çok uğraşlar içinde bulunduğunuzu bildiğim için bunu ve kitaplık çapta çevirinin ne safhada olduğunu sormaya korkuyorum. Ama Tanrı aşkına beni yatıştırın, İngilizce antoloji projemiz ne oldu?

Mavera'nın düzenli olarak elinize geçtiğini umarım.

Türkiye'de dergi ve kitap yayınlamak korkunç zorlaştı. Elbet düzelir, elbet düzelir diye tahammül edip gidiyoruz. Çok uzaktasınız ama bunun acısını sizin de bizler kadar duyduğunuzu biliyorum.

Selam ve saygılarımla.

Cahit Zarifoğlu[16]

[1] İlim ve Sanat, Haziran 1991, S. 29, s. 36-41.

[2] Hece dergisi, sayı 126-127-128 Ankara, 2007

[3] Endülüs dergisi, sayı 1 Mayıs 1977 İstanbul

[4] Yedi İklim dergisi, s.5-6 Temmuz-Ağustos 1987

[5] Yedi İklim, dergisi, s.5-6 Temmuz-Ağustos 1987

[6] Edebiyat Ortamı, s.5 Kasım-Aralık 2008

[7] Kitap Haber sayı 15 Şubat Mart 2003 s. 25

[8] Yedi İklim dergisi, s.5-6 Temmuz-Ağustos 1987

[9] Yedi İklim, s.3 Haziran 1992

[10] Yedi İklim, s.3 Haziran 1992

[11] Cahit Zarifoğlu’nun hanımına yazdığı bu manzum mektup türündeki şiiri, ilk kez Düşçınarı’nda yayınlandı. Düş Çınarı Sayı 9 Mart Nisan 1988

[12] Yedi İklim, dergisi, s.5-6 Temmuz-Ağustos 1987

[13] Yedi İklim dergisi, s.5-6 Temmuz-Ağustos 1987

[14] Bu mektup Mustafa Aydoğan'ın müstearı olan Arif Umut ismine yazılmış.

[15] Âlim Kahraman, Cahit Zarifoğlu, Yürek Safında Bir Şair, İstanbul, 2003

[16] Hece dergisi, sayı 126-127-128 Ankara, 2007